

Liaona

**Vaqaqacotaki ni
iTikotiko kei na
Matavuvale,
t. 4, 16, 20, 22**

**Era Vosa na Uabula ena
Lawa ni Tiko Savasava, t. 42**

**Va na Tiki ni iVolanikalou
me Vukei Keda, t. 54**

Toso Cake mai na Lalai, t. 58

*O Karisito mai Amerika,
mai vei Jeffrey Hein*

*Ena gauna a talevi ira
kina na Nifai o Karisito
mai Amerika, “a sa keveti
ira yadua na gonelalai
ka vakalouugatataki ira ka
masulaki ira vei Tamana.*

*“A sa tagi ni sa
vakalouugatataki ira oti;
“Sa qai vosa vei ira na
lewemuqa ka kaya, Dou
raici ira na nomudou lalai”
(3 Nifai 17:21–23).*

28

Liaona, Okotova 2012

ITUKUTUKU

- 4** **iTukutuku ni Mataveiliutaki Taumada: Dua na Yavu ni Matavuvale Mamarau**
Mai vei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
- 8** **iVaqa ni Veisiko: Doka na Noda Veiyalayalati**

NA ITUKUTUKU E LOMA

- 22** **Nodra Vukei na iTabagone Mera Sotava na Veika Vakayalo**
Mai vei Melissa Merrill

- 26** **Me da Domo Vata Tu Ga**
Mai vei Adam C. Olson

- 28** **Na iVola i Alama: Lesoni Nikua**
Mai vei Elder Paul B. Pieper
Tolu na lesoni mai vei ira na Nifai e rawa ni vukei keda meda na sotava rawa kina na bolebole ni gauna nikua.

34 **Meda Qaqa Vakacava ena Vanua ni Meca**

Mai vei Peresitedi Boyd K. Packer
Mo na kidava se na cakacaka vakacava na Yalo Tabu me rawa ni tuberi iko ka taqomaki iko talega.

TABACAKACAKA**9** **Me iSakisaki ni iTabagone: iSulusulu kei na iRairai**

- 10** **iVolalailai ni Koniferedi ni Okotova: Vagalalataki ni iVola ni Vula Me Baleta na Koniferedi**
Mai vei Cheryl Burr

- 11** **Veigaravi ena Lotu: Ena Saumi ena Wilivola ni Siga Tabu**
Mai vei Emma Addams

- 12** **Na Ka Eda Vakabauta: Bula Manini ena Vakarautaki Keda Kina Veimataka**

14 **Veika Lalai ka Rawarawa**

- 16** **Noda iTikotiko, Noda Matavuvale: Vakavulici ni Tiko Savasava kei na Bula Dodonu**
Mai vei Matthew O. Richardson

- 20** **Dina ni Kospeli: Vakatavuvulitaki ni Bula Dodonu mai Vale**
Mai vei Elder Delbert L. Stapley

- 38** **Domodra na Yalododonu Edaidai**

- 74** **iTukutuku mai na Lotu**

- 79** **Vakasama ni Lotu Vakamatavuvale**

- 80** **Me Yacova ni da Qai Sota Tale: Toso Tiko ga na Yaco Mai ni Veikavinaka**
Mai vei Caitlin A. Rush

E WAQANA

Taba ivakaraitaki mai vei Cody Bell.

UABULA	ITABAGONE	GONELALAI
 42 <p>42 Tiko Savasava ena Vuravura Tawa Savasava <i>Ratou veiwaseitaka e walu na uabula se me ratou ivalavalala dodonu tikoga vakacava ena dua na vuravura ka vakawalena na bibi ni tiko savasava.</i></p>	<p>46 Taro kei na Kena iSau <i>Cava na ibalebale ni doka na matabete ni Kalou?</i></p> <p>48 Mo Yalomatua ka Mo iTokani <i>Mai vei Elder Robert D. Hales <i>Era vakarawarawataka na itokani vinaka na muri ni ivunau.</i></i></p> <p>51 Vakaisulu ki na dua na Danisi <i>Mai vei Crystal Martin <i>Au a temaki meu dara e dua na vinivo ka laurai vakalevu kina na tabaqu, ia au qai nanuma lesu na noqu veivakalougaataki vakapeteriaki.</i></i></p> <p>52 Me iSakisaki ni iTabagone: iSulusulu kei na iRairai— “Me Veidusimaki na Yalotabu” <i>Mai vei Mary N. Cook</i></p> <p>54 Vaqaqacotaki ena Vosa <i>Eratou tukuna e va na itabagone na gauna e vuakei iratou kina e dua na tiki ni ivolanikalou.</i></p> <p>57 iVolakabi: E Dodonu ka Rabalailai Na Kena Sala</p>	<p>58 Toso Yani Mai na Lalai <i>Ni sa gauna me da toso yani ki na cauravou se Goneyalewa oqo e so na ka mo ni vakanamata kina!</i></p> <p>60 Amiga Daulomani <i>Mai vei Maribel <i>Dua na ivola mai na dua na itokani ni ririkotaka na nona sa na biuta na Lalai.</i></i></p> <p>61 Kidavaka e dua na Gauna Vou ni Bula <i>Mai vei Marissa Widdison <i>Eratou vakavakarau o Noah, Dylan, Patrick, kei Ben me ratou ciqoma na matabete.</i></i></p> <p>62 iVakatagi: Bau Mai, Jisu</p> <p>63 iVakadinadina Digitaki: Na Cava na Vuna e Sa Rui ka Bibi Kina, Meu Muri Jisu Karisito tikoga kina ena Yalodina, Veitalia se E Veiga Au Tu? <i>Mai vei Elder Dallin H. Oaks</i></p> <p>64 Kauta mai ki Vale na Lalai: Sa Vakarautaki Tu me Noda na Veivakalougaataki ni Matabete</p> <p>66 Vakaruataki na Veivakalougaataki <i>Mai vei Richard M. Romney <i>Sotavi rau mada o Sophie kei Elodie, dua na drua yabaki 10 mai Madagascar.</i></i></p> <p>68 Ena Seg a Beka ni Rawa Meu Papitaiso Talega? <i>Mai vei Hilary Watkins Lemon <i>Marautaka o Paulo ni sa na lewena na Lotu, ia e se qai yabaki ono.</i></i></p> <p>70 Me Baleti Ira na Gonelalai</p> <p>81 iYaloyalo Vakaivolanikalou ni iVola i Momani</p>
 <p><i>Saga mo raica na Liaona ka vunitaki tiko ena loma ni ilavelave oqo. Vakatakilakila: E a vakayagataka li o Noa e dua na Liaona?</i></p>	 51	

Na Mataveiliutaki Taumada: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Na Kuoram ni Iapostoli Le Tinikarua:

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Edita: Craig A. Cardon

Daunivakasala: Shayne M. Bowen, Bradley D. Foster, Christoffel Golden Jr., Anthony D. Perkins

Manidia Dairekita: David T. Warner

Dairekita ni Matavuvale kei na Tokoni na Lewenilotu:

Vincent A. Vaughn

Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Lovborg

Manidia Vakabisiini: Garff Cannon

Manidia Edita: R. Val Johnson

iVukevuke ni Manidia Edita: LaRene Porter Gaunt

Vukevuke ni Dautabaivaola: Melissa Zenteno

Lawalawa Dauvula iVola ka Vakadonutonati Volavola:

Susan Barrett, Ryan Carr, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Mindy Raye Friedman, Hikari Loftus, Lia McClanahan, Michael R. Morris, Richard M. Romney, Paul VanDenBergh, Julia Woodbury

Manidia Dairekita ni iYaloyalo: J. Scott Knudsen

Dairekita ni iYaloyalo: Todd R. Peterson

Lawalawa Daudisaini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, C. Kimball Bott, Thomas Child, Kerry Lynn C. Herrin, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Scott M. Mooy, Brad Teare

Kodineita Liu ni iYauqaqa: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Taba iVola: Jane Ann Peters

Timi ni Taba iVola: Connie Bowthorpe Bridge, Howard G. Brown, Julie Burdett, Bryan W. Gygi, Kathleen Howard, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Ty Pilcher, Gayle Tate Rafferty

Tabaki taumada: Jeff L. Martin

Dairekita ni Tabaivola: Craig K. Sedgwick

Dairekita ni Veivotayaki: Evan Larsen

Me vakau na isau ni mekesini, kei na kena vakatataro e so ki na Liaona, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 dua na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yadudu, me vakavo ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamacala tale e so mai na Valenivolavola Liu ni Lotu, e na televeni 3388900 and Suva.

Me baleta na sausaumni kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kenada, veitarataraka ki na nomuni sitoa ni Lotu se iliu ni tabanlevu se tabana.

Me qai vakau na ivola kei na vakatataro ena parokaramu ni kompiuta ena liahona.lids.org, ena i-meli ki na liahona@ldschurch.org; se ena meli ki na *Liaona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na *Liaona* (vakadewataka na iVola i Momani ni "kabasi" se "idusidusi") sa vakadewataki oti ena vosa vaka-Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakararawataka), Croatia, Czech, Denmark, Nekaladi, Valagi, Estonia, Fiti, Finiladi, Varanise, Jamanji, Kiriki, Idia, Hungary, Aisiladi, Idonisia, Italy, Japoni, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malagasi, Masela, Mongolia, Nowei, Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Sipeni, Suwiteni, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (E duidui na gauna me taba kina ena veivosa yadudu.)

© 2012 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

Sa rawa me lavetaki na veitukutuku kei na iyalojalo era tiko ena *Liaona* me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakayagataki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyalojalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatataro baleta na Dodonu ni Lavetaki me na vakau yanai ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

October 2012 Vol. 15 No. 3 LIAONA (USPS 311-480) Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodical Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

Eso tale na ka ena Kompiuta

Liahona.lids.org

BALETI IRA NA QASE

Ni ko sa wilika oti na veivosoti ena iTuku-tuku ni Mataveiliutaki Taumada (tabana e 4), ko na rairai via wilika talega na iotioti ni vosa, ena koniferedi ni (Epereli 2007), nei Peresitedi James E. Faust, "Na Kaukauwa Veivakabulai ni Veivosoti." ena conference.lids.org.

ME BALETI IRA NA ITABAGONE

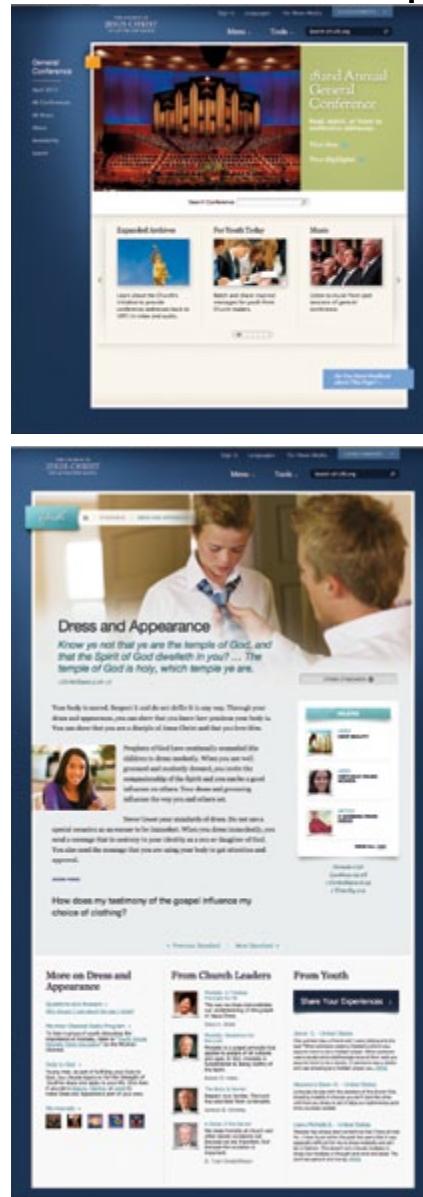
Ena tabana e 52, e vakamacalataka kina o Mary N. Cook na kena rawa ni tuberi na noda isulusulu ena noda dau vakana-numa na valetabu. Ena youth.lids.org, e rawa ni ko raica kina e levu sara na "iSulusulu kei na iRairai" kei na so tale na itagede mai na Me iSakisaki ni iTabagone.

ME BALETI IRA NA GONELALAI

E rawa ni ko wilika na ka e baleti rau na drua ko Elodie kei Sophie mai Madagascar ena "Vakaruataki na Kalougata" (tabana e 66) ka qai raica e so na kedrau itaba ena liahona.lids.org.

ENA NOMU VOSA

Era sa vakarautaki tu na *Liaona* kei na ivola tale eso ni Lotu ena vuqa na vosa ena languages.lids.org.

IULUTAGA ENA ILAVELAVE OQO

Na naba e tukuna tiko na imatai ni tabana ni vosa o ya.

Ai Vola i Momani, 28, 81

Bula rawati koya, 12

Bula Vakaitubutubu, 14, 16

Bula vakayalo, 26

Cakacaka, 12

Cauravou, 58, 61

Goneyalewa, 58, 60

iSulusulu, 9, 51, 52

iTokani, 48

iTukutuku Makawa

ni Lotu, 14

iVakaraitaki, 40

Jisu Karisito, 62, 63

Koniferedi raraba, 10

Masu, 38

Matabete, 46, 64

Matavuvale, 4, 16, 20, 22, 38, 66

Meca, 28

Na yalovinaka, 28

Papitaiso, 68

Parofita, 28

Saumaki, 39

Siga ni Vakacecegu, 40

Talairawarawa, 40, 57

Tiko Savasava, 16, 42

Vakabauta, 39, 80

Vakavakarau, 12

Valetabu, 8, 52

Veiliutaki, 20

Veiqaravi, 20, 39

Veivakavulici, 16, 20, 22

Veivosoti, 4

Veiyalayalati, 8

Vuku, 48

Vuli ivolanikalou, 11, 54

Yalo Tabu, 26

**Mai vei Peresitedi
Dieter F. Uchtdorf**

iKarua ni Daunivakasala
ena Mataveiliutaki
Taumada

DUA NA YAVU NI Matavuvale Mamaraу

Na dauvolaivola rogo ni Rusia o Leo Tolstoy e a tekivutaka na nona ivola *Anna Karenina* ena veivosa oqo: “Era tautauvata kece na matavuvale mamaraу; e duidui kece na matavuvale era sega ni mamaraу.”¹ E sega ni tiko vei au na ivakadei ni dina ni ka e tukuna o Tolstoy ni ra tautauvata na matavuvale mamaraу, ia au sa raica e dua na ka era tautauvata kece kina: era dau veivosoti ka guilecava na ka ca era dau cakava mai liu ka dau vakaraica ga na ka e vinaka.

Ena dua tale na yasana, o ira era tiko ena matavuvale sega ni mamaraу, era dau vaqara na cala, era dau loma ca, ka vaka me dredre na nodra guilecava yani na ca sa caka otı.

“Io, sa na sega tu ga . . .” era kaya o ira era sega ni mamaraу. “Io, o iko o sega ni kila na levu ni nona vakamosia na yaloqu, e kaya mai e dua. “Io, o iko o sega ni kila na levu ni veika ca e sa cakava,” kaya mai e duatani tale.

Erau na rairai dina ruarua; se sega beka.

E levu tu na veika ca e dau yaco. E levu tu na veika e rawa ni vakamosia na yalo. Ia na ka au sa raica rawa, ni so na gauna eda vakadonuya na noda cudru ka vakaceguya na noda vakasama ena noda tukuna lo toka na ka era cakava na tani ka vakadiloya na nodra ivalavala me kua ni ra vosoti ka vakadonui keda ga, ka qai laveta cake na noda ile me sa ka dina ka dodonu.

Na Koli ni Ravouвou

E dua tiko na talanoa makawa mai Welesi mai na ika 13 ni senitiuri ka baleta e dua na ravouvou ni lesu yani ki vale sa raica ni sa drodro sobu tu mai e mata ni nona koli na

dra. E a cicu yani ki loma ni vale ka ririko ni raica ni sa yali na luvena lailai ka sa vakatobuicu tu na nona imocemoce lili. Ena dela ni cudru, e a dreta mai na nona iseleiwau ka vakamatea na nona koli. Vakalailai ga, sa rogoca na domo ni tagi ni luvena tagane—ka ni se bula tikoga! Davo matemate no e yasa ni gonelailai e dua wolifa. Na ka dina e yaco, na nona taqomaka na koli na luve ni ravouvou mai na dua na wolifa daukata.

Dina ni italanoa oqo e vaka e dramataki, ia e vakavulica e dua na ivakavuvuli. E dolava na kena rawa ni dina ni italanoa eda talanoataka baleta na vuna e vaka kina o ya na nodra ivalavala e so tale, ena sega beka ni tautauvata kei na ka dina e yaco tiko—ena so na gauna eda sega sara ga ni via kila na ka dina. Eda na vakadonui keda beka ni dina na ka eda cudruvaka tiko ena noda katona voli na lomaca kei na yaloca. So na gauna ena vakavula se vakayabaki na kena dede. So na gauna ena taura tu na bula taucoko.

Dua na Matavuvale Tawase

Dua na tama e sega ni vosoti luvena ena nona sa biuta na sala e tuberi voli mai kina. E levu na nona itokani na gone ka sega ni duavata kina o tamana, ka qai cakava e so na ka e veibasai kei na ka e tuberi koya kina o tamana. Qo e vakavuna na veisei vei tama kei gone, ni gauna ga e sa rawa ni biuta kina na nona vale o gone, sa gole sara ga ka sega ni via lesu tale. Erau sega tale ni qai veitaratara tale.

Sa dodonu beka o tama? Rairai.

Sa dodonu beka o gone? Rairai.

VEIVAKATAVULICI MAI NA ITUKU- TUKU OQO

"Ni ko vakarautaka tiko na lesioni yadua, taroga tiko e lomamu se ra na sotava vakevei na lewe ni matavuvale na veika e tukuni tiko ena lesioni" (*Veituberi, Me iLutua ni Noda Bula* [1999], 171). Vakasamataka na sureti ira na lewe ni matavuvale mera wasea na veika vinaka era sa raica se sotava ena vuku ni veivosoti. Veitalanoataka na veika sa sotavi oti ni vakabibitaki tiko na veivosoti. Tinia ena nomu vakadindinataka na bibi ni noda dauveivosoti vakai-keda.

Na ka ga au kila rawa, sa ikoya ni a tawase tu na matavuvale oqo ka sega kina na marau baleta ni rau a sega ni veivosovosoti rawa o tama se o luvena tagane. Sa sega ni rawa me rau guilecava na wiwi ni vakanananu ni ka erau a sotava mai. Rau vakasinaita na nodrau bula ena yaloca ka sega ena yalololoma kei na veivosovosoti. Erau sa vakuwai rau ena dodonu ni veivakatataki cake me rau dui vinkina kina. Sa titobu ka rabailevu sara na ikeli e tawasei rau ka sa vakavuna me rau sa dui kaivesu vakayalo voli ena nodrau dui bula ni balolo ni vakanananu.

Na ka vinaka ga ni Tamada Tawamudu mai Lomalagi sa vakarautaka tu na sala meda na bonata kina na tadrua o ya. Na Veisorovaki cecere ka sega ni vakaiyalayala ena vakacokotaka na veivosovosoti kei na veivakalomavinkataki. Au sa sega sara ga ni kila rawa na kena vakaamera, ia au vakadinadinataka na kena dina kei na kena kaukauwa ena vuni yaloqu taucoko. E cabori Koya na iVakabula me baleta na noda ivalavalca. Eda rawa ni ciqoma na veivosoti baleti Koya.

Sega ni Dua na Matavuvale e Vinaka Sara

Sega ni dua vei keda e sega ni caka cala. Eda caka cala kece, o kemuni kei au. Eda sa vakamavoataki kece. Eda sa vakamavoataki ira na tani.

Na Nona vakacacabo na iVakabula eda na rawata kina na bula vakacerecere ka tawamudu. Ni da sa ciqoma ga na nona ivakasala ka vakamalumalumutaka na noda yalokaukauwa ena yalomalumalumu, sa na qai rawa na veivakalomavinkataki kei na veisorosorovi ena noda matavuvale kei na noda bula yadua. Ena vuksi keda na Kalou meda na veivosoti, meda na tu vakarau ka veiqraravi meda na kerea na veivosoti ena ka e sega beka ni da cala kina, ka biuta laivi na ca makawa ka kakua ni tugana tiko. Vakavinavinakataki na Kalou ena Nona solia na Luvena e Duabau ga, kei na Luvena ena Nona solia na Nona bula.

Eda rawa ni na vakila na loloma ni Kalou vei keda ena veisiga. Eda na sega beka ni gadrevi meda solia vakalevu vei ira na wekada me vaka e vakatavuvulitaka na sere "Na iSolisol Sa Soli Mai"?² Sa dolava na Turaga na katuba vei keda meda na vosoti. Ena sega beka ni dodonu meda biuta vakatikitiki na noda vakadonui keda kei na yalokaukauwa ka tekivu dolava na katuba ni veivosovosoti vei ira era sasaga tiko mai—vakauasivi vei ira na noda matavuvale?

E na qai basika ga na dina ni bulamarau e sega ni rawa wale tu ga mai na veika e vinaka, ia ena kena bulataki na ivakavuvuli vakalou, ena veikalawa lalai mada ga. E ratou a kaya na Mataveiliutaki Taumada kei ira na Kuoramni iApositolo Le Tinikaru: Ena qai rawati ga na marau ena bula vakamatavuvale ni sa vakayavutaki ena ivakavuvuli ni iVakabula o Jisu Karisito. Na yavu ni matavuvale vinaka kei na yavu vakaveiwatini rawa ka dei e yavutaki ena nodra vakavulici ena vaka-bauta, masumasu, veivutuni, *veivosovosoti*, veivakarokorokotaki, veilomani, yalololoma, gugumatu, kei na ivakasala vinaka mera vakamarautaki kina."³

Na veivosoti e dabe sara toka ga ena loma donu ni veika dina oqo, ka yavutaki ena yavu ni veivakabulai ni Tamada Vakalomalagi. Me vaka ni semata na ivakavuvuli na veivosoti ena semata vakakina na tamata. E vaka e dua na ki, ni dolava na katuba e lokataki tu, ka sa itekitekivu ni sala e dodonu, ka sa dua na itakataka ni bula marau ni dua na matavuvale.

Me na vuksi keda na Kalou meda dau veivosoti mai vale, dauveivosoti vakaikeda, vakakina na noda vosoti keda sara ga vakaikeda. Au masulaka meda na sotava na sala totoka o ya ni noda dauveivosoti, me rawa ni da na sotava kina na marau vata ena veimatavuvale. ■

IDUSIDUSI

1. Leo Tolstoy, *Anna Karenina*, trans. Constance Garnett (2008), 2.
2. "Na iSolisol sa Soli Mai," *Sere*, naba. 128.
3. "Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba," *Liaona*, Nove. 2010, 129; vakabibitaki.

Masu kei na Vakacegu Mai vei Lauren W.

Dua na yakavi keirau a veiba kei tinaqu kau yaloca sara ga kina. Au sa qai nanuma meu sa na masulaka mada. Dina ga niu a yalo ca tu, kau sega ni vaka meu "via masu," au kila ni masu ena vakacegui au ka na sega vei au na yalo ni via veiba. Ni curu ga i tuba o tinaqu au sasaga sara meu sa masu. "Tamaqu Vakalomalagi, au masu vei Kemuni nikua baleta . . ." Segu. Au rai cake ka sereka na ligagu, ni vaka me rogo malewa. Au tovolea tale. "Tamaqu Vakalomalagi, au gadreva . . ." E rogo malewa talega na kena o ya. Au vakila ni saga tiko o Setani meu kua ni masu ka kere veivuke vei Tamada Vakalomalagi.

Vakasauri na noqu vakila ni dodonu meu a kaya na vinaka! Au a qai cakava vakakina, ka sa qai tasoro mai na veivakasama ni veika meu vakavinavinakataka kina na Tamaqu Vakalomalagi. Niu sa vakavinavinaka oti Vua, au sa qai veivosakitaka tale na leqa e tiko.

E muri au vakila e dua na yalovakacegu, na veika au vakila e yaloqu sa iko ni Tamada Vakalomalagi kei rau o noqu itubutubu eratou lomani au taucoko sara kau sa luve dina ni Kalou. Au a qai laki kere veivosoti vei tinaqu ka ciqoma talega na nona kere veivosoti mai o koya.

Na Veivosoti e Kauta mai na Bulamarau

Vakavulica o Peresitedi Utchdorf me da dauveivosoti vakamatavuvale. Raica na kena tara na nodra matavuvale o Ana kei Josefa na nodrau digidigi.

Erau a qito voli o Josefa kei Ana na tacina lailai. E a dreta vakasausa mai o Ana vei Josefa na nona iyaya ni vakatatalo. Na cava me cakava o Josefa?

E a cudruvi Ana o Josefa. E a tagi o Ana. E a vakadodonutaki Josefa o tinana ni a vakatagici Ana na tacina. E a rarawa o Josefa ni a digidigi cala.

E a vosoti Ana o Josefa ka kunea e dua tale na iyaya ni vakayatatalo me qitora. Erau mai qito vata yani ena mamarau. Marautaka o tinadrau ni sa lomavinaka o Josefa vei tacina lailai ka veimaliwai vinaka e vale. Marautaka o Josefa ni digitaka me veivosoti.

E muri e dodonu me rau vuksi tinadrau o Josefa kei Ana me rau vakarautaka na ivakayakavi. Qai sega ni veivuke kina o Josefa. Cava me cakava kina o Ana?

E a vakatukutuku o Ana vei tinana. E a veibataka o Ana ni cakava taudua voli na cakacaka. Ena gauna ni vakayakavi eratou a rarawa kece baleta na veiba e caka tiko.

Vosoti Josefa o Ana ka vuksa na vakarautaki ni ivakayakavi. E a vakavinavinakataki Ana o tinadrau ena nona veivuke. Era marautaka na matavuvale ni ra dabe vata ena gauna ni vakayakavi. Vakila o Anna na vinaka ni nona veivosoti.

E vakaevei na revurevu ni *nomu* digidigi kina bulamarau ni nomu matavuvale?

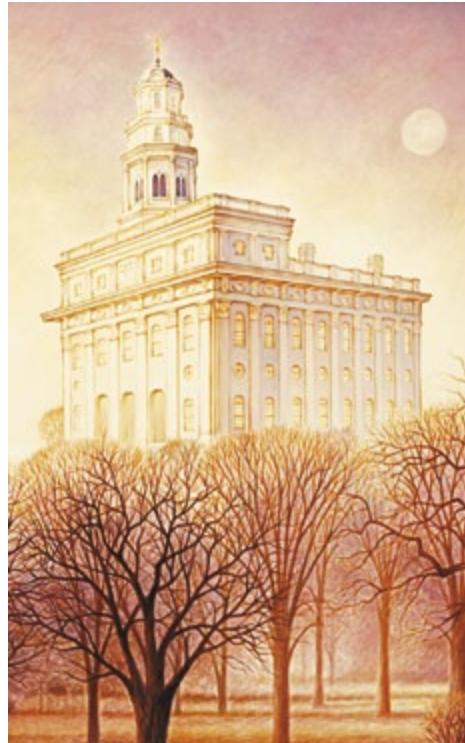
Wilika ka masulaka na itukutuku oqo, ke gadrevi, mo veivosakitaka kei ira na marama o sikova. Vakayagatata na taro me vupei iko mo vaqaqacotaki ira kina na nomu itokani marama ka cakava na iSoqosogo ni Veivukei me dua na tiki ni veivakabulabulataki ena nomu bula vakai iko.

Doka na Noda Veiyalayalati

Na dauveisiko sa ivakaraitaki ni bula vakatisaipeli ka ivakatakilakila ni noda dinata na noda veiyalayalati ena noda dauveiqaravi ka veivakaukauwataki. Na veiyalayalati sa dua na yalayala tabu ka me na bulataki mai vua na Kalou kei ira na luvena. “Ni da sa vakila ni da sa luve ni veiyalayalati, eda sa kila se o cei o keda kei na ka e vinakata vei keda na Kalou,” kaya o Elder Russell M. Nelson ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. “Sa volai tu e yaloda na Nona lawa. O Koya e noda Kalou ka da sa Nona tamata.”¹

Ni da sa dauveisiko eda rawa ni vaqaqacotaki ira eda sikova tiko mera nanuma tiko na nodra veiyalayalati. Ni da cakava o ya, eda sa vukea tiko na nodra vakavakarau kina kalougata ni bula tawamudu. “O ira kece na marama ena Lotu oqo era sa ia oti na veiyalayalati kei na Turaga era sa yalayala ni ra na veivakabulai, mera liutaki ira na yalewa e vuravura, mera vaqaqacotaka na veivuale e Saioni, ka tara cake na matanitu ni Kalou,”² kaya o Elder M. Russell Ballard ena Kuoramu ni Le Tinikarua.

Ni da sa cakava ka maroroya na veiyalayalati, eda sa iyaya ni cakacaka ena liga ni Kalou. Eda sa na rawa ni semata vata na noda vakabauta ka vaqaqacotaka na nodra vakabauta na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito, o ira e so tale.

Vakabauta,
Matavuale,
Veivukei

Mai na Keda iTukutuku Makawa

Na valetabu, “sa ikoya na vanua ni vakacacabo ni yaldo-dodonu kece sara,” e a vakaraitaka vua na Parofita o Josefa Simici ena 1833. Sa ikoya na “nodra vale ni vakavinavinaka na lewe ni lotu, mera tuberi kina ko ira sa kacivi kina cakacaka ni kaulotu, kei ira sa kacivi kina ilesilesi tale e so; io, mera tuberi kina mera kila vina-ka sara na nodra itavi, io na nodra ilesilesi kei na kena cakacaka, kei na vakavuvuli kece sa baleta na matanitu ni Kalou e vuravura” (V&V 97:13–14).

Era veivuke na yalewa ena iSoqosogo ni Veivukei mai Nauvoo, Illinois, ena itekiteku ni yabaki 1840 ena kena vakarau-taki na cakacakatabu vakalotu ni valetabu. Ena cakacakatabu vakalotu ni matabete levu ka ra a ciqoma na Yalododonu mai na Valetabu mai Nauvoo, “na kaukauwa va-Kalou [sa] vakatakilai kina” (V&V 84:20). “Ena nodra sa maroroya na Yalododonu na nodra veiyalayalati, sa vaqaqacotaki ira ka tokoni ira na kaukauwa oqo ena veigauna ni dredre ena vei-siga kei na veiyabaki e tarava.”³

Ena gauna oqo, ena loma ni Lotu, era sa veiqaravi na turaga kei na marama ena yalodina ena veivaletabu ena veiyasai vuravura, ka sa tomani tiko ga na nodra kune kauka-uwa mai na veiqaravi ka rawa duaduaga ena cakacakatabu vakalotu ni valetabu.

Mai na iVolanikalou

1 Nifai 14:14; Mosaia 5:5–7; 18:8–13;
Vunau kei na Veiyalayalati 42:78; 84:106

IDUSIDUSI

1. Russell M. Nelson, “Veiyalayalati,” *Liaona*, Nove. 2011, 88.
2. M. Russell Ballard, “Women of Righteousness,” *Liahona*, Tise. 2002, 39.
3. Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu: Na iTukutuku kei na Cakacaka ni iSoqosogo ni Veivukei (2011), 112.

Na Cava Meu Cakava?

1. E vaqaqacotaki au vakacava na noqu veiyalayalati?
2. Au sa vupei ira tiko beka vakacava na marama au dau sikovi ira tiko mera maroroya na nodra veiyalayalati?

ISULUSULU KEI NA IRAIRAI

Ena noda vuravura nikua ka sa sega soti ni rokovi kina na bibi ni yagoda, eda kilai tani na Yalododonu Edaidai ena isulusulu ka vakaraitaka noda rokova na yagoda (raica na *Me iSakisaki ni iTabagone* [ivolalobi, 2011], 6–8). Ena tabana e 52 ni ilavelave oqo, Mary N. Cook, na imatai ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni goneyalewa, e vakamacalataka kina na itagede:

“Ni sa tara e dua na valetabu, ena vakadeitaki me na taqomaki ka ukutaki sara vakamatau e loma vakakina e tuba. E dua na ivakadei ni kena navuci e dua na valetabu sa ikoya na kena kilai ni valetabu e *ivakaraitaki* ni Turaga-ni sa Nona vale. Eda *rokova* na valetabu me vaka e dua na valevakatabui, ka ni ra na curu ga kina o ira era sa bula dodonu tu. Eda *vakarokorokotaka* na valetabu baleta na cakacakatabu vakalotu kei na veiyalayalati eda na vakaitavi kina, ena vakavuna na noda rawa ni lesu rawa tale vua na Tamada Vakalomalagi.

“Ena bibi sara vakalevu na yagomu mai na valetabu ka na caka sara vakamatau na kena tara e vuravura. O kemuni o ni luvena na Kalou! Na ivakavuvuli kece oqo—e matataka, doka, ka vakarokorokotaka—na kena maroroi ka taqomaki na yagomu.”

Na vakatutu oqo ena vuksi iko mo vakavulica vei ira na luvemu na ivakavuvuli dina ni isulusulu kei na irairai. Nanuma talega ni nomu ivakaraitaki ena isulusulu ena vakuvelici ira na luvemu ena bibi ni isulusulu era daramaka.

Vakatutu ni Nodra Tuberi na iTabagone

- Wilika vata kei ira na luvemu itabagone na iwase ni isulusulu kei na irairai mai na *Me iSakisaki ni iTabagone*. Ni ko vakayacora oqo ena solia vei iko e dua na gauna mo veitalanoataka kina kei luvemu tagane kei yalewa na ivunau, veivakalougtatiki, kei na sala ni qaqarauni me baleti na itagede oqo ka sauma e so tale na taro ena tiko vei ira ka ra na via taroga.
- Vakasamataka mo vakayagataka ena dua na lotu ni matavuvale na bibi ni isulusulu kei na irairai. Ena rawa ni ko tarogi ira na nomu matavuvale, Kevaka me na tiko mai valenilotu na Turaga ko na vakaisulu tu beka vakacava? Ko na vakaraitaki iko beka vakacava Vua? Ko na vakaevi beka ni sa rakorako tu na nomu isulusulu? Ena rawa talega ni ko na veitalanoataka na isulusulu ena ganita na gauna ni vuli, cakacaka, kei na soqo ni marau.

Vakatutu baleta Nodra Tuberi na Gonelalai

- Na noda isulusulu ena matataka na veika e bibi vei keda. Me vakaraitaka na ivakavuvuli oqo, vakasamataka ni ko cakava e dua na lotu ni matavuvale ka ra vakaisulu vakataki ira na daukaulotu se vaka ni ra lako kece i lotu ena Siga Tabu.
- Ni ra se yabaki lalai na gone e dodonu mera sa tekivu vakaisulu rakorako. Railesuva kei ira na luvemu na idusidusi e tiko ena tabana e 7 ni *Me iSakisaki ni iTabagone* ka qai vakarautaka na isulu ena ganita nai dusidusi o ya. ■

IVOLANIKALOU BALETA NA ISULUSULU KEI NA IRAIRAI

Ai Vakatekiu 1:27;
1 Korinica 6:19;
Alama 1:27

iVolalailai ni Koniferedi ni Okotova

"Koi au na Turaga, raica na ka ga au sa tukuna au sa tukuna, . . . ena vakayacori vakaidina na vosa kau sa tukuna se ra tukuna na noqu tamata" (V&V 1:38).

Vagalalataki ni iVola ni Vula Me Baleta na Koniferedi

Mai vei Cheryl Burr

Kevaka ena sega soti ni vakaosoti tu ena vuqa na itaviqaravi na noda gauna, eda na rawa ni vakila vakalevu cake sara na Yalotabu ena noda vakarorogo ena koniferedi raraba.

Ena veiyabaki sa oti ni ratou se lalai na luvei keirau, keirau a vakadeitaka me na dau va-kaibalebale vei keitou na koniferedi raraba. Keitou veivosakitaka na bibi ni kena saravi na koniferedi ena vakasama e galala kei na yago e vakacegui vakavinaka. Sa gauna bibi na gauna ni koniferedi meda rogoca kina na ivakasala mai vua na parofita nikua. Keitou sa qai lalawataka me kakua tale ni dua na ka me caka ena vica na siga ni bera na koniferedi se ena gauna ni koniferedi. Sa vagalalataki sara ga na veisiga oqori mai na neitou ituvatuva, ka keitou sa dui navuca me kakua ni dua na ka me caka ena gauna oqori.

Kevaka mo na cakava vaka oqori, ena vinaka sara kina nomu matavuvale, ia na neitou matavuvale keitou tukuna ni "itaviqaravi" tale e so oqo me caka e wili kina na, soqo ni koronivuli, nodra dau lako mai na gone mai tuba ka mai qito e vale, qaravi ni soqo kei ira na itokani ena taudaku ni matavuvale, caka soqo vata kei ra na itokani se matavuvale, sasamaki e tautuba ni vale ena gauna ni koniferedi, qaravi ni cakacaka ni vuli ena iotioti ni miniti, kei na kena dau ciqomi na cakacaka mai vanua ni cakacaka.

Ni qai yaco mai na iotioti ni macawa ni bera na koniferedi, sa vaka e dau dredre me tukuni na sega kina itaviqaravi vakaoqori, ia ena levu sara na gauna meratou na digitaka na ka dodonu na lewe ni matavuvale me rawati kina na neitou lalawa. Keirau raica ni o iratou na luvei keirau gonelalai eratou sa dau vinakata sara ga na vakarorogo kina koniferedi. Au nanuma rawa o ya baleta ni keitou dau veitalanoataka sara ga na bibi ni koniferedi ena macawa ni bera na koniferedi.

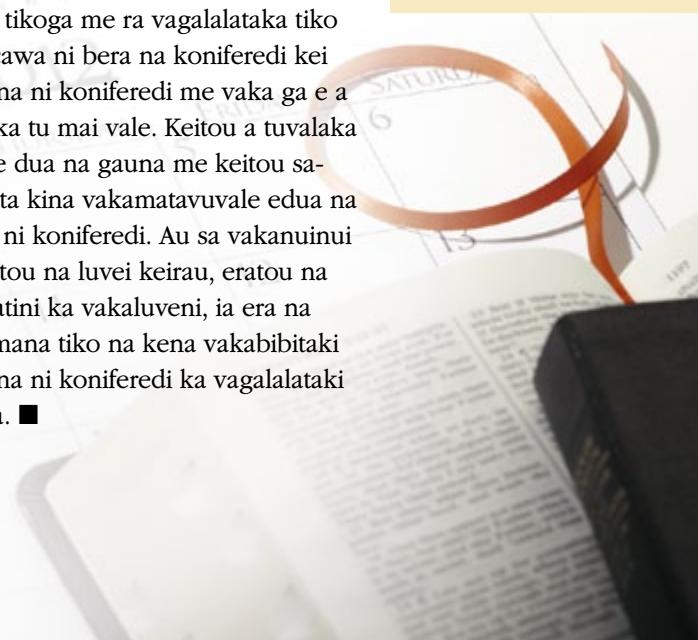
Au marau meu tukuna ni kena rawarawa

SAGA ME DAU VAKALIUCI NA KONIFEREDI

"Vakadeitaka rawa oqo me dau vakaliuci na koniferedi raraba ena nomu bula. Vakadeitaka mo vakarorogo vakamatua sara, ka muria na ivakasala era soli mai."

Elder Paul V. Johnson
ena Le Vitusagavulu,
"Na Veivakalougataki
ni Koniferedi Raraba,"
Liaona, Nove. 2005, 52.

ENA SAUMI ENA WILIVOLA NI SIGA TABU

Mai vei Emma Addams

Au sa dau vakamatautaka meu rawata na isau ni noqu vakatataro ena veibolebole kece—meu dau kerea vua na Turaga me vuksi au meu rawata na ka e rawa ni walia na leqa kecega au sotava. Au sa vulica ni dau caka vakaoqori, ena dau vakaleqa sara vakalevu.

Ena noqu vakavulica tiko na kalasi ni iVakavuvuli ni Kospeli ena noqu tabanalevu, au sa vakadeitaka meu na dau taroga na taro ena vakavurea na vakasama vakinabu kei na isaunitaro ena veivakauqeti. Ena dua tale na kena itukutukuni, au gadreva me sa kua na tokaruataki tiko ni isaunitaro makawa ena “Wilivola ni Sigatabu” era sa dau tukuna tu ga na lewe ni tabanalevu ena veimacawa.

Niu vakawilika tiko na Veiyalayalati Vou ena noqu vakavakarau, e a lauti au na kena vakayagataki wasoma tiko na vosa *tiko ga*, ka vakayagataki toka vakavica vata. Kena ivakaraitaki, Joni 15:10 e kaya, “Ke-vaka dou sa talairawarawa kina noqu ivunau, dou na *tiko ga* ena noqu loloma; me vaka kau sa talairawarawa kina ivunau nei Tamaqu, ka *tiko ga* ena nona loloma” (kuri na kena vakabitaki).

Ena Nona Masu ni Vakatakekere, e a kerea kina na iVakabula ni o ratou na Nona tisaipeli “mera sa duabau kecega, me vaka daru sa duabau, Tamaqu mera duabau kei kedaru” kei “meu tu vei ira, ka mo ni tu vei au, mera vakayacori sara mera duabau ga” (Joni 17:21, 23).

Me levu na ka au vaqara sa ikoya meu na daubau kei na Turaga se meu na *tiko ga* vakacava ena Nona loloma, kei na noqu rawa ni vakacokotaka kina na vosota—na vosota au gadreva sara tikoga vakalevu meu na veisautaka na ka au dau sotava me ka ni rarawa kina veivakauqeti ka veivakasavasavataki vei au.

Niu sasaga meu kila na kena vakayagataki na vosa *tiko ga* kei na isaunitaro kina dredre e sotavi ena veisiga, au sa qai vakauti lesu tale mai kina isaunitaro ena kalasi ga ni Wilivola ni Siga Tabu au a saga meu dro laivi mai kina. Au a sotava na isaunitaro ena noqu wilika na noqu ivolanikalou, masu ena veisiga, qaravi iratou na noqu matavuvale kei ira na tani, ka lako yani ki valetabu kei na dau laki lotu ena Siga Tabu. Au vulica ni veika rawarawa oqori e vakaraitaka na duidui e tiko ena vosota kei na vosota vakadede ena yalovosota.

Na isaunitaro mai na Wilivola ni Sigatabu, sa isaunitaro vinaka duadua. ■

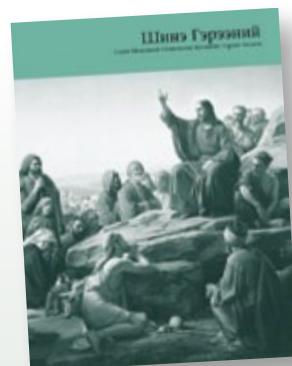

BUCINI NODA VAKABAUTA

“Na veiqaravi, vuli, masu, kei na sokalou sa va na yavu me na vakavinakataki kina ‘na ka era sa sega ni tiko ena [noda] vakabauta.’ (1 Cesa. 3:10.) Kevaka meda tarova na bucini ni vakabauta ena va na yavu oqo eda na rawai rawarawa. . . .

“Ena dua na vuravura dredre, na Turaga e rawa ni curuma na noda vakanananu ena kena vakayagataki “na iseleiwau ni Yalatabu sa ikoya na vosa ni Kalou.” (Efe. 6:17; raica talega na Jeromi 1:12.) Ia, na vakarorogo e dodonu me ‘duavata ena vakabauta’ (Ipe. 4:2) kei na veiqaravi va-Karisito, me vaka eda sa dau rogoa wasoma.”

Elder Neal A. Maxwell (1926–2004) ena Kuoramuna iApositolo Le Tinikarua, “Lest Ye Be Wearied and Faint in Your Minds,” *Ensign*, Me 1991, 88.

VAKAYAGATAKI NI IYAYA SA VAKADONUYA NA LOTU

“O ira na qasenivuli kei ira na ililiu mera vakayagataka na ivolanikalou, nodra veituberi na parofita ena gauna oqo, kei na lewenivuli sa vakadonui mera veivakavulici ka vakadinatinataka na ivakavuvuli ni kospeli. Na iyaya ni veivakavulici sa vakadonui baleti ira na kalasi se kuoramuna lisitaki tu ena ivola ni *iDusidusi ni Lewenivuli*. Kevaka me na gadrevi, o qasenivuli se o ililiu me na vakacokotaka na iyaya ni veivakavulici kei na mekasini ni Lotu, vakabibi ni ilavelave ni koniferedi raraba ena *Ensign* kei na *Liaona*.”

iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu (2010), 5.5.4.

Bula Manini

ENA VAKARAUTAKI KEDA KINA VEIMATAKA

Na Yalododonu Edaidai e vakabauta na vakavakarau kei na bula-rawati koya. Eda vakabauta na vakavakarau ena vuli baleta na cakacaka, vakavakarau vakailavo baleta na leqa vakasauri, kei na vakavakarautaki ni bula baleta na leqa tubukoso se so tale na dredre e yaco mai. Na kena e bibi duadua, eda vakabauta na vakavakarau vakayalo baleta na iKarua ni Lesumai i Jisu Karisito, kei na laki bula vata tale kei na Tamada Vakalomalagi. Na ilakolako ni vakavakarau vakaoqo e vakanotkai na bula manini.

Na maninitaki ni bula e vakaraitaka na noda ivakarau dina ni bula e vaka-lou: ka ni ra “na lewa na ka mera kitaka ka sega ni vakasaurarataki vei ira” (2 Nifai 2:26). Na Turaga e vinakata meda tudei ka lewai keda vaka ikeda (raica na V&V 78:14). O Koya e vina-kata meda bula manini baleta na vanua eda na laki yacova ena noda bula: bula vakaivakarau, yaloyalovinaka, ya-lomatua, dauloloma. Na levu ni noda bula rawati keda, na levu ni noda rawa ni vuksi ira na noda matavuvale kei ira eso. Eda na vakani ira vakacava na vi-akana kevaka meda viakana tiko mada ga o keda? Eda na wasea vakacava na vuku kevaka meda lecaika tiko mada ga o keda? Eda na tara cake vakacava na nodra vakabauta eso kevaka e

lailai tu na noda vakabauta?

Na ivakavuvuli ni bula manini e wili kina na veika oqo:

- Vakavakarau. “Dou vakarau, dou vakarautaki kemudou ki na veika ena yaco, raica sa voleka ni lako mai na Turaga” (V&V 1:12).
- Daucakacaka. “Dou kakua ni vucesa” (V&V 42:42).
- “Dou gumatua sara mo dou kila ka, io ena vuli kei na vakabauta” (V&V 88:118).

Ni ra sa saga na lewe ni Lotu mera bula rawati ira, ia era sega tikoga ni sotava na nodra gagadre, mera na laki kerekere mada e liu vei ira na lewe ni nodra matavuvale. Kevaka e sega tiko ga ni rawa sa na qai veivuke na Lotu. O ira na bisopi kei na pere-sitedi ni tabana, e rawa ni ra vakaya-gataka na veivuke mai “na lololo ni Turaga” me vuksi ira na lewenilotu (raica na V&V 82:18–19). Ni dua na veivuke e ciqomi mai na Lotu, e kena inaki me vuksi ira na lewenilotu mera vuksi ira vakataki ira, ka vakauqeta mera vaqara cakacaka. ■

Baleta e so tale na kena ituku-tuku, raica na Ai Vakateku 41; V&V 38:30.

“Sa noda icolacola meda vakarautaka na veika me baleti keda kei na noda matavuvale ena bula vakayago kei na bula vakayalo. Meda bula rawati keda, sa dodonu meda bulataka na ivakavuvuli ni bula manini, bula toka ga ena veika ko sa rawata tiko, vakavinavinaka ena ka eda sa bau rawata toka, kua soti na dinau, ka sasaga mo maroroi ilavo me baleta na veisiga ca ka dau yaco vakasauri.”

Elder Robert D. Hales ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru, “Meda Dauveiqaravi ena Veika Yaga ni Bula Vakayago ka Vakayalo,” Liaona, Me 2009, 8.

**E rawa ni da cakacaka
meda bula rawati keda
ena veivanua vakaoqo:**

Qaqaco vakayalo:

Vakararavi vua na
Turaga; talairawarawa kina
ivunau; masu ka vulica na
ivolanikalou ena veisiga;
veigaravi vei ira na tani.

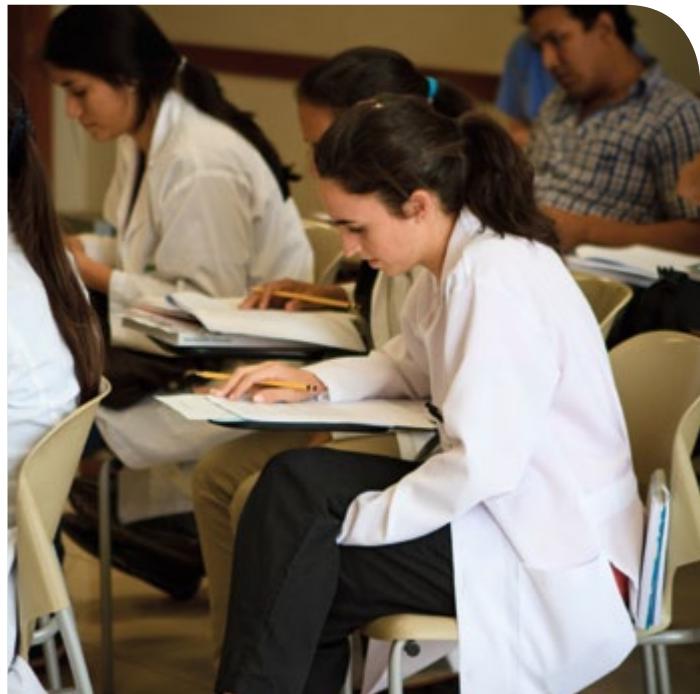

Bulabula Vakayago:

Talairawarawa kina Vosa ni
Vuku; vakaukauwa yago;
moce ena kena gauna;
bulataka na bula savasava
kei na tiko bulabula.

Vuli: Sasaga mo vuli vinaka;
rawata na kila vakacakacaka;
vuli mai na "ivola vivinaka"
(V&V 88:118).

Cakacaka: Cakacaka mo
rawa ni qaravi iko kei ira
na nomu matavuale.

Maroroi Kakana e

Vale: Maroroya e so na
wainigunu savasava kei
na lololo ni kakana ko dou
dau kania wasoma, kei na
so me baleta na veigauna
dredre me vaka na raisi
kei na bini.

SAUMI TARO

E so beka era na vakana-
numa ni o ira na Yalodon-
donu Edaidai era dau bulu
kakana. Na kena dina, ni
o keda eda dau maroroi
kakana kei na wai baleta
na gauna e leqa kina na
kakana kei na wai savasava
ni gunu se ena gauna e
leqa kina na bula vakailavo.
Ena gauna ni leqa tubu-
koso, o ira era sa maroroi
kakana tiko era na yalodei
tu, ka rawa ni ra vuksi
ira na nodra matavuale
kei na nodra itokani ena
gauna ni leqa.

Veika Lalai ka Rawarawa

"Raica na ka lalai ka beci ena tubu mai kina na ka levu" (Alama 37:6).

NANUMI NA BULA YAGA

Newel K. Whitney (1795–1850)

E ra, itabalailai ena imawi: E dua na ivakatataka-rakara ceuti kei Newel K. Whitney. E ra, itabalailai ena imatau: Na itabavale e cake ni sitoa nei Newel K. Whitney mai Kirtland e Ohio, na vanua e tiko kina na Koronivuli ni Parofita ka dau vakayacori kina na sogoni eso ni Lotu. Botona: Na sitoa nei Whitney.

Asucu o Newel Kimball Whitney mai Vermont e Amerika, ena ika 5 ni Feperueri, 1795. O koya e dua na kenadau ni bisinisi ka tekivutaka e dua na veitokani vakabisinisi kei Sidney Gilbert. Erau dau veilakoyaki vakalevu ni se qai tekivu na nodrau bisinisi. Ena dua na ilakolako vakabisinisi oqori, erau a sota kina kei Elizabeth Ann Smith mai Kirtland, Ohio o Newel. Rau a veitau tiko ena loma ni tolu na yabaki o Newel kei Ann ka rau qai vakamau ena 1823.

Erau a vakasaqara vata na dina o Newel kei Ann, ena dua na gauna erau a vakaitavi ena dua na isoqo-soqo na Campbellite, ka ra tukuna ni tu vei ira na vakabauta

Vakarisito makawa sa vakalesui tale mai. Ena dua na bogi erau a masu tiko o Newel kei Ann "me rau kila mai vua na Turaga na sala me [rau] rawata kina na Yalo Tabu." A vakamacalataka o Ann na raivotu erau a ciqoma me isau ni nodrau masu: "A sobuti keirau na Yalotabu ka vakaruguta na vale e dua na o. . . . Keirau qai rogoca e dua na domo mai na o, ka kaya: 'Vakarau mo drau ciqoma na vosa ni Turaga, ni sa voleka mai.'"¹

Ni oti vakalailai na isau ni masu oqo, ena Okotova ni 1830, era sa tadtu mai ki Kirtland na daukaulotu ni Yalododonu Edaidai. Erau a papaitaiso o Newel kei Ann ena Noveba. Ena vica ga na vula i muri, erau sa

tukituki yani ena nodrau katuba na Whitney o Josefa kei Ema Simici. Ni kidavaki Newel yani ena yacana o Josefa, a sega ni rawa ni tukuna o Newel ni sega ni kila na yacana na Parofita, sa mani vosa yani o Josefa, "O au o Josefa na Parofita; o masulaka tiko me'u lako mai ke, na cava o vinakata me'u cakava vei iko?"² Erau qai mai vakavaletaki rau tiko na Simici oi rau na Whitney ena vica na macawa ka rau qai solia e dua na nodrau vale ena Sepiteba ni 1832.

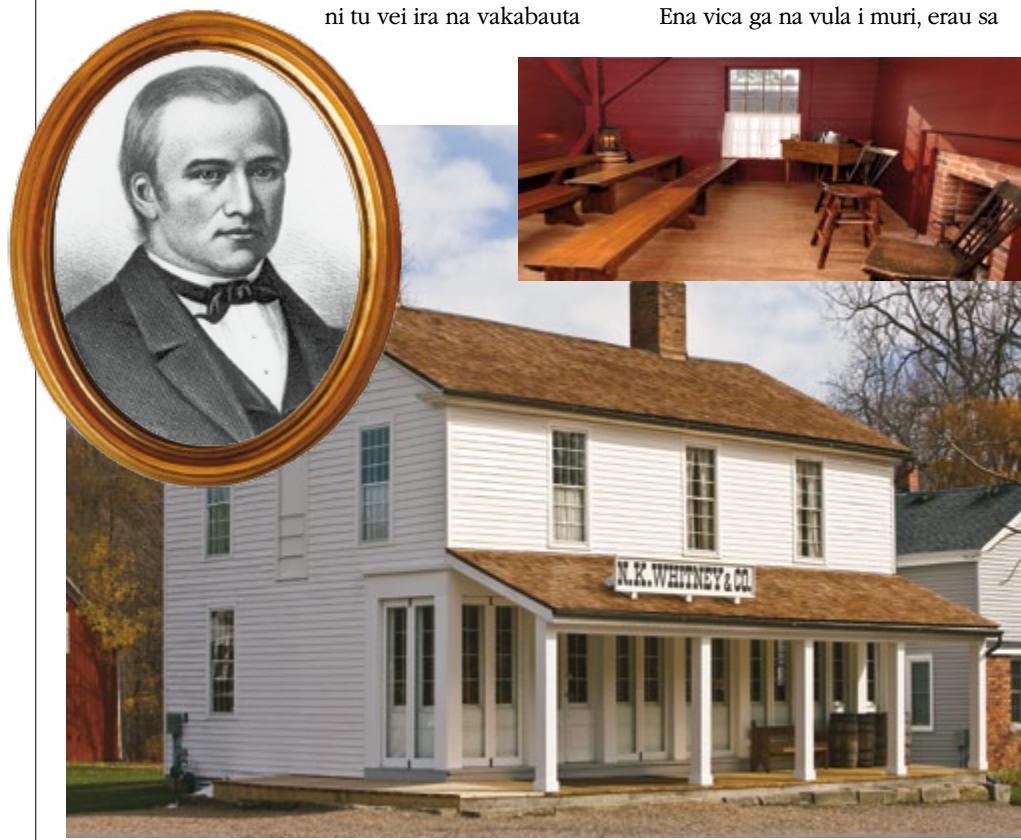
Me ikuri ni nodrau solia na Whitney e dua na vale me rau tiko kina na Simici, a solia talega o Newel na itabavale e cake ni nona sitoa me vakayagataka taucoko na Lotu. Era dau bose na veiliutaki ni Lotu ka tiko talega na Koronivuli ni Parofita ena sitoa nei Whitney.

Ena Tiseba ni 1831, a kacivi o Newel me ikarua ni bisopi ena Lotu a qai veiqrarvi e muri vakamanidua ni cakacaka vakailavo ena Lotu, me vukea na kena vakatulewataki na kena ilavo ka me kua kina ni dinau. Ena vulaimago ni 1838, eratou sa toki na Whitney ki Far West e Missouri, ka laki kacivi tale kina o Newel me bisopi, ena 10 na yabaki i muri, eratou qai kosova o koya kei na nona matavuvale na bucabuca ki Salt Lake City, ka laki veiqrarvi kina vaka-Bisopii Vakatulewa ena Lotu.

A mate o Newel ena ika 24 ni Sepiteba, 1850, mai Salt Lake City ena tauvimate ni sala ni icegucegu.

IDUSIDUSI

1. Elizabeth Ann Whitney, cavuti ena Edward Tullidge, *The Women of Mormondom* (1877), 41–42.
2. Joseph Smith, cavuti ena Elizabeth Ann Whitney, "A Leaf from an Autobiography," *Woman's Exponent*, 15 ni Okosi., 1878, 51.

Dan Jones (1810–62)

Era sa kacivi ot i sivia ni dua na milioni na daukaulotu me tekivu mai na gauna e tauyavutaki kina na Lotu, ia o Dan Jones e a levu cake sara mai na dua ga vei ira na milioni oqori. Ena vukuna na daukaulotu ni Welesi oqori, e kaya kina o Peresitedi Gordon B. Hinckley (1910–2008), “Ena iwiliwili ni sau-maki mai, sa dodonu me na okati o Dan Jones vata kei iratou na le ono na daukaulotu gugumatua duadua ena itukutuku ni Lotu.”¹

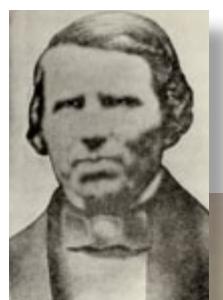
Ni se bera ni daukaulotu, a biuvanua o Dan mai Welesi ki Amerika ka mai cakacaka vakakavetani ena dua na sitima ena Uciwai na Mississippi ka yacana na *Maid of Iowa*, ka a kauti ira mai e vuqa na Yalododonu Edaiddai ki Nauvoo e Illinois. A curu ki na Lotu ena 1843 ka yaco me itokani voleka sara ni Parofita o Josefa Simici.

Na kaulotu nei Dan sa vakayacori kina na iotioti ni parofisai ka volai nei Josefa Simici. Ena bogi ni bera ni vakamatei na Parofita o Josefa Simici, a nanuma me moce ga ena buturara, ni a rogoca na cabolo ni dakai ena tautuba ni nona katubaleka ena Valeniveivesu mai Carthage. A koto voleka vua o Dan Jones. A tarogi Dan na Parofita se rerevaka me mate. A sauma ka vaka, “O nanuma beka ni sa yaco mai oqo na kena gauna? Ni da va-kaitavi tu ena dua na inaki vakaoqo au sega ni vakabauta me ka vakarerevaki sara na mate.” A qai parofisaitaka o Josefa, “O na raici Welesi

tale, ka vakacavara na itavi e lesi vei iko ni se bera ni o mate.”²

A vakayacori na nona yalayala na Parofita ena 1845, ni rau kacivi o Dan kei na watina o Jane, me rau lai veiqravi e Welesi. A vakayagataka o Dan na nona taledi ni vosa me vakatavuvulitaka kina na kospeli ena yalodina. E madila sara o koya ena vosa vaka-Welesi kei na vosa vaka-Valagi, ka ra tukuna na kena ivakadinadina ni dau veirawai sara na nona vosa ka rawa ni vesuka tu na nodra vakarorogo na tamata ena dua ga vei rau na vosa oqori me vica na auwa.

Ni tiko voli mai Welesi, e dau tabaka o Dan na niusipepa eso, tikidua, kei na ivola vaka-Welesi. Ena veiliutaki nei Dan Jones, era tauyavutaka kina na daukaulotu mai Welesi e 29 na tabana ka papitaisotaka e voleka ni 1,000 na tamata e veiyabaki. A kacivi ki na ikarua ni nona kaulotu ki Welesi ena 1852,

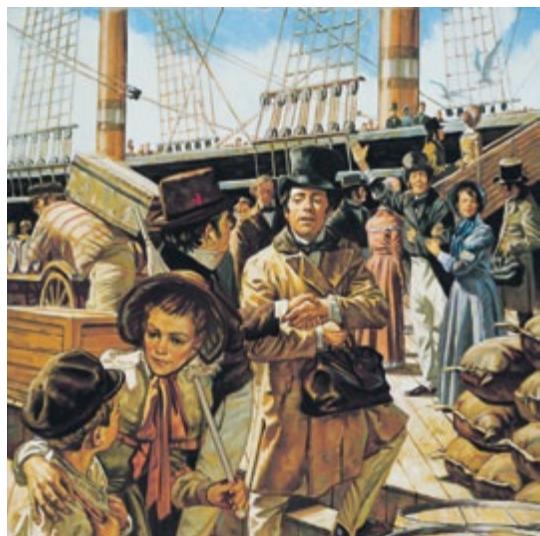
ka dina ni levu tu na veivakacacani ki na Lotu, era a papitaiso e rauta ni 2,000 na tamata ena loma ni va na yabaki.

Ni lesu tale ki Utah, a veivuke o Dan ena nodra kau mai e vuqa na curuvou mai Welesi ki Utah. Ni mate ena yabaki 51, a sa veivuke taumada ena nodra kau mai e rauta ni 5,000 na tamata ki na ra kei Amerika.

IDUSIDUSI

1. Gordon B. Hinckley, “The Thing of Most Worth,” *Tambuli*, Maji 1994, 8; *Ensign*, Sepi. 1993, 7.

2. Joseph Smith, ena *History of the Church*, 6:601.

Mai na imawi: Kena ivakatakarakara na daukaulotu ni Welesi o Dan Jones. Na melisitima, me vaka a kavetanitaka o Dan Jones, ni vakarau kabi yani e Nauvoo, e Illinois. Vukei ira na biuvanua mai Welesi o Dan Jones.

Vakavulici

NI TIKO SAVASAVA KEI NA BULA DODONU

**Mai vei Matthew O.
Richardson**

Karua ni Daunivakasala ni Mataveiliutaki ni Wilivila ni Sigatabu

*E rawa ni ra
vakayagataka
na itubutubu
na ono na
vakasama
oqo mera
vakavulici
ira kina na
luvedra baleta
na veiwekani
ni tagane kei
na yalewa.*

A u bau sotava na madigi ni sotavi ira na itabagone kei na uabula mai na veivanua ena veiyasai vuravura. Ena dua na gauna vakaoqori au a vosa kina vei iratou e so na itabagone kilai vosa baleta na bula dodonu, tiko savasava kei na veimaliwai savasava. Ni oti na noqu tukuna vei iratou niu sa taleitaka saraga na veika eratou tukuna, na dei ni yalodratou, kei na kedratou irairai kei na ituvaki, au sa qai taroga, “ko dou sa rui matai vakacava, yalodina ena isaunitaro, ka dou sa rui yalodei sara ena dua na ulutaga vakaoqo?” Segu ni bera sa tukuna mai e dua na goneyalewa, “Erau tukuna kece vei au na noqu itubutubu.” Eratou duavata kece kina na kena vo. Na veika lalai rawarawa vakaoqo ena sotavi ni ra tuvakarau na itubutubu mera veiwasei kei ira na luvedra—vakabibi ena nodra itavi mera vakavulica na bula dodonu, tiko savasava, bula ni veiwekani ni tagane kei na yalewa, kei na veimaliwai e tauoko.

Na leqa e tiko e vaka me so na itubutubu era sega tiko beka ni logaloga vinaka ena kena vakatavuvulitaki na veiwekani ni tagane kei na yalewa vei ira na luvedra. Kena ivakaraitaki ni caka e dua na vakatataro vei ira e rauta ni 200 na itabagone qase cake ni Yalododonu Edaidai, au kunea ni 15 ga na pasede era kaya ni o nodra itubutubu ga e dau tukuna vei ira na veika me baleta na veimaliwai ni tagane kei na yalewa. Era tukuna na lewenilotu

gone oqo ni ra vulica na ulutaga oqo mai vei ira na nodra itokani se itabavata, mai na initaneti, tabana ni itukutuku, vanua ni veivakamarautaki, ivola, so na lewe ni matavuvale, se mai vei ira na iliuli ni Lotu.

E dina sara ni sega ni ka rawarawa na vakavulica na ulutaga oqo. Ia, au vakabauta ni o ira ga na itubutubu ena ganita mera vakavulica na ulutaga bibi vakaoqo. Na veituvatuva oqo era na vukea na kena vakacokotaki na rawarawa, vakavatukana, ka na vuavuvi vinaka na vakatavuvulitaki ni ivakavuvuli oqo, me na vakauqeta na kena vulici ka vakatavuvulitaki—vakabibi ena nodra tuberi na gone mera bula dodonu ka bula savasava tiko.

Vakatavuvulitaka ka vulica ni ra se

gone. O ira na itubutubu era vakavulici ira na luvedra baleta na veimaliwai ni tagane kei na yalewa, era kila ni levu vei ira na gone era sa sotava mai na ulutaga oqo ni ra se gone mai vei ira, se mai vei ira na nodra itubutubu, se me vaka ga na ka era namaka se ka era gadreva. E lewe levu vei ira na gonelalai era sa sotava na veika ni veimaliwai ni tagane kei na yalewa ena initaneti ni ra se gone, e so madaga ni ra se qai yabaki 11. O ira na vanua ni veivakamarautaki, rara ni qito, tabana ni volaitukutuku, na tabana sara mada ga ni vakuitukutuku e vaka mera sa luvuci tu ena vosa-veicavilaki me na veimaliwai ni tagane kei na yalewa.

E so na itubutubu era sa taroga, “Na gauna cava meu sa tekivutaka kina na vakavulica na veimaliwai ni tagane kei na yalewa?” Ena vakatau ena yabaki ni gone kei na matua ni nona vakasama vaka kina na ka sa yaco. Na veituberi vakayalo ena qai yaco ga mai ni ra sa vakacabo masu ka vakaraici ira vakamata sara na luvedra na itubutubu, ena nodra na vakarogoci ira, ka taura na gauna mera vakatulewa vakamatau ena ka mera na vakavulica. Me kena ivakaraitaki ga, au nanuma ni a tarogi au na luvequ tagane baleta na veitiki ni yago ni se qai yabaki lima. E dina niu a via yalotaqaya kina, sa vakaraitaka ni sa rairai kena gauna meu sa vakamacala kina. Ia, niu vakasamata tiko se meu na vakamacala vakacava, sa matata ni oqo e *sega* ni kena gauna

me veivosakitaki kina kei luvequ na veika me baleta na veimaliwai ni tagane kei na yalewa.

Na veivakavulici kei na vuli me dau vakayacori wasoma. Na vuli me kua ni ka ga ni dua na gauna, ia me dau vakayacori tikoga ena veigauna kece. Ni sa gauna ni nodra vakavulici na gone baleta na veimaliwai ni tagane kei na yalewa se dua na ka e salavata kaya, era dau kaya na tamata ni o ya na gauna ni “veiwasei.” Kevaka e nakiti se sega, na vosa oqo e vakaraitaka ni ulutaga oqo e dau vakavulici ga vakadua mai vei ira na itubutubu. Qo e sega ni gaunisala vinaka mera vakavulici kina na gone. E vakatavuvulitaka na iVakabula ni da na vuli “ena vosa ena vosa, na vunau ena vunau” (2 Nifai 28:30). Eda na rawa ka vakalevu ena iulutaga oqo ni da tokaruataka tiko ena veigauna kece sara vei ira na lvedra na ulutaga oqo ena gauna ni nodra tubucake tiko. O ira na itubutubu era kila na ivakavuvuli oqo, era na vakarautaki ira mera kila, vakasama vakavinaka, ka vakayalotaka na kena vakasama ni ra na vakavulica vei ira na gone na veika me

baleta na veimaliwai ni tagane kei na yalewa ena nodra tubucake tiko na lvedra.

Na vuli vinaka duadua ena yaco ena nodrau veimaliwai vinaka o qasenivuli kei gonevuli. Ni sa gauna ni nodra vakavulici na gone baleta na veimaliwai ni tagane kei na yalewa, e levu sara na itubutubu era leqataka tikoga na *cava* mera na kaya. Dina ni ka bibi oqo, ia na veivakavulici vinaka duadua, ena lako sivia sara na vosa e cavuti kei na kena tuvalaki na veivosa oqori. Na *sala* era muria na itubutubu mera vakavulici ira kina na lvedra, ena rawa ni bibi cake mai na veika era na tukuna vei ira. E tokona na vakadidike na vakatutu ni o ira na itubutubu ka ra dau tukuna vakamatata vei ira na lvedra na veika me baleta na veimaliwai ni tagane kei na yalewa, sai ira era dau vosa vakadodonu, vakamacalataka na nodra nanuma ena loloma, ka ra dau vakaitavi wasoma ena nodra susugi cake tiko na lvedra.¹

Na ivakamacala mai na noqu vakatataro baleti ira na uabula ni Yalododonu Edaidai, e toka sara ga ena ka me baleti ira na itubutubu

O ira na itubutubu ka ra na taro vakalevu sara na nodra bula na lvedra ena veimaliwai ni tagane kei na yalewa, sai ira era dau vosa vakamatata, era vakaraitaka na nodra loloma, ka ra sa dau voleka sara vei ira ena veigauna kece.

ena nodra dau vosa vakadodonu se ra tu-vakarau mera vakamacala ena veika me baleta na veimaliwai ni tagane kei na yalewa. Era tukuna na uabula oqo ni ra sega walega ni vinakati ira na nodra itubutubu mera vakaitavi ena ka me caka, ia era vinakati ira mera veiwasei *kei* ira, ia me kakua ni ra vosa tikoga yani *vei* ira." Era gadreva na veiwasei e 'taladrodro' "ena kena ivakarau dina ga" "veivakacegui" ka sega soti ni "sakasaka." Qo me na vakauqeti ira na itubutubu mera cakacaka vakaukauwa me ra douvaki, tiko ena gauna era vinakati kina, dau tuvaki vinaka tu ena veigauna, ka kakua ni yavalati ena dua na ulutaga, ni dua na ka e yaco, se ena gauna e yaco kina. Ke vaka me tiko e dua na isau me saumi vei ira na itubutubu mera veivakavulici vakavinaka kina vei ira na luvedra baleta na veika e bibi duadua, o ya mera vakaitovotaki na itubutubu me vuksi ira na luvedra mera logaloga vinaka kina ni ra dau veiwasei kei ira ena veika kece—vakabibi na veika me baleti ira saraga vakaiira.

Ena gumatua sara na veivakavulici vakakina na vuli kevaka me yaga ka dina na iulutaga. Sa na vakatau saraga e na ka eda cakava, ka ni veivakavulici, ni veimaliwai ni tagane kei na yalewa, ena rawa ni dau sakasaka, sega ni vakaibalebale, veivakacalai, se dau vaka e veivunuci. E dua na ivakaraitaki ni sa mana tiko na veivakavulici, sai koya na kena sa levu sara na taro kei na ka era vakila na gone ena veika era sa sotava sara tikoga. Ni da sa vakamata vei ira, vakarogoci ira, ka vakaraici ira toka na luveda, eda na qai kila vakavinaka na ka meda na tuberi ira kina.

Me kena ivakaraitaki, na nodra iyalovalo yavala, ivakarau, iwalewale vou, parokaramu ni retio yaloyalo, itukutuku volai, se qaqqani sere era na dau vakarautaka, vakavinaka na veika e veiganiti me veisosakitaki. Ena basika e so na madigi ni da sa vakaraici ira tiko ena nodra veimaliwai kei ira e so tale, na nodra isulusulu, na nodra ivosavosa, na ivakarau ni nodra vakatulewa baleti ira na tagane se yalewa, vakakina na nodra vakadewataka na tiko savasava kei na ivakarau dodonu ena itikotiko. Ena levu sara na madigi ni noda rawa ni veitalanoataka *kei* ira na gone na bula savasava kei na ivalavalalodonu.

Na ivakavuvuli levu duadua beka ga, sa ikoya mera sa bulataka sara ga na itubutubu na tiko savasava, ivakarau dodonu kei na ivalavalalodonu, ena nodra bula bula saraga vakaiira. Era na muria vakarawarawa na gone na nodra ivakasala na itubutubu, ni ra sa raica ni yavutaki tiko na ivakasala ena ivakaraitaki vinaka ni itubutubu.

*Ni da sa
vakanamata,
vakarorogo, ka
vakaraici ira na
luveda, eda na
qai kila vinaka
na ka meda
vakavulica.*

Na kena veibasai ena dina talega. Me vaka e a kaya o Elder Robert D. Hales ena Kuoramni iApositolo Le Tinikaru: "Ena levu sara na gouna, ena dau rogo levu tu ga na ka eda cakava mai na ka eda tukuna. E a vakatavuvulitaka o Peresitedi Brigham Young (1801–77): 'Eda na vakaraitaka vei ira [na luveda] e dua na ivakaraitaki ka da vinakata mera vakamuria. Eda sa kila tiko li oqo? Vakavica noda dau raici ira na itubutubu mera vakaukauwataka na talairawarawa, ivakarau vinaka, mata mamara, na vosa rogorogo vinaka, vei ira na luvedra ka da qai raica vei ira na mata rarawa kei na yalocudrucudru. Qo sa sega sara ga ni ivakaraitaki vinaka!' Era na raica na luveda na sega ni vinaka na noda ivakaraitaki ka ra na qai vakasamata mera sa na vakamuria mada ga."²

Era na vuli vinaka na vuli ni ra sa kila vinaka na ka era vakavulica tiko na qasenivuli. Era lewe levu na itabagone kei na uabula, era sa vakaraitaka na nodra sega ni taleitaki ira na nodra itubutubu, wili kina o ira na iliuliu ni Lotu ni ra dau vakayagataka na "vosa vuni" ka vakadewataka e dua na itukutuku ka tale vakalevu na vakatataro mai na kena saumi kei na lomaleqa mai na vakacegu. Qo e ka dina taucoko ni dau yaco mai na iulutaga ni veimaliwai ni tagane kei na yalewa.

Ena gauna au a bisopi voli kina ni dua na tabanalevu ni uabula, e dau tarogi vakalevu ena taro se cava na ibalebale ni "veitarai." O ira na lewe ni noqu tabanalevu yalodina era sa vakavulici mera kakua ni dau vakayacora na veitarai, ia e sega vakadua ni bau tukuni vei ira se cava sara mada na veitarai. E dredre sara vei ira mera maroroya tiko e dua na ivakasala ka ra sega ni kila na kena ibalebale.

E a vakamacalataka o Peresitedi Marion G. Romney (1897–1988), na iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, ni na sega soti ni vinaka meda veivakavulici me rawa ni ra kila e so na ka eda vakavulica tiko, ia meda veivakavulici me kua ni taura vakatani talega kina e dua na ka eda tukuna tiko.³ Meda kakua ni vosa tiko ena vosa vuni se vosa medre, eda na rawa ka vakalevu kevaka meda na vakayagataka na vosa e vakaibalebale. Qo ena vaqaqacotaka na kila ka, ka vakatorocaketaka na veivakarokorokotaki.

Vakasamata mada se cakava vakacava o Elder Richard G. Scott ena Kuoramni iApositolo Le Tinikaru me vakavulica vinaka na ivakavuvuli kei na ivakatagedege de ni bulasavasava. Kaya vakaoqo o koya: "ni dua na veitaratara ni yago ena taudaku ni vakamau—me dua ga na veitaratara e nakiti kei na dua na vanua e vakatabui vua e

dua tani tale ni vakaisulu tu se sega—sa ivalavalava ca ka sa vakatabui mai vua na Kalou. Sa ivalavalava ca talega ni ko nakita mo vakayadrata vakatani dua na tiki ni yagomu.”⁴

Ni da sa veivakavulici vakamatau sara, meda sa na vakadeitaka ni o ira eda veivakavulici tiko oqo, era sa kila vinaka tiko na itukutuku. E so na taro rawarawa me vaka na “Qo e sa saumi beka kina na nomu taro?” se “Au sa vakamacalataka beka vakavinaka?” se “E so tale beka na nomu taro?” ena veivuke sara vakalevu.

Era na vuli vinaka na gonevuli ni sa semata vinaka o qasenivuli na itukutuku kina ivakavuvuli kei na vakatagedegede. Me kua walega ni vakanamata kina “ka ni bula raraba” na vakatavuvulitaki vakavinaka ni kospeli me na yaco ni sa semati na ka dina kei na “veika ni bula tawamudu.” Ni da veitalanoataka na yagoda, e rawa ni da kaya na nona lomani keda na Tamada Vakalomalagi sa bulia mai kina na yagoda kei na noda maroroya ena kena rokovi me vaka na nona ituvatuva.

Ena gauna vata sa mai luvuci tu kina oqo o vuravura ena veika tawa savasava, e se tiko ga na

iniuinui vei ira na itabatamata tubucake tiko mai. Na iniuinui oqo e tiko vei ira na itubutubu era na makutu na vakavulici ira na itabatamata tubucake tiko mai mera ivalavalava dodonu ka tikosavasava. O ira na itubutubu era vakavulici ira na lvedra mera ivalavalava dodonu ka tiko savasava, era sa vakatorocaketaka tiko na nodra kila ka kei na nodra itagede ni veivakavulici. Ni da sa cakava qo, eda sa na mai kila “ni Turaga ena vakalevulevui [ira] ni [ra] veivakavulici ena kena ivalavalava sa vakarota ko Koya.” Ni oqo, “na veiqaravi ni loloma—na madigi ni veivuke vei ira na tani mera vakayagataka na nodra galala ena sala dodonu, mera lako mai vei Karisito, ka ciqoma na veivakalougatataki ni bula tawamudu.”⁵ ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Bonita F. Stanton and James Burns, “Sustaining and Broadening Intervention Effect: Social Norms, Core Values, and Parents,” in *Reducing Adolescent Risk: Toward an Integrated Approach*, ed. Daniel Romer (2003), 193–200.
2. Robert D. Hales, “Our Parental Duty to God and to the Rising Generation,” *Liaona*, Okos. 2010, 74.
3. Raica na Jacob de Jager, “Let There Be No Misunderstanding,” *Ensign*, Nove. 1978, 67.
4. Richard G. Scott, “Serious Questions, Serious Answers,” *Liaona*, Sepi. 1997, 31.
5. Veituberi, *Me iLutua ni Noda Bula* (1999), 4

Na veivakavulici e bibi duadua sa ikoya ni ra ivakaraitaki na itubutubu ena tiko savasava, ivakarau dodonu kei na ivalavalava dodonu ena nodra bula saraga vakaiira.

Vakatavuvulitaki NA BULA DODONU MAI VALE

Sa dua na itavi mera na vakavulica na itubutubu vei ira na luedra mera na buladodonu tiko kina.

**Mai vei Elder
Delbert L. Stapley
(1896–1978)**

Ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua

Delbert L. Stapley e a sucu ena 11 ni Tiseba, 1896, mai Arizona, Amerika. E a vakatikori me lewe ni Kuoramni iApositolo Le Tinikarua ena ika 5 ni Okotava 1950 ka lewena tu na kuoramni o ya me yacova na nona mate ena ika 19 ni Okosita 1978. Na itukutuku ni lotu oqo e a soli mai Brigham Young University ena 1 Feperueri 1977. Na itukutuku kece ni vosa oqo ena vosa vaka Valagi ena kune ena speeches.byu.edu.

Na madigi e nodra na itubutubu mera vakavulica ka veisautaki ira na luedra ni bera ni qai temaki ira o Setani ka se bera talega ni ra yabaki walu, na gauna era sa na saumitaro kina vua na Kalou. . . . Sa solia na veiyabaki oqo na Turaga vei ira na itubutubu, na imatai ni vica na yabaki ni bula ni dua na gone, na gauna era se bera ni vakila soti kina na gone ne veika era na cakava. Sa dua na itavi mera na vakavulica na itubutubu vei ira na luedra mera na buladodonu tiko kina.

Na sala vinaka duadua me vakavulici kina mai vale na buladodonu kei na lotu sa ikoya na ivakaraitaki. Nuitaki ni ra sa vakavinakataka tu na itubutubu na nodra bula mera mamaraunika savasava, ka na rawa ni ra vakayagataka na nodra ivakaraitaki ena nodra vakavulici ka tuberi na luedra. E a vakatavuvulitaka o [Petersiedi David O. McKay (1873–1970)] “Kevaka

mo vakavulica na vakabauta na Kalou, o iko mada mo vakaraitaka ni ko vakabauti Koya tiko; kevaka mo vakavulica na masu, o iko mo masu; . . . ko na vinakati ira mera vukivuki matau, o iko mada ga mo kakua ni dau sakasaka, kevaka ko vinakata na luvemu me bula savasava, dauvosota, itovo vinaka, ia mo sa na ivakaraitaki vinaka sara ga vei koya ena ka kecega.”¹ Ni caka o ya ena qai vakaibalebale na nomu veituberi vei ira na luvemu, ia o ira, ni ra ciqoma na veituberi mai vei ira na itubutubu, ena rawa ni ra vakarautaki ira mai na veitemaki nei Setani, ni sa nona inaki me vakacacana na nodra bula ena gauna era sa yacova kina na yabaki ni kilai yalodra. Sa nodra itavi na itubutubu mera na ivakaraitaki ni veika era na vinakata vei ira na luedra, ena vakarokoroko, yalodina, vuki matau, kei na kaukauwa mera na cakava na ka dodonu ena veigauna kece sara. Na ivakaraitaki ena bibi cake sara mai na veivakavulici.

Na bula ena veisiga me na salavata kei na ivakavuvuli ni noda Lotu kei na kena itagede. Na noda veimaliwai vakabisinisi me na veiwekani kei na noda lotu. Ena totolo sara na nodra kila na gonelalai ni dua na cala. Tukuna o John Milton ni veivakaisini sa ivalavalca duadua ena sega ni kilai vakavo duadua ga mai vua na Kalou. Ira na gonelalai era dau kila totolo ni tiko e dua na cala, ka ra dau sega ni taletaka na lasu kei na vakanuinuicala. Eda kila ni o ira na gone era na vakaukauwataki vakalevu ena ivunau eda bulataka mai na ivunau e vunau-taki. Mera na dau dina tu ga na itubutubu vei ira na luedra, ka nanuma voli ga na yalayala era tukuna vei ira ka kakua ni dau vosa lasu vei ira. Na tama e dau dinati luvena voli ga, sa

ikoya na tama ena dau nuitaka o luvena. Ni sa kila e dua na gone ni ko dinata na ka o yalataka, ena sega vakadua ni na vakacala, ka na sega talega ni vakamadualaka na yacamu. . . .

Me rau kakua vakadua ni veivala na itubutubu e matadra na lvedrau. Ena so na gauna e dau vakavuna na veivala na nona vakavulici se vakadodonutaki e dua na gone. Dua vei rau na itubutubu ena veivakalewai, ka dua vei rau ena vakacala. Sa na qai yavalati ka vakataotaki na nona tuberi tiko e dua na gone ena loma ni matavuvale. Me rau na duavata e vale ena ka kecega na itubutubu, baleta de na qai muri cala ka vakacalai na lvedrau. O Richard L. Evans e a kaya: "Na nodrau na sega ni duavata na itubutubu ena vakavuna na tatawasewase kei na malumalumu ni yavu ni veituberi mai vale. O ira era na veituberi vua e dua na gone e dodonu mera duavata ena ivakarau ni nodra veituberi."² Eda kila ni o ira na gone era dau kila vinaka sara na ka e yaco tiko mai vale; e rawa ni ra vakila ni tiko na veimaliwai ca kei na duidui ka dau dredre mera vakamacalataka na kena ibalebale. . . .

Na gone sa tiko na nona dodonu me vakila na ka o ya ena loma ni nona vale, ni sa ivaka-vakaruru na nona loma ni vale mai na veika ca kei na veika vakarerevaki e tu e vuravura. E dodonu me tiko na duavata kei na yalodina ena matavuvale me vakacokotaka na tikina

oqo. E sega tale ni dua na vanua ena bula oqo ena kune kina na dina ni bula marau me vakataka na loma ni matavuvale. Ena rawa ni buli na loma ni matavuvale me vaka-i lomalagi, kau vakila, niu sa raica oti ni lomalagi e laki tomani ga kina na bula e dodonu meda sa bulataka tiko yani eke.³ . . .

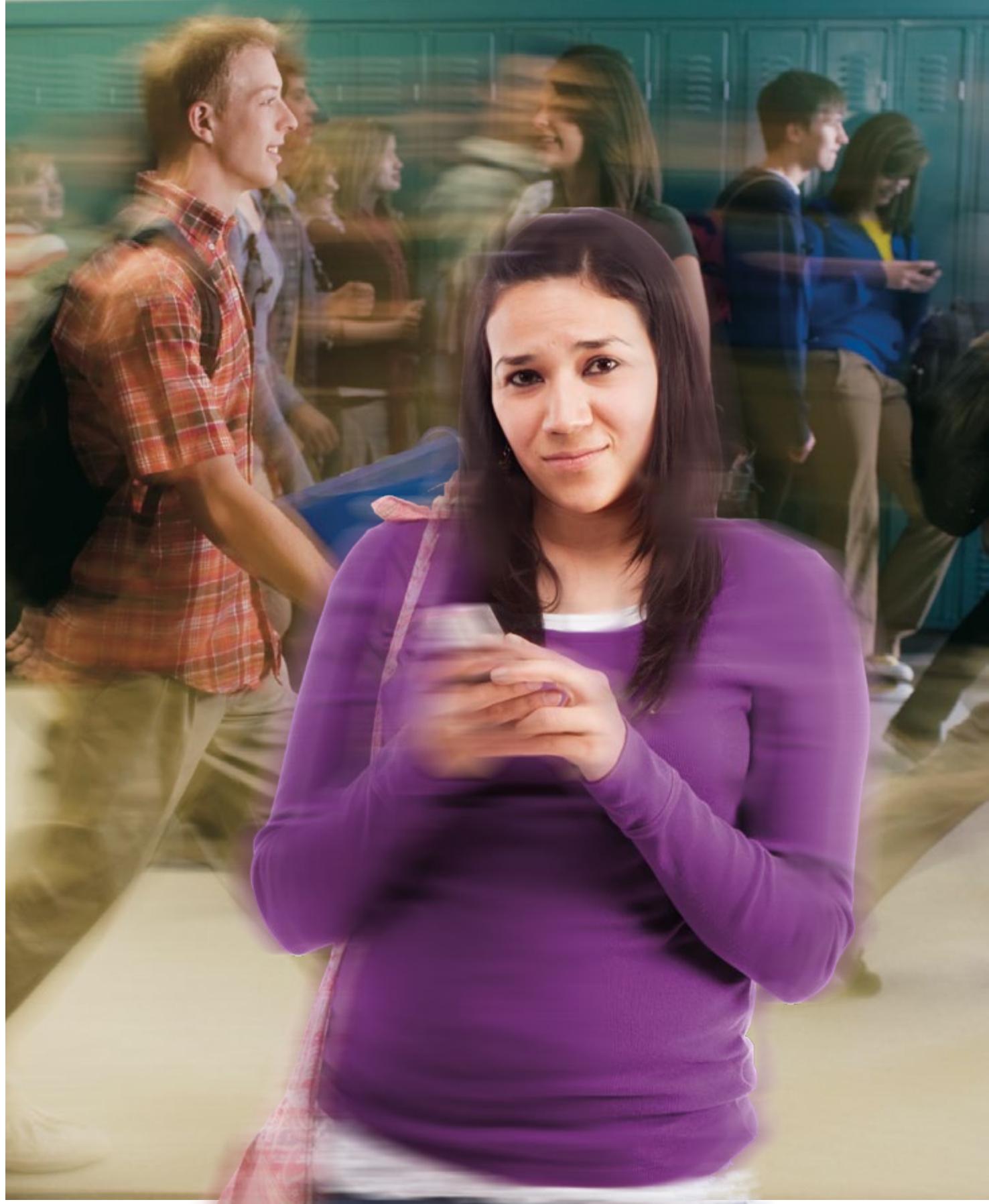
Ni kospeli eda vakavulica tiko e ka dina. Bula tiko o Karisito, Bula tiko na Kalou, sa vakarautaki tu na tikina mai cake me nodra o ira na luvena era vakabauta ka yalodina Vua. Vakarautaka oqo na mataqali matavuvale ko na gadreva me na sotavi na kena ogaoga baleti ira na luvemu, mera na muria tikoga na sala dodonu, ka na kauta yani na matavuvale kina bulatawamudu kei na vale vaka-silesitieli. Me vakalougatataki kemuni yadua na taciqui kei na ganequ na Kalou. Au nanuma ni o ni sa kila ni levu sara na veika e tukuni nikua sa baleti kemuni sara tikoga. Na nomuni sa na cokocokonaki ka vakarautaka na nomuni matavuvale ena dua na bula e vakalou sa na ka bibi sara vei ira na gone ka ra sa lako mai mera mai vakalougatataka na nomuni bula. ■

Sa vakacokotaki na matanivola lelevu kei na icegutaro (panituweti).

IDUSIDUSI

1. David O. McKay, *Secrets of a Happy Life*, comp. Llewelyn R. McKay (1967), 11.
2. *Richard Evans' Quote Book* (1975), 23.
3. Rica na David O. McKay, *Gospel Ideals* (1953), 490.

Na gone sa tiko na nona dodonu me vakila na ka o ya ena loma ni nona vale, ni sa ivaka-vakaruru na nona loma ni vale mai na veika ca kei na veika vakarerevaki e tu e vuravura. E dodonu me tiko na duavata kei na yalodina ena matavuvale me vakacokotaka na tikina oqo.

NODRA VUKEI NA ITABAGONE MERA SOTAVA NA VEIKA VAKAYALO

E sega ni rawa vua e dua me vakasaura-rataki ira na itabagone mera sotava na veika vakayalo, ia era sa mai raica o ira na itubutubu kei ira na iliuli, ni sa vuqa sara tu na sala me veivakarautaki ki na veika me sotavi oqo e veimuataki ki na veisau ni yalo.

Ena gauna sa teku me vakadikeva kina na Lotu o Vyacheslav kei Zoya Gulko mai Ukraine, a sega mada ga ni bau marautaka o Kira, na luedrau yalewa yabaki 13. E nanuma lesu o tinana ni a sega ni via tiko o Kira ena nodrau lesioni na daukaulotu, ni gauna e kila kina ni rau sa gole mai ki nodratou o irau na daukaulotu, a “vakaraitaka ena nona sogota na nona rumu.”

Rau sa mai vakadeitaka o Baraca kei Sisita Gulko, me rau sa na lewena na Lotu, ka rau kilakasamataki ni kevaka me rau vakarautaka e dua na madigi vei Kira me vakila na Yalotabu, ena rawa me tarai na yalona. Ena vuku ga ni a bocini na ivakadinadina nei Sisita Gulko ena gauna a tiko kina ena nona papitaiso e dua tale, sa kerea kina vei Kira me gole mai ki na *nona* papitaiso—me laki vuksi koya mada ga ena nona vakamamacia. E kurabui o Sisita Gulko, ni a vakadonuya o Kira.

“E a yaco!” E vakananuma lesu o Sisita Gulko. “A cakacaka na Tamada Vakalomalagi ena dua na sala mana sara.”

A vakila dina o Kira *na* Yalotabu, ni ot e dua na macawa na nodrau papitaiso na nona itubutubu, a vakadonuya o koya me sotavi rau na daukaulotu. Sa teku me wilika na iVolia i Momani. Ni ot tok e vica na macawa, a raica sara o Sisita Gulko e dua na pepa ni lili tok e cake ena desi nei Kira, ka volai tok kina na vosa mai na 2 Nifai 2:25. Ni ot e rua veimama na vula na nodrau papitaiso, rau a tiko na Gulko ena papitaiso ni luedrau yalewa. Sa ot oqo, e 20 na yabaki, sa vakamau ot o Kira. O koya vata kei watina, o Dave, rau sa mai vauci ena valetabu ka rau sa susuga cake tiko e rua na luedrau tagane ena kospipeli. A qarava ena yalodina na veikacivi eso ka gugumatua tiko ena Lotu.

Mai na ka o ya, e kaya kina o Zoya ni sa vulica kina e dua na lesioni bibi e baleti ira na itubutubu era sa lewena tu mai vakadede na Lotu ka vakakina vua kei turaga watina ni rau lewenilotu vou: ni sega ni dodonu vei ira na itubutubu kei na iliuli mera vakasaurarataki ira na luedra mera kila na kospipeli, ia sa *rawa* mera sureti ira ki na vanua eso ka vakayaco-ka mera sotava kina na itabagone vakai ira na veika vakayalo. Na veika e ra sotava oqori, ena vuki, mera muataki ki na nodra veisau.

Ia na cava beka na sala vinaka duadua me tauyavutaki kina na veika me sotavi oqo? Era veiwaseitaka na itubutubu kei na iliuli ena veiyasai vuravura na veika sa vakayaco-ka vei ira.

Solia Vei Ira na iTabagone na Madigi Mera Veiqaravi

E tok sara e cake na ivakatagedegede ni itaviqaravi vei ira na cauravou ena Tabanalevu o Granja Viana ena

Vakatauvatana na ivakaraitaki ni veigauna nikua ki na vosa ni Kalou kei na nodra bula na itabagone.

iTeki o São Paulo Brazil Cotia. Ia era raica na nodra iliuliu ni so vei ira era sotava tiko na bolebole ni nodra bula yadua ka dredre sara mera vakayacora rawa na nodra ilesilesi ni matabete.

Ni oti na nodra bose vata na matabisopi kei na iliuliu ni Cauravou, era sa lewa mera vaka-tabakiduataka vakalevu na nodra itaviqaravi ena veiqravai ka vakalailai sara ena veivakamarautaki se soqo rekitaki. Oqo e oka kina na nodra sikovi na lewe ni kuoramu era luluqa tu vakalotu, vakaitavi ena kaulotu vata kei ira na daukaulotu tudei, ka qarava na sakaramede vei ira na lewe ni tabanalevu era tiko tauvimate e vale. Sa mai madigi vei ira na cauravou na itaviqaravi oqo mera bulataka kina na ivakavuvuli era a vulica mai na semineri kei na soqoni ena Siga Tabu (raica na 2 Nifai 2:26).

Ni toso na gauna, a kaya kina e dua na iliuliu ni matabete ni “itaviqaravi vakayalo vakaoqo sa mai vakavinakataki kina na veika kece ga.”

“Keimami a kurabui ena dua na Siga Tabu ni lolo, ni ra a tucake taucoko na neimami

cauravou ka ra wasea na nodra ivakadina-dina,” a kaya. “Ni ra sa wasea tiko, e vuqa vei ira era tagi ni ra nanuma lesu na yalo vinaka era a vakila ena veigauna oqori. E dua vei ira na cauravou a wasea na gauna a qarava kina na sakaramede vua e dua na lewenilotu qase ena neimami tabanalevu sa tauvimate tu ga e vale ena tolu na yabaki. A ciqomi ira na nei-mami cauravou, o marama watina, e dua na sisita yalodina ena reki kei na nuinui. Ni oti na cakacakatabu vakalotu, a wasea vei ira na marau e vakila ena nona bula ena vuku ga ni kospeli se cava ga na vakaitamera ni leqa kei na bolebole a sotava. Era vakila na Yalotabu ka raica rawa na duidui ni vakayaco-ka ni kospeli ki na nodra bula na tamata. E ka kaukauwa sara na veika era sa sotava ka ra na nanuma tiko ena veitabayabaki mai liu—ka rairai ena nodra bula taucoko.”

E tukuna o koya ni se bera mada ni raica na mataqali maqusa vakaoqo mai na dua “na qito veicaqe se dua na bogi lasa ni Muavata.” Ia, a kaya o koya, na veika a sotava a vakavulici koya ena kena bibi na laveti cake tiko na veimataqali ka mera sotava na itabagone mera vakila kina na Yalotabu.

“E ka bibi na veimaliwai vakatamata,” a tomania. “Ia sa ka bibi sara na sotavi ni veika vakayalo ena nodra vukei na itabagone mera tara cake vakai ira na nodra ivakadinadina.”

Ena vei Siga Tabu yadua ena Tabanalevu o Rennes, ena iTeki o Angers France, e dau vakarautaka o Sisita Delphine Letort, na peresidi ni Goneyalewa, e dua na kadi mera yadua na gonyalewa era soqoni tiko ka kerea vua me digitaka e dua na nodra itokani e sega ni mai lotu ka volavola vua. Era na vola na gonyalewa na veika baleta na lesoni ena maccawa o ya—na veika era sa vulica se na veika era sa vakauqeti kina—ka vakakina e dua na nodra ivola yadua ni veiyaloni. Sa qai vakauta na kadi oqo ena meli o Sisita Letort se dua na nona daunivakasala kivei ira era sega ni tiko rawa ena lotu.

E kaya o koya ni rawarawa tu ga na itaviqaravi ia a mana sara, sega walega ni dua na sala vei ira era sega ni tiko rawa mera kila ni ra a nanumi ia sa ka vakakina vei ira era a vola na itukutuku mera dau veinanumi tiko vakai ira yadudua.

"Raica na ka lalai ka beci, sa tubu mai kina na ka levu," a kaya o koya (raica na Alama 37:6). "Keimami raica na kena sa yaco. Era sa mai vakayaloqaqataki na goneyalewa, ka vakayaco-ka na veika sa sotavi oqo me torocake kina na nodra ivakadinadina."

Semati na iTabagone ena Vosa ni Kalou

E vakavulica o Alama ni sa kaukauwa mana sara ni vunautaki yani na vosa ni Kalou (raica na Alama 31:5). E kila vinaka tu oqo o David Elmer, e dua na iliuliu ni Cauravou e Texas, mai Amerika, ka gadreva o koya me vakarautaka vei ira na cauravou a liutaki ira tiko ena dua na ilako-lako cecere ni Sikauti levu na veika e vakaibalebale cake vakalevu ka na vukea mera vakavakarau ki na veisiga ni mataka.

E vakasamataka ena masumasu o Baraca Elmer na veika mena wasea ka a vakila me dusimaki ki na dua na vosa nei Elder Neil L. Andersen ena Kuoramun ni iApositolo Le Tinikarua. Ena ilakolako oqo, a veivakavulici o Elmer mai na itukutuku o ya, oka kina na italanoa nei Elder Anderson baleti Sidney Going, e dua na dauqito rakavi rogo levu ka a biuta tu mada na nona cakacaka ni qito me laki kaulotu. "Na nomu itavi e dua na madigi vakamareqeti mo na kauti ira mai kina eso vei Karisito ka veivuke ena vakarautaki ni iKarua ni Lako Mai ni iVakabula," a kaya o Elder Andersen.¹

E veivakaukauwataki sara na veika a sotava, e kaya o Baraca Elmer, baleta ni a veivakavulici mai na vosa ni dua na parofita bula. Ni sa oti na lotu, era sa sainitaka kece sara na yacadra o ira na cauravou kei na iliuliu ena polo ni rakavi mera bubuluitaka ni ra na laki kaulotu ka me sa veivakananumi bula ni veika era sa vulica ka vakila. E vuqa vei ira na tama kei na iliuliu era yadra tikoga ena bogi o ya mera veivosaki vata kei ira na cauravou me baleta na kena a vakayaco-ka na kaulotu ki na nodra bula.

"Oqo na neimami Kalou ni tamata yadua; e kilai ira na Nona itabagone," e kaya o Baraca Elmer. "E kila vakavinaka tu o Koya na nodra bula kei na nodra ibolebole kei na veika e yaco tiko vei ira na gone oqo. Ko ni sega ni kila na sala sa cakacaka tiko kina o Koya ki na nodra bula. Oi keda na iliuliu meda sa qai tuvanaka ka vakarautaka na veigauna vinaka vei ira mera vakila kina na Yalotabu. Sa rawa mo cakava oqo ena ivolanikalou vata kei na nodra vosa na parofita, ia na Turaga ga, ka segai oi keda, sa cakacaka tiko e lomadra."

Mo Vakaivakarau

E kaya o Baraca Elmer ni gadreva mera nanuma tiko na cauravou e duatani tale na ka baleta na ilakolako o ya: ni a vakaivakarau na nodra vulica na kospeli.

"Au vakila ni tiki ni noqu ilesilesi meu vakarautaka

Veivakavulici ena vosa ni bula vakakina mai vei ira na parofita ni gauna makawa.

mera sotava na veika eso mera vakila kina na Yalotabu, ni kevaka au gadreva me yaco oqo, au na cakava na noqu itavi meu tuvatuva kina," a kaya o koya. "A vakavulica o Elder David A. Bednar na sala me tauyavutaki kina e dua na ivakarau ni veika vakayalo ena noda bula, me vakataka na ivakarau ni kena vulici na ivolanikalou kei na masu kei na lotu vakamatavuvale.² Ni keimami sa lesu ena macawa o ya, keimami a vakadeitaka tikoga na neimami ivakarau vakayalo. Keimami a masu na ilawalawa. Keimami a lesi ira na cauravou mera wasea e dua na lotu me 10 na miniti ena mataka, ka mera vakarautaka o ira na iliuliu kei ira na tama na lotu ena yakavi.

"Ni dina ga ni keimami sa yawa sara mai vale ka duatani sara na neimami itaviqaravi mai na kena a dau vakayacori tu, a sega ga ni vakataotaki na neimami ivakarau vakayalo. Era na rairai sega beka ni nanuma na cauravou na veilesoni yadudua, ia au vakabauta ni ra na nanuma tiko na kena ivakarau a tomani tiko kina na lotu kei na masummasu kei na vulici ni ivolanikalo."

E kila tale tikoga o Myra Bocobo mai Filipaini na yaga ni vakaivakarau, ka kila tu o koya ni kena vakavulici e tekivu sara ga e vale. O Sisita Garcia kei watina e tolu na luedrau tagane ka ono na luedrau yalewa, ka ra yabaki

*Vakayagataka na veigauna donu ni veivakavulici
ena ituvaki yadua ni bula ena veisiga.*

8 ki na 22, ka ra vakaitavi yadudua tu ena vica na itaviqaravi vinaka. E dina ga ni rawa mera gole vakalewelevu ki na veimataqali yasana kecega na tamata, ena cakacaka tiko vagumtua na matavuvale me vakaivakarau tikoga kina na nodra kana vata.

“Na vakasaqa kei na vakarautaki na kakana ena yalo marau kei na kana vata sa dua vei ira na sala vinaka duadua meda vakasoqoni ira vata mai kina na luveda,” e kaya o Sisita Garcia. E tukuna o koya ni vakayakavi e dua na gauna ni vakacagicagi, veivosaki vakakeda, ka vakavinavinakata na veivakalougata-taki ni Turaga.

Vakayagataki na Veimadigi Sa Tu Rawa ni Veivakavulici kei na Vakarorogo

E kaya o Jocelyn e Nova Scotia, mai Ke-nada, ni lesoni bibi duadua a vulica mai na nona susuga cake e ono na gone, ka ra sa yabaki 20 ki na 30 tu ena gauna oqo, e sega walega ni veivakavulici vakadodonu ia sa vakkina ena kena “tauyavutaki e dua na vanua

e rawa ni ra vulica kina na dina vakataki ira.”

Mo kakua ni vakatotolo mo vakayacora na nodra digidigi taucoko se sauma na nodra taro kecega.” a kaya o koya. Ia, e vakatura o koya mera dusimaki na gone “ki na ivolanikalou se ivakasala mai vua na noda parofita ena vuku ni veidusimaki kei na sau ni taro.” E tomana, “Ka tu vakarau me veivosakitaki na isausauvou.” Me ikuri, ni ra dau tarogi koya na luvema, e dau sauma ena so na gauna ena nona tarogi koya mada ga: “Na cava o nanuma mo na cakava?”

“Yalonuidei tiko ni ra na digidigi dodonu,” a kaya o koya. “Ni gauna eda vupei ira kina na luveda mera kila na Yalotabu ena nodra bula ena vuqa na veigauna ni veivakavulici ena veisiga yadua vata kei ira, kei na gauna era kila kina na ituvaki ni Yalotabu, ena yaco oqo me veimuataki yani ki na nodra vakasaqara vaka-levu cake na veika vakayalo, ka na yaco kina me vakaqaqacotaki na nodra ivakadinadina ni sa bula dina tiko na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena, o Jisu Karisito. E vakavuna me uataletale: na levu ga ni nodra vakila na rarama kei na veivakacegui e kauta mai na Yalotabu, na levu ni nodra gadreva tikoga ka saga mera vakayacora na veika e na vakavuna me vakayaco-ka vakalevu na Yalotabu ki na nodra bula.

E totolo sara na nona kila ni ivakavuvuli sa cakamana tiko ena nona bula vakamata-vuvalle sai koya na kena era sa dau vakavu-lici tiko vakawasoma na iliiliu ni Lotu. Me vakataka, ni a kaya ni so na veivakavulici e rawa ni dau yaco ena dua ga na matavei-vosaki me vakataka e dau yaco ena lotu vakamatavuvale, vuli ivolanikalou vakama-tavuvale, kei na masu vakamatavuvale, ia sa rawa mera dusimaki na itubutubu mai vua na Yalotabu me namaki tiko na veigauna ni veivakavulici.³

“Na taubale vakalekaleka, draiva ki na itaviqaravi, vakacuru polo [qito basiketepolo], gauna ni kana vakamatavuvale, cakacaka vata, lagasere, kei na veiqravi vei ira na tamata ni sa vica wale sara na itaviqaravi sa vakayacori kina na vakavulici ni kospeli ena noda matavuvale,” a kaya o koya. “Na kena veivosakitaki na ulu-taga ni kospeli e dau yaco ga mai vakai koya ena gauna eda vakayacora tiko kina na itaviqa-ravi tale eso.”

Noqu a Qaqaco Tikoga ena Kospeli

Mai vei Tua Rogers

Au a papitaiso niu a se yabaki 12, aka vuqa na yabaki au lewe ni Lotu duadua tu ga ena noqu matavuuale. Oqo e sega ni ka rawarawa, ia e ka ni marau au a kalougata ni ra tiko na iliuliu vinaka era a vupei au ena noqu ilakolako ni vulica na vunau ni kospeli ka vakayagatata na vunau oqori meu qaqaco ka vakatorocaketaki kina na noqu bula. Ena vuku ga ni noqu sa lewa meu dina tiko ga ki na veika au sa vakabauta, au sa raica kina na veivakalougtataki cecere sa yaco mai ki na noqu bula, ka vakakina e muri, ki na nodratou bula na noqu lewe ni matavuuale.

Oqo eso na ka a vupei au meu qaqaco tikoga kina:

- Volekata tikoga na Tamada Vakalomalagi ena itaviqaravi me vakataka na masu kei na vulica na ivolanikalou. Sa kila vakavinaka tu o Koya na veika eda sotava tiko. Niu volekati Koya tiko e vupei meu nanuma tiko o cei oi au.
- Vakamuria na nodra ivakasala na iliuliu ni Lotu. Au sa raica ena noqu bula vakai au na dina ni nodra ivakasala na parofita kei na iapostolo.
- Noqu kila tiko ni kena bulataki na kospeli ena tauyavutaka e dua na bula vinaka cake ena gauna oqo kei na veigauna tawamudu. E vupei au na veika oqo meu tudei tikoga ena noqu ivakatagedegede kei na vakabauta. Era

vakayaloqaqtaki au na iliuliu meu curuma na valetabu, ni a vupei au meu raica na bula tawamudu.

- Veimaliwai vakavoleka kei ira na itokani vinaka e tautauvata na nomuni ivakatagedegede. Au a vakalougtataki ena itokani vinaka era vakarawarawataka meu vakatulewa vinaka ka maroroya tiko na noqu vakabauta.
- Vakavolekati iko ki na nomu matavuuale. Au lomana na noqu matavuuale kau gadreva meu taracake e dua na neitou veimaliwai kaukauwa.
- Bulataka na bula. Vakamuria na ivakatagedegede ka vakaitavi ena parokaramu ni Lotu. Era na vupei iko mo bula tiko ena vakabauta ka vakayacora na digidigi vinaka. Na digidigi vinaka e dau vakarawarawataka na bula, ka ra dau vaku-vuna me marautaki vakalevu cake na bula.

Cakacaka Vata Ki na Dua na iNaki Raraba

Ni oti toka ga na nona queretueti o KaYan Danise Mok mai na Brigham Young University e-Hawaii, a lesu sara yani ki nona vanua mai Hong Kong ka ciqoma kina na veikacivi me peresitedi ni Goneyalewa. Ni sa mai vakamatautaki koya tale e vale, ka tekivu me cakacaka, ka tomana tale na nona vuli ni queretueti, a masu vagumatua me vakuqeti vakayalo me vupei ira na goneyalewa e cakacaka tiko vata kei ira mera vakatorocaketaka na nodra ivakadinadina me vakarautaki ira ki na veisiga ni matakia.

Ena dua na Siga Tabu ni vakavulica tiko na veika e baleta na ituvatuva tawamudu, a kidava o Sisita Mok ni sa vakuqeti vakayalo me wilika na iVola i Momani vata kei na dua na goneyalewa, ni o koya duadua ga a tiko ena lotu ena siga o ya

“Keirau a maqusa sara kei noqu daunivakasala ena kena tuvanaki na inaki ni kena vakacavari vakailawalawa na iVola i Momani kei koya na goneyalewa o ya,” a kaya o Sisita Mok. “A sega ni lomalomaru na nona ciqoma o goneyalewa na bolebole oqo me vaka ni keitou na vakacavara vata tiko na inaki oqo.”

Tekivu mai na gauna o ya, ratou sa tekivutaka o Sisita Mok, o nona daunivakasala, kei koya na goneyalewa oqo e dua na “iwalewale ni veitokani” ena Facebook vata kei

na itukutuku ena tex me ratou nanuma tiko na nodratou wiliwili ka veiwasei vakai iratou na veika ratou sa dui vulica tiko.

E kaya kina o Sisita Mok ni sa raica na ivakadinadina ni veisau levu ki na nona bula na goneyalewa oqo mai na nona vulica na ivolanikalou. Na gauna e dau wilika kina o Sisita Mok na ivolanikalou ena nona vodo sitima ni vanua ena veisiga, e kunea talega o koya na nona vakalougtataki. “Au vakila talega na Yalotabu ka ciqoma na isau ni noqu masu niu tomana tiko na noqu mua yani ki liu ena bula oqo.”

“Na ka au sotava, ni so na itabagone era lomaleqataka ka lomatarotrotaka tiko na nodra rawa ni ciqoma e dua na ivakadinadina ka sotava na veika vakayalo eso me vakataki ira eso,” a tomana tale. “Ni da cakacaka vata, eda sa vaka-deitaka vei ira ena noda ivakarau ni bula ni mana na cakacaka oqo ka sa tokoni ira tiko ena veikalawa yadua.” ■

IDUSIDUSI

1. Neil L. Andersen, “Vakarautaki ni Vuravura me Baleta na iKarua ni Lesumai,” *Liaona*, Me 2011, 50.
2. Raica na David A. Bednar, “Vakavulici Ira Vakavinaka na Nomu Vuvale Me Ra Gugumatua,” *Liaona*, Nove. 2009, 17–20.
3. Raica, me vakataka na Robert D. Hales, “Na Noda iTavi Vua na Kalou: Na Noda iTavi na iTubutubu kei na iLiuliu ki na iTabatamata Tubucake Tiko Mai,” *Liaona*, Me 2010, 95–98; David A. Bednar, “Vakavulici Ira Vakavinaka na Nomu Vuvale Me Ra Gugumatua,” *Liaona*, Nove. 2009, 17–20.

Mai vei Elder
Paul B. Pieper
Ena Vitudagavulu

NA IVOLA I ALAMA: LESONI **NIKUA**

Era a vosota vagumatua ena yalodina o ira na Nifai na nodra vakinavolei ena nodra gauna ka sa ivakadinadina ni na vakarautaka na Turaga na veivakalouugatataki kei na veitaqomaki eda gadreva me da taqeya rawa kina vakaqaqa na noda bolebole ni veisiga.

Ni mai cava tiko na nona veiliutaki, a vakkatura o Mosaia me sa vakaisosomitaki na veiliutaki vakatui ki na nodra lewa na turaganilewa era digitaka na tamata. Na lewa sa vakaturi oqo mena vakayavutaki ena lawa solia mai na Kalou ka mera veiliutaki kina na turaganilewa era na digitaka na tamata.

Na ivakavuvuli ni galala ni digidigi me sa yavu ni lewa sa vakaturi oqo—na tamata eso, ka sega ni dua na tui, mera na ciqoma na kena ilesilesi kei na soli itukutuku sa virikotori tu ena lawa. Ena vuku ga ni “sega ni dau yaco wasoma me ra digitaka vata na lewenivanua na ka e sega ni dodonu” (Mosaia 29:26), na lewa oqo ena taqomaka vakalevu cake na nodra dodonu na tamata yadudua kei na nodra bula dodonu cokovata na lewenivanua.

Ena kena dolei na vakatutu nei Mosaia, era sa “gadreva vakaidina sara mera vakatautauvatataki na tamata kecega ena vanua taucocko; a sa lomadra me dui saumi ga vei ira na nodra ivalavalala” (Mosaia 29:38).

E umani tu ena ivola i Alama na kedra itukutuku na tamata ena 40 na yabaki ni otu na lewa a vakinavutaki era sa mai tauyavutaka na tamata. Na iotioti ni parakaravu ena itukutuku i Alama, na wase 43 ki na 62, e tukuna tiko e dua na gauna ni ibolebole levu kei na veivakavolei. Ena loma ni 19 na yabaki lekaleka oqo, era a sotava na tamata na veibolebolei vaka-politiki vakai ira, na veivakarerei e taudaku, ka vaka me vakawasoma tikoga na veiravuravu.

E rua na gauna a vakayavalati kina na lewa ni veiliutaki vakamatanitu mai vei ira eso na tagane ka ra saga mera vakatikori ira mera tui ka tagutuva na nodra dodonu na tamata mera digitaka ga nodra iliuli ka sokalou ena galala. Ena gauna vata oqo, era dui taqomaki ira na tamata mai na nodra ravuravu mai o ira na Leimani ni ra saga vagumatua tiko mera vakarusa na matanitu vaka-Nifai ka me kauti ira vakavesu.

Na vakataotaki ni bula vakailavo ni veimataqali bolebole oqo, dina ga ni sega ni tukuni

*Sa dodonu vei
ira na Nifai mera
taqomaki ira mai
na nodra ravuravu
na Leimani era
sa lomadra dina
mera vakarusa na
matanitu vaka-
Nifai ka mera kau
vakavesu na Nifai.
E na loma ni ibo-
lebole kecega, a
rawa kina vei ira
na Nifai mera va-
kaukauwataki ena
vuku ni dodonu ni
nodra inaki.*

eke, e vaka me sa dua na ibolebole levu sara vei ira na tamata. Ena nona sokumuna vata o Momani, na itukutuku tabu, e nanuma kina me na vola e dua na itukutuku matata ni gauna oqo. E dina, ni a vola na itukutuku matata vata vakaoqo me baleta na kedra itukutuku na Nifai ni 1,000 na yabaki, ka na rawa me umanaki tu ena iVola i Momani e 2,500 na draunipepa!

E vakavulica kina o Peresitedi Ezra Taft Benson (1899–1994):

“Na iVola i Momani . . . a volai me baleta na noda gauna. Era sega ni taura na ivola oqo o ira na Nifai; ka vakakina o ira na Leimani ena gauna makawa. A baleti keda sara ga. . . . Ena veivakuqeti ni Kalou, o koya sa raica na ka kecega mai na ivakatekivu, a vakalekalekatako o [Momani] na itukutuku ni veisenitiuri, digitaka na italanoa eso, vosa, kei na veika a yaco ka na veivuke vakalevu vei keda. . . .

“E dodonu meda qai tarogi keda tiko, ‘Na cava na vuna a vakauqeti Momani kina na Turaga (se o Moronai se Alama) me vola o ya ena nona itukutuku? Na lesoni cava beka au na vulica mai kina me vuksi au meu bula tiko nikua kei na yabaki oqo?’”¹

Nikua era sa sotava tiko na Yalododonu Edaidai e vuqa sara na ibolebole vata ga era a sotava na Nifai ena gauna ni kedra itukutuku o ya, oqo e oka kina na kena tagutuvi na nodra dodonu ni sokalou na lewenilotu kei na nodra voqataka na veika bibi eso ki na itikotiko raraba eda tiko kina. Eso na Yalododonu Edaidai era sa vakila na nodra sa vakarerei mai vei ira e taudaku ka veisaqasaqa kei na ito kaukauwa eso era saga vagumatu me vakarusai na nodra vanua kei na nodra bula galala.

E ka ni marau, era a valuta rawa na Nifai na nodra bolebole ena nodra sasaga kaukauwa, solibula, kei na veivuke ni Turaga. E vica toka na lesoni mai na nodra a vorata rawa na nodra bolebole sa idusidusi ka veivakayaloqaqtaki tiko vei keda ni da sotava na noda bolebole nikua.

1. Tudei tiko ena gagadre dodonu kei na inakinaki.

Mai na nodra bolebole taucoko, era a vakaukauwataki rawa na Nifai yalododonu ena vuku ga ni ra a cakacaka tiko ena inakinaki dodonu. Sa nodra inaki vakatabakidua o ya mera “taqomaki ira, taqomaka kina na nodra vuvalle, na nodra qele, na nodra vanua, na nodra galala, kei na nodra lotu” (Alma 43:47). Era sa gadreva kina mera taqomaka na nodra galala—na dodonu me cakava na ka dodonu ka mera dui sauma ga na nodra ivalavalala—ka kakua ga ni vakatulewa na tui ki na nodra ivalavalala. Sa nodra inaki me taqomaki na nodra sa tautauvata ga ena

ruku ni lawa, vakabibi na galala mera sokalou vua na Kalou ka maroroi na nodra lotu (raica na Alama 43:9, 45).

Era tiko ka ra dau tiko ga na ito kaukauwa eso ena kedra maliwa na tamata era saga mera moica na nodra vakasama na lewenivanua mera tu kaukauwa kina ka rawa-ka vakai ira. E veitemaki toka na kena vakamuri na nodra inaki oqo ka vukici na veisaqasaqa oqo me laki dua na sasaga ni veiliutaki. Sa tudei tu ga na sala ni Turaga o ya na vakayaco-ka e vakayavutaki ena gagadre kei na inaki savasava, me vakataki ira na Nifai. Ni ra vakayacora oqo era sa ciluma vei ira na kaukauwa kei lomalagi me ra vorata rawa na nodra ibolebole “ena yaca ni Turaga” (Alama 46:20; raica talega na Alama 60:16; 61:18).

Sa vakakina, ni da bolea yani na ibolebole eda sotava nikua, sa gadrevi ena veigauna meda ilova mada na yaloda meda vakadeitaka ni sa savasava na noda gagadre kei na noda inaki ka sa vakayavutaki tu ena ivakavuvuli ni kospeli i Jisu Karisito. Kevaka meda vakayaco-ka (se moici ira eso mera vakayaco-ka) ena yalo kocokoco, me baleti keda ga, se vakatorosobutaki ira eso, ena sega ni tiko vei keda na veivuke vakalomalagi meda vorata rawa kina na noda ibolebole.

2. Meda lomasoli ka yalovinaka vei ira era vakaloloma tu.

Ena gauna era sa vakarerei kina, mera vakarusai, o ira na kedra meca, na Anitai-Nifai-Liai, era sa vakadonuya na Nifai me soli vei ira e dua na vanua mera tiko kina ka tara cake vou na nodra bula ka vakarautaka vei ira na veitaqomaki (raica na Alama 27:21–22; 43:11–12). Ena vuku ga ni ra sa bubuluitaka na Anitai-Nifai-Liai ni ra sa sega tale ni cola iyaragi ni valu, era sa qai “veivuke ena nodra vakani” (Alama 43:13) na mataivalu ni Nifai ena gauna voravora oqo. Ia, e sega ni tiko e dua na ivakadinadina ni a vaktani na nodra veimaroroi na Nifai vei ira na vulagi oqo ja ena veidokai kei na loloma ga, e dina ga ni sa rawa mera vakayagataki vakarawarawa ena inaki vakapolitiki mai vei ira era saga na tiko veisei.

Na caka vinaka era a vakayacora na Nifai vei ira na Amoni, e a qai yacadra e muri, a laki vakavurea ka yaco sara me tauyavutaki kina e dua vei ira na mataivalu veivaukauwataki duadua ena itukutuku ni veigauna—o ira na 2,000 na sotia cauravou. Sa rawa ni tukuni, ni nodra veiqraravi na cauravou oqo e a vakavurea mera taqomaki na lewe i Nifai mai na kena vakarusai vakatotolo.

Ena gauna ni veisei vakai keda ga, na veiravuravuti mai tuba, kei na ibolebole ni bula vakailavo, e dau yaco meda

*Na gagadre me
caka vinaka ka
lomasoli vei ira
vakaleqai a dua
na tiki bibi ki na
kena taqomaki
na matanitu i
Nifai ka rawa
kina vei ira na
Nifai mera vaka-
louugatataki mai
lomalagi ena no-
dra gauna dredre
duadua. Na caka
vinaka era a va-
kayacora na Nifai
vei ira na Amoni,
a laki vakavurea
ka yaco sara me
tauuyavutaki kina
e dua na matai-
valu ni 2,000 na
sotia cauravou.*

yalo ca vei ira “era sega ni vakataki keda.” E rawarawa sara meda vakacacani ira ka vakalewai ira. Ena taroga beka e dua na nona dina kei na nona yaga ki na itikotiko raraba kei na nodra cau ki na noda bula raraba vakailavo. Na itovo vakatani vakaoqo e bocini kina na veivakaduiduitaki, veisei, kei na veivakatikitikitaki, ka ra sega ni salavata kei na ileslesi mai vua na Vakabula o ya meda lomani ira na wekada me vakataki keda. Ke a sega beka ni ra ciqomi na Amoni ki na nodra itikotiko na Nifai, e a rairai rawa beka ni vakavurea na veicacati ka sega ni yaco na nodra vakavinavina na kawatamata sa tubu cake tiko mai. Ke a sega ni tauyavutaki na 2,000 na sotia qaqqa, a rawa sara ga me qeauv yani vaka-dua na itabatamata vou oqo ka ra lesu vei ira na Leimani.

Na gagadre me caka vinaka ka lomasoli vei ira vakaleqai a dua na tiki bibi ki na kena taqomaki na matanitu i Nifai ka rawa kina vei ira na Nifai mera vakalougatataki mai lomalagi ena nodra gauna dredre duadua. Era gadreva tu nikua na tamata ni Kalou na veivakalougatataki vakaoqo.

3. Vakarorogo ka muri ira na iliuli vakauqeti vakayalo.

Sa kila tu na Turaga na ibolebole era na sotava na Nifai, a qai vakatubura eso na iliuli vakauqeti vakayalo mera vuakea na kena vorati rawa na bolebole oqo. E dua na liganiwau o Kavetani Moronai ia a vakauqeti vakayalo me vakarautaka na isasabai ni seredra, isasabai e ligadra, isala kaukamea, kei na isulu vavaku me taqomaki ira kina na nona tamata. (raica na Alama 43:19). Ena vuku ni ka oqo, era a gugumata cake kina ena ivalu o ira na Nifai mai vei ira na Leimani (raica na Alama 43:37–38). Ni oti o ya, a vakasalataki ira na tamata o Moronai mera buluta cake wavoki ena qele na nodra koro lelevu ka mera qai taqa ena qele oqo na vatavata kau kei na duru momoto. (raica na Alama 50:1–3). Na vakavakarau vakauqeti vakayalo oqo a vuakea na nodra sega ni vakarusai na Nifai.

Ena gauna sa vakavakarau tiko kina ena ivalu o Moronai, e ratou a vunautaka tiko kina na vosa ni Kalou o Ilamani kei ira na tacina ena gauna oqo mera ivalavalava dodonu na tamata me rawa ki na Yalo ni Turaga me veidusimaki ka taqomaki ira. Ena nodra vakarorogo ki na nodra veidusimaki vakayago ka vakayalo na iliuli veivauqeti, era a taqomaki kina na Nifai. Ena gauna ga era dau veicacati kina vakai ira era sa bese kina ni vakarorogo na tamata ki na ivakaro veivakauqeti vakayalo ka yaco kina na veivakataotaki kei na rarawa.

Eda sa kalougata ni da mai bula voli ena dua na gauna sa mai kacivi ira na parofita bula, daurairai, ka daunivakatakila

na Turaga mera vakaroti keda meda vakavakarau ki na bolebole ni gauna oqo. Ena 1998, a veivakasalataki ka veivakaroti kina ena veivakauqeti vakayalo o Peresitedi Gordon B. Hinckley (1910–2008) vei ira na lewe ni Lotu:

“Sa yaco mai na kena gauna meda sa tuvanaka kina vakadodonu na noda vuuale.

“E vuqa vei ira na noda era sa bula sara tikoga ena ivovo ni kedra isau ni cakacaka. Na ka dina, ni so era dinau tiko mera bula kina. . . .

“Na bula vakailavo a kakavorovoro rawarawa. . . . Sa tiko oqo e dua na ivakatakilaka ni dua na draki voravora meda na qaqarauni kina.”²

Dua na gauna sa oti keirau a veivosaki kei na dua na turaga ka a rogoca na vosa nei Peresitedi Hinckley kei na veivakauqeti ni Yalotabu. Rau a lewa vakaveiwatini me rau sa volitaka na nodrau kabani, ka sauma vakaoti na nodrau vale, ka vagalalataki rau mai na dinau.

Nikua sa bula rawati koya sara tu ga na turaga o ya. Na leqa ni bula vakailavo a tarava mai a sega sara ni vakaleqai kina na nona matavuvale. Na ka dina, ni nona bularawati koya a rawa kina vua kei watina me rau laki kaulotu.

A vakinaburi cake mai o Peresitedi Thomas S. Monson ena vuku ni noda gauna oqo. Na nona bula kei na nona ivakavuvuli sa itukutuku mai vua na Kalou me taqomaka ka vakalougatataki keda nikua. Ena gauna era dau loma-leqataki kina e vuqa na veika e sega vei ira, e vakavulica vei keda o Peresitedi Monson meda vakavinavinkataka tikoga na vuqa na veivakalougatataki sa solia tu vei keda na Turaga. Kei na gauna era dau solegi kina e vuqa ena nodra dui leqa, e vakamasuti keda kina o Peresitedi Monson meda gole yani ka laki veivueti, guilecavi keda ka vakalougatataki ira tale eso. Ni da vakamuria na ivakasala nei Peresitedi Monson ena vakarautaki na noda matavuvale ena veitaqomaki vakayalo kei na veivakalougatataki e gadreva ena noda gauna oqo.

Au vakavinavina meu mai bula voli ena gauna vakaoqo sa vakalesuimai kina na kospeli. Au vakavinavina ni sa mai vakarautaka na Turaga na iVola i Momani me baleta na noda gauna oqo. Era a vosota ena yalodina na Nifai na veivakatovolei ni nodra gauna ka ra sa ivakadindina bula ni na vakarautaka na Turaga na veivakalougatataki kei na veitaqomaki eda sa gadreva meda bolea yani na ibolebole ni noda gauna oqo. ■

IDUSIDUSI

1. Ezra Taft Benson, “The Book of Mormon—Keystone of Our Religion,” *Ensign*, Nove. 1986, 6.
2. Gordon B. Hinckley, “To the Boys and to the Men,” *Ensign*, Nove. 1998, 53.

*Era a dau maro-
roi na Nifai, ena
nodra dau vaka-
rorogo kina no-
dra veidusimaki
vakayago ka
vakayalo na vei-
viliu me vakataki
Moronai. Ia, era
a dau sotava na
leqa kei na vei-
vakararawataki
ena gauna ga
era dau vukitani
ka ra sega ni dau
vakarorogo kina,
ki na ivakasala
veivakauqeti.*

MEDA QAQA VAKACAVA ENA VANUA NI MEC

**Mai vei Peresitedi
Boyd K. Packer**

Peresitedi ni Kuoramni iApositolo Le Tinikaru

Eda sa mai marautaka tiko na yabaki 100 ni semineri ena Lotu. Au nanuma lesu na veiyabaki ni gauna e liu a se lailai sara kina na ivurevure eso ni parokaramu oqo.

Mai na itekitekiu malumalumu o ya, eda sa yacova oqo na 375,008 na iwiliwili ni gonevuli era tiko ena kalasi ni semineri mai na 143 na veimatanitu ka sivia e 38,000 o ira era volodia kei ira na kena qasenivuli tudei e vuravura raraba. Eda sa bucibucini tiko vakalevu vei ira na noda itabagone. Keimami sa kila tiko na kemuni yaga kei na nomu ni rawa-ka.

Na Vuku Ena Vukei Kemuni Mo ni Valuta Rawa na Meca

Au mai vosa tiko niu sa tadrava oti mai na veigauna makawa ka na vakarautaki kemuni ki na veisiga ni matakia.

Ko ni sa tubu cake tiko oqo ena vanua ni meca. Ena gauna ko ni sa na matua kina vakayalo, ko ni na qai kila kina vakavinaka na sala sa curu wavoliti kemuni tiko kina e vuravura o

vu-ni-ca. Sa tiko o koya ena itikotiko, veivakamarautaki, ena itukutuku, ivosavosa—ena veika kecega e wavoliti kemuni tu. Ena vuqa na gauna, e sega ni kilai na nona sa mai tiko e loma.

Au gadreva meu tukuna vei kemuni na veika bibi e yaga ka gadrevi dina sara. Na ivolanikalou e tukuna, “Sa ka levu duadua ga na vuku; mo rawata mada na vuku,” ka meu kuria, vata kei na veika [ko ni] sa rawata ka [toso ki liu!]” (Na Vosa Vakaibalebale 4:7). Au sega ni via vakaoti gauna ka vakakina o iko. Mo ni vakarorogo sara!

E matata vinaka tu ena noqu vakasama na gauna au a digitaka kina meu dua na qasenivuli. Ena gauna ni iKarua ni Valu Levu, au se qai yabaki 20 tiko kina vakacaca kau sa pailate tiko kina ena Mataivalu ni Vuka. Au a veiqraravi tiko ena yanuyanu lailai o Ie Shima. Na yanuyanu oqo, e ka lailai sara, ka ciri duadua toka ka kena levu e vaka toka ga e dua na sitaba ni vakau meli, ka toka ena mua ni vualiku kei Okinawa.

Ena dua na yakavi galili ni vulaikatakata, au a laki dabe toka ena dua na bari ni vatu meu raica ni sa dre ko malolo. Au a vakasamataka toka na cava meu na cakava ena noqu bula ni sa oti na ivalu, keu kalougata meu na lesu bula. Meu na laki cava beka? Ena bogi o ya au a digitaka kina meu na dua na qasenivuli. Au vakasamataka ni o ira na qasenivuli era na vuli tikoga. Na vuli e dua na yavu ni inaki ni bula.

Au a tekivu veivakavulici ena semineri ena 1949 mai Brigham City. Au a dua vei ira na gonevuli ena semineri o ya ena gauna ni noqu vuli torocake.

E a tolu na lewenivuli a vakavulici taumada ena semineri: na Veiyalayalati Makawa, Veiyalayalati Vou, kei na iTukutuku Makawa ni Lotu. A noqu madigi meu vakuria ena dua na kalasi ena mataka lailai me baleta na iVola i Momani. Au a lesu mai ena ivalu vata kei na noqu ivakadi nadina ni iVola i Momani kei na noqu kila vakavinaka na ivakarau ni nona cakacaka na isolisoli ni Yalo Tabu.

Na iSolisol ni Yalo Tabu ena Taqomaki Iko ena Vanua ni Meca

Ko ni sa vakavulici tiko ena nomuni bula taucoko me baleta na isolisoli ni Yalo Tabu, ia na veivakavulici oqo e vakaiyalayala walega. Sa rawa vei iko, ka dina sara, ni dodonu mo gole yani ki liu vakataki iko mo raica rawa e lomamu na sala e veivakauqeti veidusimaki ka veitaqomaki kina na Yalo Tabu.

Me baleti ira na cauravou kei na goneyalewa, sa tautau-vata ga na kena sala. Na kena kilai na sala e dau cakacaka kina na Yalo Tabu ena nomuni bula sai koya na sasaga ni bula taucoko. Ena gauna o sa kunea kina vakataki iko na ka oqo, sa qai rawa mo bula voli ena vanua ni meca ka

sega ni rawa mo lawakitaki se vakarusai. Ena sega ni rawa vua e dua na lewe ni Lotu—o ya oi kemuni yadudua—me na vakayacora rawa e dua na cala levu ni sega mada ni vakaroti ena veivakauqeti ni Yalo Tabu.

Eso na gauna ni ko sa caka cala, ko na rairai kaya e muri, “au sa kila vakavinaka sara tu ga meu a kua ni cakava. Au a sega ni lomadonu kina,” se rairai beka, “Au kila sara ga *ni dodonu* meu a cakava. Sa sega vei au na qaqa meu cakava!” Na vakasama kece oqori sa saga tiko mai kina na Yalo Tabu me dusimaki iko ki na veika vinaka se vakaroti iko mo gole tani mai na ka ni veivakaleqai.

E tiko e vica na ka mo kakua ni cakava ke sa taladrodro vinaka tiko na sala ni veitaratara. Sa sega ni rawa mo lasu se butako se caka cala me qai galala tu na veisala oqo mai na kena rawa ni vakataotaki. Kakua ni lakova na vanua e vakataotaki kina na veitaratara vakayalo.

E dodonu mo vulica mo vakasaqara na kaukauwa kei na veidusimaki sa vakarautaki tu me nomu, ka mo qai muria na sala o ya se cava ga e yaco.

Vola taumada e liu ena nomu lisi “mo cakava” na vosa *masu*. E vuqa na gauna, o na masu galugalu ga. Sa rawa mo masu ga ena nomu vakasama.

Sa rawa me tadola tu ga ena veigauna na sala ni veitaratara kei na Tamamu Vakalomalagi. Kakua ni vakatarai vu-ni-meca me vakauqeti iko ni sega ni dua e vakarorogo tiko mai yasana ka dua. E na rogoci kece sara na nomu masu. O na sega sara ni tu duadua!

Maroroya na yagomu. Me savasava na yagomu. “Dou sa sega beka ni kila ni dou sa vale ni Kalou, ka sa tiko vei kemudou na Yalo ni Kalou?” (1-Korinica 3:16).

Wilika vakavinaka na veika sa yalataki tu ena wase 89 ni Vunau kei na Veiyalayalati. Na Vosa ni Vuku e sega ni yalataka me tuvaki vinaka na yagomu ia mera na vaqaqacotaki na gacagaca vakayalo e lomamu.

Kakua ni samuqawe kei na veika vakaoqo e vakatantaka na irairai ni yagomu. A buli na yagomu ena irairai ni Kalou.

Na iVakasala Vakaparofita era Vakavulica na Veika sa Dina

Au gadreva meu vosa me baleta na ivakarau ni veivosaki vakadodonu me baleta e dua na ka.

Eda sa kila tu ni nomu mai tagane se yalewa sa vakarautaki rawa tu mai na vuravura taumada.¹ “Ia sa cokoti vata na yalo kei na yago me tamata” (V&V 88:15). Na ulutaga oqo baleta na tagane kei na yalewa sa ka bibi sara vei iratou na Veitacini, ni sa vakakina na ulutaga baleta na tiko savasava.

E vica vei kemuni ko ni sa rairai vakila se tukuni vua ni ko ni a sucu mai ena yalo e lomatarotaro tu ka sa sega

vei kemuni na cala kevaka ko ni cakacaka ena veitemaki oqori. Vakaivunau eda sa kila ni kevaka me dina na ka oqo, sa na rairai rawa me bokoci na nomuni galala ni digidigi, ia sa sega ni rawa me yaco oqo. E tu ga na nomuni digidigi mo ni muria kina na veivakauqeti ni Yalo Tabu ka bula voli ena dua na bula ni tiko savasava kei na valavala kilikili, e vakasinaiti ena bula dodonu.

A vakaraitaka o Peresitedi Gordon B. Hinckley na ka oqo ena koniferedi raraba: "Era vakataroga tiko o ira na tamata na noda lawa ena vukudra o ira era kila ni ra . . . vakasalewalewa kei na vakasaganegane. Au sa kaya kina ni da lomani ira ni ra sa luvena tagane kei na yalewa na Kalou. E dina ni ra sa vakayacora tiko na itovo veivesuki oqo ka rairai dredre na kena tarovi. E vuqa na tamata era [temaki] ena dua na kena mataqali se dua tale ena so na gauna. Kevaka era sega ni cakava e dua na ka ena veivakayayarataki oqo, sa qai rawa me ra gole yani ki liu me vakataki ira ga na vo ni lewe ni Lotu. Kevaka era voroka na lawa ni tiko savasava kei na ivakatagedegede dodonu ni Lotu, sa na rawa me ra na vakadodonutaki vaka-Lotu, me vakataki ira tale na kena vo.

"Eda gadreva me da vupei ira sa vakaqoqo . . . vaqaqacotaki ira, vupei ira ena nodra leqa kei na nodra gagadre. Ia me da tu ka valuta kevaka era sa vakayacora tiko na itovo ca oqo, kevaka me ra sa tutaka ka taqomaka ka bulataka na veiyacovi vakayago vata. Ni da vakadonuya na veika vakaqoqo eda sa qai vakamamadatata kina na yavu bibi ni ka tabu ni Kalou- o ya na vakamau dodonu kei na kena inaki dina, o ya na susugi cake ni matavuvale."²

A vosa tiko o Peresitedi Hinckley ena vuku ni Lotu.

Vakayagataka na Nomu Galala ni Digidigi Mo Maroroya se Vakadeitaki Tiko ena Yavu Taqomaki

Na imatai ni isolisol rau a ciqoma o Atama kei Ivi o ya na galala ni digidigi: "Ia sa soli tu vei iko mo lewa na ka mo kitaka" (Moses 3:17).

Sa tiko talega vei iko na galala ni digidigi vata ga oqo. Mo vakayagataka vakavuku mo lako tani kina mai na gagadre vakanati se veitemaki butobuto ena rawa ni lako mai ki na nomu vakasama. Mo kakua ga ni lako kina, ia kevaka ko sa tiko kina, lesu tani mai kina. "Biuta tani na itovo sa sega ni vakalotu" (Moronai 10:32).

Kakua ni vakacacana na kaukauwa ni vakavure bula era tiko e yagomu se vei ira na tagane se yalewa. Oqo na ivakatagedegede ni Lotu, ka na sega ni veisau rawa. Ni ko sa matua tiko mai, ena yaco mai na veitemaki me vakatovototaki se vakadikevi na cakacaka ni veigarovi. Kakua ni cakava!

Na vosa e veivakadeitaki o ya na *bula vakavakarau*

—bula vakatisaipeli taki iko. Na vosa *bula vakavakairau* e tadtu mai na vosa *tisaipeli* or *dauveivakatomuri*. Mo dua e tisaipeli-daumuria na iVakabula, ko na qai taqomaki.

Ena rairai vakasamataka tiko beka e dua se rua vei kemuni, "Au sa caka cala se cakava na cala bibi oya. Au sa sega ni rawata." O na rawata vakaidina.

Ko sa vakavulici tiko e vale kei na semineri baleta na Veisorovaki i Jisu Karisito. Na Veisorovaki sa vaka e dua na ibokoboko. Ena rawa me quisia laivi na cala kei na revurevu ni veika e vakavuna tiko mo cala tiko kina.

Na cala e dua na rarawa vakayalo. Mo kakua ni vakarawataki mai na mosi tawamudu. Tagutuva laivi. Kakua tale ni lesuva. Mo veivutuni, ke rawa, veivutuni tale, veivutuni tale, veivutuni tale me yacova—ni sa sega ni rawata o meca—me lewai iko tale.

Na Vakacegu Tawayalani e Yaco Mai Ni Da Veivutuni Vakawasoma

Ena yaco na bula oqo me veicevacevai mai kina na ivakatovolei kei na caka cala. Toqa na "veivutuni vakawasoma" ena nomu lisi ni veika mo cakava. Oqo ena kauta mai vei iko na vakacegu tawayalani e sega ni voli rawa ena dua na isau vakailavo ena vuravura oqo. Na nomu kila vakinaka tiko na Veisorovaki sa rawa me dua na dina bibi duadua o na vulica rawa ena nomu bula vaka-itabagone.

Kevaka o veimaliwai tiko kei ira eso era vakalolovirataki iko tiko ka sega ni vakanataki iko cake tiko, me sa rauta ka veisautaka na nomu ilawalawa. Ko na tiko duadua beka ka so na gauna ko na bula galili voli. Sa qai taro bibi beka me tarogi, "Ni ko sa tiko duadua, ko sa vakailawalawa vinaka tiko beka?"

Ena rawa toka ni dredre na nomu biuta laivi na nomu itovo makawa o a solegi iko tu kina. Ia sa tu vei iko na kaukauwa. Kakua ni yalolailai. E vakavulica o Parofita Josefa Simici ni "o ira kece era vakayago era kaukauwa cake mai vei ira era sega ni vakayago."³ E rawa mo vorata na veitemaki!

Ena sega ni rawa mo na sotavi vu-ni-ca vakamatata; e sega ni dau vakaraitaki koya mai vakaqoqo. Ia kevaka mada ga ke na lako mai vakamatata o koya vei iko me vakatovolei ka temaki iko, o na qaqa. Sa rawa mo vakaukauwataka na nomu galala ni digidigi, ka na biuti iko o koya.

Taura Me Nomu na Veivakalougatataki ni Semineri

E sega ni ko ka wale. Ko sa tamata digitaki. Ko tamata duatani sara. Meu kila beka vakacava oqo? Au kila ni vuku ga ni ko a sucu ena dua na gauna kei na dua na vanua ena lako rawa mai kina na kospel i Jisu Karisito ki na nomu bula mai na ivakavuvuli kei na itaviqaravi ni nomu

itikotiko kei na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Ni sai koya oqo, me vaka e kaya na Turaga Vakai Koya, "na lotu dina duadua ga e vuravura" (V&V 1:30).

E tiko eso tale na ka eda rawa ni tomana ena lisi, ia o sa kila tiko na veika mo cakava kei na veika mo kakua ni cakava ena nomu bula. Ko sa kila tiko na veika dodonu kei na veika cala ka sega tale ni gadrevi mo vakaroti tiko ena veika kecega.

Kakua ni vakamaumautaka na veiyabaki ni nomu vakasalataki ena semineri. Taura me nomu na veivakalouugatataki cecere mo laki vulica na vunau ni Lotu kei na nodra ivakavuvuli na parofita. Vulica na veika bibi e yaga duadua. Ena vakalouugatataki iko kei ira na nomu kawa ena itabatamata era muri tiko mai.

Ena sega ni dede ena yaco mai na gauna mo ni sa vakamau kina ka vakaluveni, na vakamau me laki vauci e valetabu. Sa neimami masu mo ni na laki yacova, na kena gauna, mo ni laki taqomaki ena dua na matavuuale ni tabanalevu se tabana.

Toso ki Liu ena iNuinui kei na Vakabauta

Kakua ni rerevaka na veisiga ni matakia. Toso ki liu ena inuinui kei na vakabauta. Mo nanuma tiko na isolisol va-kalomalagi ni Yalo Tabu. Vulica mo na dautuberi mai kina. Vulica mo dau vakasaqara. Vulica mo bula voli kina. Vulica mo dau masu ena veigauna ena yaca i Jisu Karisito (raica na 3 Nifai 18:19–20). Ena mai qaravi iko na Yalo ni Turaga, ko na vakalouugatataki kina.

E titobu ka bibi sara na neimami vakabauti kemuni tiko. Sa noqu ivakadinadina oqo vei kemuni—e dua na ivakadinadina a yaco vei au niu a se cauravou kina. Ko ni sega ni duidui mai vua e dua tale ka vakakina oi au. Sa nomuni na dodonu ki na ivakadinadina o ya ka ivakadinadina bula me vakataka ga e dua. Ena yaco mai vei iko kevaka o cakacakatata. Au sa vakatikora vei kemuni na veivakalouugatataki ni Turaga—na veivakalouugatataki ni ivakadinadina bula o ya me tikoga ena nomu bula, me du-simaki iko ni ko tuvanaka e dua na bula marau ni veisiga ni matakia. ■

*Mai na dua na vosa kaburaki ni yabaki drau ni semineri
ena ika 22 ni Janueri 2012.*

IDUSIDUSI

1. Raica na "Na Matavuale; Ai Vakaro ki Vuravurav Raraba," *Liaona*, Nove. 2010, 129; raica talega na Mosese 3:5; Eparama 3:22–23.
2. Gordon B. Hinckley, "What Are People Asking About Us?" *Ensign*, Nove. 1978, 71.
3. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 240.

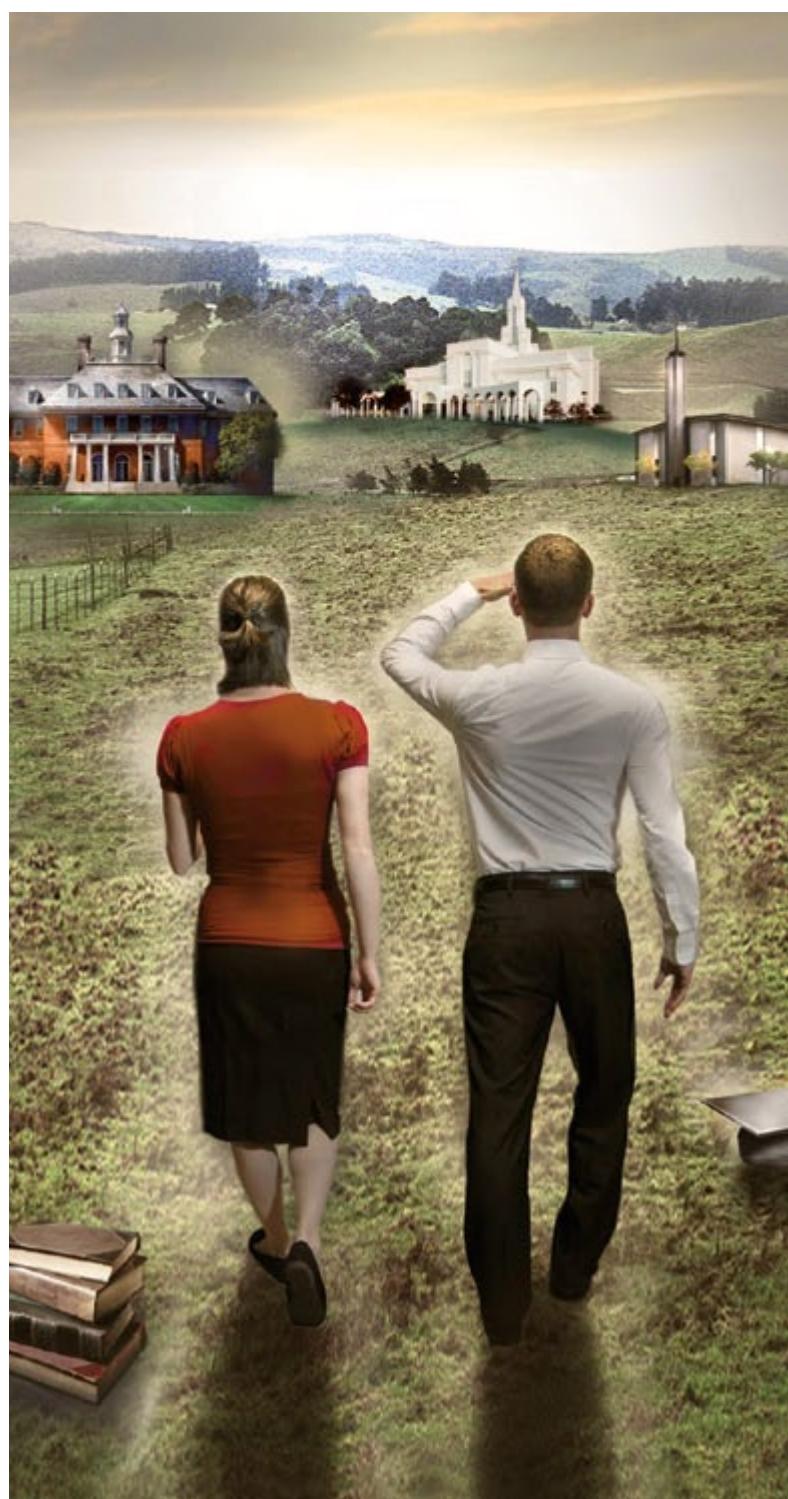

Raica na Yaca Taucoke ni iTikotiko

Sarava se vakarorogo ki na vosa taucoke nei Peresitedi Packer ena seminary.lds.org/history/centennial.

Kakua ni vakamaumautaka na veiyabaki ni nomu vakasalataki ena semineri. Taura me nomu na veivakalouugatataki cecere mo laki vulica na vunau ni Lotu kei na nodra ivakavuvuli na parofita. Vulica na veika bibi e yaga duadua.

AU A MASU MEU VAKAYALOQAQATAKI

Erau lewe ni Lotu o noqu itubutubu, ia e rau sega sara ni dau lotu vakawasoma. E laki vakavuna oqo me dau yaco na veicacati baleta ni rau vakabauta me dau vakaliuci tiko na matavuvale mai na veika kecega—ni bera mada na gole ki lotu, vakarabailevutaki na veikacivi ena Lotu, kei na vakayacori ni itaviqaravi tale eso.

Ena vuku ga niu dua na ilililiu ena Lalai ka lewe ni matasere ni tabanalevu, eso na gauna e dau vakataotaka na noqu itavi ena matavuvale na soqoni ni Lotu. Ena dua na siga niu vakarau gole tiko yani ki na kakaburaki ni koniferedi raraba ena neimami valenilotu mai Antananarivo, rau sa tukuna sara mai o noqu itubutubu ni ra tiko eso na vulagi e neitou vale.

“Mo na digitaka na nomu matavuvale se na Lotu,” a kaya mai o tinaqu. “Mo tiko vata kei keitou ka calata na koniferedi, se mo gole ki na koniferedi ka sotava na kena itotogi.”

Au sa mani lewa ga meu kakua ni veiba kei tinaqu. Ia, au a taura e dua na gauna meu kerea vei Tamaqu Vakalomalagi me vakayaloqaqataki ka vaqaqacotaki au. Au a kerea talega Vua me vupei au meu kila na ka meu cakava. Meu na tiko vata kei noqu matavuvale se meu gole ki lotu ka rogoça na domodra na parofita?

Ni qai ot i ga na noqu masu, au sa vakila na Yalo Tabu. Au sa vakila vei au na veivakayaloqaqataki ni YaloTabu

meu tukuna vei tinaqu na kena bibi vei au meu gole ka laki vakarorogo vei ira na parofita. Au vakila ni sa dodonu meu tukuna vua niu na ciqoma na veivakavukui sega walega ki na noqu bula ena gauna oqo ia sa baleta talega na noqu veisiga ni mataka.

Sa rawa vua na Kalou me vaka-yacora na veika mana, ka a vakamalumalumutaka na yalodrau na noqu itubutubu ka rau a soli au meu gole ki na koniferedi raraba kau a sega ni totogitaki kina. Oqo e dua na ka veivakurabuitaki ki na noqu bula. ■

Sa vakadeitaka vei au na dina ni ivolanikalou e kaya, “Ia na kaukauwa ni Yalo Tabu ena vakatakila vei [keda] na dina ni ka kecega” (Moronai 10:5).

Au kila ni kevaka meda na vaka-yavutaka na noda cakacaka ena ivakavuvuli ni kospipeli ka vakarorogo ki na Yalotabu, eda na rawa ni dau marautaka na noda digidigi. Na veika oqo a vaqaqacotaka na noqu ivakadina ni sa tiko kei keda na Kalou ka sa dau veivuke na Yalo Tabu ki na noda bula. ■

Fy Tianarivelo, Madagascar

*Ni qai ot i ga na
noqu masu, au
sa vakila ni sa
vakayaloqaqataki
au na Yalo Tabu
meu tukuna vei
tinaqu na kena
bibi vei au meu
gole ka laki
vakarorogo
vei ira na
parofita.*

NOQU VANUA

Ni bera niu lewena na Lotu, au dau sotava tu ga na rarawa. Ni oti na nodrau sere o noqu itubutubu niu se qai yabaki vitu, a bala ki valeniveivesu o tamaqu. E a dau gunu o tinaqu ka vakayalia tauoko na veika e bibi vua. Au sa mani vakau meu laki tiko vata kei na dua na matavuvale veisusu.

Ena vuku ni veika oqo, a totolo sara na noqu tubu cake mai vei ira e vuqa na noqu icaba. Au a sega sara ni vakadeitaki au rawa ki na noqu bula dina, ka sa yaco kina meu dau vakacaca voli. Niu se gone sara, au sa tekivu vakatavako ka vakayacora na veika tale eso kau sa kila vakavinaka tu oqo ni ra veisaqasaqa kei na Vosa ni Vuku. Au sa kila sara tu ga ni sa na vakaleqai na noqu bula.

E dua ga na ka au sa laki kune marau tu kina o ya meu vupei ira na tamata—ena sasamaki vata kei ira se vakarogoca na italicanoa ni nodra bula. Au sa gadreva dina sara mera kila ni sa rawa mera vakararavi vei au. Ena dua na yabaki au a gade vakayawa ka sotava kina e dua na marama sa buinigone sara kau gadreva meu qaravi koya ena noqu vakarorogo vua. E lotu Vakarisito o koya ka tekivu talanoataka mai na veika ni lotu.

Au a sega sara ni vakabauta tu na Kalou. E so na gauna, au dau vakasamataka *de bula dina* tiko o Koya, kau beitaki Koya ki na veika veivakaleqai au a sotava. Ia ni qai vakamacalataka na marama oqo na bibi ni vakabauta na Kalou, au vakila niu vakayadrati sara ga kina. Ni bera niu biubiu, a kaya o koya e dua na ka e taleitaki sara: O ira na Momani era muria na ivakaro ni Kalou.”

Au se bera mada vakadua ni ro-goci ira na Momani, au sa mani gole

ki vale, dolava na noqu kompiuta, ka vakasaqaqara. Au sa yacova sara na Mormon.org ka otataka e dua na ilavelave ni iVola i Momani sega ni saumi. Ni oti e vica na siga rau sa kauta yani o irau na daukaulotu.

Au sega sara ni vakadeitaki meu sa tekivu vakabauta na Kalou, ia rau a vupei ira na daukaulotu meu raica rawa ni sa rawa meu sega walega ni vakabauti Koya ia meu kilai Koya. Niu sa tekivu masu ka vulica na iVola i Momani, au raica niu sa mai lakova e dua na ilakolako totoka ni kune marau. Au sa biuta na vakatavako. Au sa sega tale ni beitaki na Kalou ka tekivu vakavinavinaka Vua ena vuku ni veika vinaka ena noqu bula. Au sa mai kila ni a vakararawataki na Luvena ena vuku ni noqu ivalavalca kei na rarawa kece au a sotava. Ena ika 28 ni Okotova, 2007, au a papitiso kina ena Lotu.

Kevaka beka meu a sega ni sotava na noqu veisau mai na veilecayaki ki na bula marau, au na sega beka ni

vakabauta ni na rawa vakakina. Au sa marautaka tu nikua na noqu veikacivi ena Lalai kau sa vakavinavinaka vaka-levu ki na madigi meu veivuke ki na kena tuvanaki e dua na veiqravni ni veivakatorocaketaki ena dua na koniferedi ni itabagone qase cake e Poladi. Niu mai rawata tu oqo meu vupei ira na tamata ena veiqravni ni Lotu sa mai ikuri ki na noqu bula marau au sa mai kunea ena kosipeli i Jisu Karisito. Na veika kece au vakayacora ena gauna oqo, au vakayacora ena loloma dina ena vuku i Jisu Karisito. Au vakabauta ni bula e ka totoka kei na gauna talega eda sotava kina na bolebole, ni kevaka meda muria tiko na iVakabula, eda na sega ni lakosese.

E dina sara na marama au a sotava: sa ka bibi sara *na* vakabauta na Kalou. Eda na sega ni kunea na noda bula dina ena vuravura oqo kevaka eda sega ni kilai Koya. Au sa mai vakavinavinaka kina vakalevu niu sa mai tu oqo ena noqu vanua dina. ■
Dorota Musiał, Poladi

A kaya o koya e dua na ka e taleitaki sara: O ira na Momani era muria na ivakaro ni Kalou.”

TUKUNA MADA VEI KEIMAMI NA NOMU LOTU

Ena ilakolako ni veisiko vei taciqu, au a dabe toka ena yatu emuri ni waqavuka na vanua era dau dabe kina o ira na dauveiqraravi ni waqavuka. Na yatu rua ni dabeledabe e kea e rau dabe veidonui.

Au a vakatakilai au vei ira era dabe vakavoliti au tiko kau tukuna sara niu na laki vuli tiko ena Brigham Young Univesiti. A kaya sara mai e dua na tagane e dabe basai au toka ni dua na itokani vinaka i luvena se qai biubiu walega oq o me laki kaulotu tudei. E kila ga vakalailai o luvena yalewa na veika e baleta na Lotu, ia e sega ni kila o koya e dua na ka baleta na Lotu. A kaya cake sara mai o dauveiqraravi ni waqavuka ni sega ni vinakata me lewena "na lotu baleta ni saqati ira na yalewa. A kaya mai na turaga o ya ni rogoce e dua na ka vaka oya—ni o ira na marama Yalododonu Edaidai era raici ni ra lolovira mai vei ira na tagane, ni sega ni rawa mera taura na matabete se veiliutaki ena soqoni ni lotu, ka ra levu cake na tagane ena loma ni Lotu.

Oti, sa qai vuki mai vei au, ka taroga, "Na cava beka *na nomu nanuma baleta na ka o ya?*" E ratou a raici au taucoko mai na lewe vitu oqo ka wawa toka.

Sa tekivu tavatukituki na utoqu. Niu se gone au a dau wiligusutaka na Yavu ni Vakabauta me baleta na veigauna vakaoqo, niu sa tubu cake tiko ka dua na itabagone qase cake au sa dau tekivu vakadinataki tiko na nona raivotu o Josefa Simici kei na iVola i Momani. Ia au sega sara ga ni kila meu na sauma vakacava na taro nei koya na turaga o ya. Au a masuta lo na Tamada Vakalomalagi me dusimaki au.

Au sa qai cavuta na imatai ni vosa e lako mai na noqu vakasama: "O sega tiko beka ni kila na iSoqosoqo ni Veivukei." Na rairai ni matadra e tukuna mai ni ra sega ni kila.

"Na matabete e cakacaka vata kei ira na marama, era lewena taucoko na iSoqosoqo ni Veivukei," au a vakamacalataka yani. "E tiko na peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei e dusimaka na nodra itaviqraravi na marama ena Lotu e vuravura raraba. Na nodra ileslesi na marama o ya me ra kauta mai na yalovinaka kei na loloma ena nodra bula na lewenilotu vakabibi ki na nodra bula na nodra matavuvala."

E ra sa tekivu vakarorogo vagumtua sara mai o ira era dabe voliti au toka.

"Eda sa bula donuya tiko e dua na gauna veilecayaki ena nodra gadreva tu eso na yalewa mera cakacaka ka

vakanananu eso na marama me vakataki ira na tagane. Ia eda vakabauta ni Kalou e vidavida na itavi. Eda sa namaka tiko vei ira na yalewa mera dauveiliutaki ena kedra maliwa na yalewa ka iliuli veitokoni talega ena nodra dui itikotiko. Era vakararavi sara o ira na tagane me baleta na ivakasala ena vanua vakaoqo. Oqo e dua na itu-vatuva dodonu vakatautauvata. E yaco kina me gugumatua na neimami maitaisoqosoqo ni Lotu kei na neimami itikotiko. Ka keimami vakabauta dina sara ni tagane sa sega ni tu tani mai vua na yalewa, se o yalewa sa sega ni tu tani mai vua na tagane (raica na 1 Koronica 11:11). Keimami vakabauta ni keimami sa sega ni taucoko ke sega o koya ka dua. Keimami sega ni vakabauta ni keimami a buli me keimami mai veiqati ia me keimami mai veitataki cake vakai keimami."

*Au a cavuta na imatai ni ka a lako mai na noqu vakasama:
"O sega tiko beka ni kila na iSoqosoqo ni Veivukei."*

Au vakila niu sa vakalouga tataki niu sa vosa oti. Au kila ni vosa au cavuta sa mai vua na Yalotabu. Sa vaka mera vakacegu o ira yadua ena noqu vakamacala. Sa qai vosa tale mai na turaga o ya, "Tukuna mai na veika tale so ni nomu lotu."

Ia, ena loma ni rua na auwa e tarava, au a marautaka vakalevu na noqu tukuna na veika ni Vakalesui-mai, sauma eso na taro, ka cavuta na ivakadinadina baleta na kospeli au lomana. ■

Shauna Moore, Virginia, Amerika

MEU DIGIA BEKA NA CAKACAKA SE LOTU?

Au a vakamau kei watiqu ena 1981 ena Valetabu mai Tokyo Japani. A sega ni rawarawa na itekitekivu ni neirau bula vakamau. Au sa vakinavinaka vakalevu ni sa dua na noqu cakacaka, ia se leqa na ilavo ni veika me saumi. Keirau sa qai kerea na Nona veivuke na Tamada Vakalomalagi ka cakava na veika kece keirau rawata me saumi ka sauma na neirau ikatini. Keirau kila ni kevaka me keirau vakararavi vua na Turaga, ena veivakarautaki vei keirau o Koya.

Ena dua na macawa rau a kauta vata mai o watiqu kei noqu itokani e dua na tiki ni itukutuku vata ga mai na niusipepa. Oqo e dua na itutu ni qasenivuli ni Vosa Vakavalagi e lala tiko.

Au a vakauta sara na noqu itukutuku ni kila vakacakacaka

kau sa kerei meu gole yani ki na initaviu. Ni vakarau oti na initaviu, a kaya sara mai dauinitaviu tiko, "O vola tiko ena nomu itukutuku ni kila vakacacaka ni ko a cakacaka vakavolodia mo daukaulotu ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Sa kena ibalebale o ya ni ko dau laki lotu ena Siga Tabu, se vavei? Kevaka mo na digitaka mo gole ki lotu se mo cakacaka ena Siga Tabu, o cei o na digitaka?"

Sa dua dina na taro dredre baleta niu sa gadreva dina e dua na cakacaka vinaka. Ia niu vakasamataki oti, au a sauma, "Au na gole ki lotu."

Ena matadredredre veilecayaki, a kaya mai o dauinitaviu, "Oi, sa dina." Sa qai vagalalataki au ka yalataka ni na qai vakatulewa na kabani ena yakavi o ya ka meu na qai qiri me baleta na kena macala. Niu sa curu i tuba, au sa vakasamataki niu sa na sega ni digitaki.

Ni roro mai na yakavi ka sa gauna meu qiri kina, au sa qirita sara na naba ni kabani o ya ena rere levu ni yaloqu.

"Sa vakacava beka na macala ni initaviu?" Au a taroga vei sekeriteri. "Au sa sega beka ni digitaki, se vavei?"

Au a kurabui ka marau ena isau ni taro o ya.

"Keitou gadreva mo ni mai cakacaka vei keitou," a kaya mai o sekeriteri.

Ni qai oti e dua na vula au sa qai kila tu kina na vuna au a taura kina na cakacaka o ya. A vakamacalataki o sekeriteri ni o dauinitaviu e tiko veitikivi kei rau na daukaulotu ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. E dau raici rau tiko na daukulotu ni rau vodo basikeli ki na nodrau cakacaka ena mataki lailai.

"E vakabauta o koya, ni ko lewena talega na Lotu o ya, ko na cakacaka vagumataua talega vei keitou vakataki rau na daukaulotu me baleta na

A qai tarogi au o dauinitaviu, "Kevaka mo na digitaka mo gole ki lotu se mo cakacaka ena Siga Tabu, o cei o na digitaka?"

nodrau lotu," a kaya o koya. "O sa kalouga!"

Mai na siga o ya sa dau tiko ena neitou matavuvale na veika keitou gadreva.

Ena gauna au dau vakasamataka kina na noqu digidigi o ya, au dau vakayaloqaqataki ka vakacegui. Au kila ni Kalou sa dau vakayagataki ira vakalevu na tamata mera vakalouga tataki ira na Luvena. Au na sega ni vakamacalataki rawa na noqu vakinavinaka vakalevu ki na nodrau veivakauqeti o watiqu kei noqu itokani ena nodrau kauta mai vei au na itukutuku mai na niusipepa, na nodrau cakacaka vagumataua na daukaulotu kei na nodrau ivakaraitaki cecere, kei na loloma veivueti, dauloloma, ka dauveikauwaitaki nei Tamada Vakalomalagi, o koya sa tu Vua na kaukauwa ni cakamana me vakatabuya na veika eda sotava meda vinaka kina. ■

Kenya Ishii, Japani

Tiko Savasava

ENA VURAVURA TAWA SAVASAVA

Na mekasini ni Lotu a laki sotava e dua na ilawalawa ni uabula mai na veiyasai vuravura me veivosakitaki kina na ibolebole kei na veivakalougatataki ni tudei tiko ena ivalalava savasava ena dua na vuravura e sega ni doka—ka vakacacana—na tiko savasava. Keimami raica ni veilaveti cake ka veivakaugeti na nodra veivosaki ena savasava kei na dina ka nuitaka ko ni raica talega ena veika era tukuna e dua na ka me na vupei kemuni mo ni doka kina na kena sa ka tabu vakalou na vakamau kei na veidomoni.

Ena vuku ni vuqa na tamata era vakadonuya tiko na itovo tawa kilikili, na dina cava ni kospeli ena vupei kemuni mo ni veidomoni savasava tikoga kina?

Martin Isaksen, Norway: E tukuni tiko ena ivolanikalou meda ivalalava savasava. Sa rauti au vinaka sara ga oqori.

Lizzie Jenkins, California, USA: Na tiko savasava e dua na dina. Mo bulataka. E dua na ivakarau ni bula.

Liz West, England: Niu sa kilai au vakavinaka, au na kila vakavinaka ni sa tu na veika e uasivi cake ena bula mai na kena ena gauna oqo ka na vupei au vakalevu na bogi nikua. Na ituvatuva ni veivakabulai—ena gauna mada ga ni se goneyalewa lailai kina au a sega ni vakamacalataka rawa vakamatata—e veivuke sara vakalevu. Na ivakavuvuli ni vakamau tawamudu sa ka totoka sara! Na gauna era kila vakavinaka kina na tamata na dina oqo, era na raica na kena cecere me mai bulti keda eke na Kalou vakamatavuvale

ka solia vei keda na ivakaro meda kakuwa walega ni taqomaki kina ia meda na bula marau talega kina. Niu bulataka tiko na ivakavuvuli oqo ka wasea vei ira na noqu itokani, niu kaya, “Au na sega ni gunu” se “Au na sega ni lako ki na pati o ya” se “Au na sega ni cakava na ka oqo,” era dau rokovi au. E dau qai yaco mera tokoni au tiko. Sa dua na kaukauwa cecere meu kila vakavinaka na kequ yaga niu sa luvena na Kalou ka sa kilai au ka kauwaitaki au dina na Tamada Vakalomalagi.

Anna (Anya) Vlasova, Russia: E vupei au vakalevu niu dau vakasamataki niu sa tiki ni dua na matavuvale vakalomalagi. Au lomana ka doka na Kalou kau sega ni vinakata me maduataka na digidigi au dau vakayacora.

Kaylie Whittemore, Florida, USA: Au vakabauta vakaidina ni noqu kila vakavinaka na savasava ni matavuvale sa vakadeitaka vei au meu bulataka na lawa ni tiko

savasava. E dua tale o ya na noda kila tiko ni gauna eda voroka kina na vunau, e dau yaco na kena revurevu au sega ni via sotava.

Falande (Fae) Thomas, Haiti:

Au sa vakasamataka sara vakabibi na nodra dau tukuna oqo na tamata, “Na cava mo wawa tale kina ni sa rawa me nomu kecega ena gauna oqo?” Ia au dau vakasamataka na kena dede na mataqali marau vaka o ya. E vinaka cake meu bulataka na lawa ni tiko savasava, ni qai oti e dua na siga, au kune vakacegu.

Hippolyte (Hip) Kouadio, Ivory Coast:

E dua vei ira na ka a vupei au vakalevu na ivakaro ni matavuvale: “Keitou . . . tukuna kina ni sa vaka-rota mai na Kalou me dau qai vaka-yagataki walega na isolisol oqori ni vakatubukawa vei ira na tagane kei na yalewa era sa vauci oti ena ivau vakalawa ni veiwatini.”¹

E dua na ka e veivuke kina o ya na sala e ratou vakamacalataka kina vei keda na Veitacini na tiko savasava. Era vakaroti keda na itekitekivu ni ivalalava tawa kilikili ka vakavulica vei keda ni gauna eda vakacacana kina na yagoda, eda sa vakacacana kina na yaloda. E vakavulica o Elder Jeffrey R. Holland ni sa mai voli keda oti na iVakabula ki na kena siga meda vakayago sa tucaketale. Na

"Sa sauma na iVakabula na isau meda vaka yago, ka na rawa ni tucake tale mai na mate ena dua na siga. Na sala meda vakavinavnakataka kina na isau sa mai voli keda kina o Koya o ya meda maro-roya tiko me savasava na yagoda."

sala meda rawa ni vakavinavnakataka kina na keda ivoli a sauma o Koya o ya me savasava tiko na yagoda.²

Liz: Au nanuma kina na neirau a veivosaki vakamatata kina kei na dua na tamata niu a se yabaki 15 tiko kina. Keirau a veivosakitaka na noqu sega ni vakabauta na veimoceri ni bera na vakamau, kau nanuma sara ni a kaya o koya, "Ia, vakacava ke yaco vakacala-ka? Vakacava mada ke dua na bogi, o sa . . . ?" Ia au na kila ni tiko na noqu digidigi. Segá ni dua na ka e yaco"vakacala-ka."

E ka cecere vei au ni sa solia tu vei keda na Tamada Vakalomalagi na galala ni digidigi kei na vunau me da bula sereki kina ka sa cakava na ka kecega e rawata rawa o Setani me vesuki keda se vakataotaki keda. Na gauna e tukuna tiko o noqu itokani oqo ni rawa ni yaco "vakacala-ka" o ya ena pati na vanua era gunu kina na tamata ka vakaitau. Au sega kina ni kauti au ki na vanua vakaoqori. E sega ni dodonu me vakayacori na digidigi ni sa oti ni ko kaya io se sega. Na digidigi e vakayacori e liu, ni ko tarogi iko, "Meu gole beka ki na pati?"

E vuqa na tamata, kevaka era sega ni vakasamata mada na veika e liu ka sega ni nanuma na kena revurevu, era na vakayacora na ka ga era gadreva ena gauna o ya. Ia kevaka mo na kaya, "Au vinakata oqo me kena itinitini; au sa na digitaka kina oqo," ko na qai drotani kina mai na vuqa na leqa.

O ni tukuna tiko na galala ni digidigi kei na vunau. Ia e veivuke beka na veiyalayalati—na veiyalayalati ni papitaiso se veiyalayalati ni valetabu—mo ni bulataka kina na nomuni ivakatagedegede.

Fae: Au a vakasamata na noqu bula niu bera ni papitaiso kei na kena sa vakaibalebale cake kina vakalevu na bula niu sa mai cakava na

veiyalayalati. E veivakurabuitaki ni sa rawa meda vosoti ena vuku ga ni Veisorovaki. Niu vakananuma na noqu veiyalayalati, au nanuma na sala au rawa ni veivutuni kina, meu vinaka cake, ka toso tikoga ki liu.

Anya: Vakabibi ena nomu raica ena valetabu na rai e tawamudu. Ena vukei iko na valetabu mo vakasamataka na nomu veigauna tawamudu ka sega ni nikua walega, mo na qai digidigi dodonu kina.

Lizzie: E vuqa na gauna eda vakabauta tu ni ca na veidomoni, ia e sega. E dodonu me vakatudonutaki mai vei ira na vakalesilesi vakalawa, ena kena gauna donu, vata kei koya na tamata dodonu. Oqori sara ga na veika ni veiyalayalati. Ko ni sa cakacaka tiko ena dina. Ko ni kaya tiko, "Au sa vakarautaki au vakavinaka ki na ikalawa ni noqu bula oqo." E vukei au na veiyalayalati baleta niu kila niu sa cakava tiko na veika ena kena dodonu e gadrevi meu cakava kina. Kau kila ni kevaka au cakava na veika e vinakata na Tamada Vakalomalagi, au na bula marau cake.

Jonathan Tomasini, France: Au na sega ni dina vei au keu sega ni dina tiko vua na Kalou kevaka au voroka na noqu veiyalayalati. Na veiyalayalati ni vakamau e vukea meu raica niu gadreva meu solia vei watiqu e dua na tamata e lewai koya vakavinaka, sa vakarautaki koya vinaka me turaga vakawati, ka sa bula savasava tiko mai.

E yaco tiko vakalevu na veileti e vuravura—e vuqa vei ira era veiyakaujeti sara ka veimedreyak—me baleta tiko ni sa tawa yaga na lawa ni tiko savasava. Na veileti cava o sa rogoca kei na cava o sa cakava vei ira era bolea mai na nomuni ivakatagedegede?

Lizzie: Ena noqu yabaki cecere ena koronivuli torocake, au nanuma

NA IVAKA-TAGEDE-GEDE KEI NA IDOLA

"Na ivaka-tagedegede sai koya na

nomu bula savasava ni bera na vakamau kei na dina ena gauna ni vakamau. Se cava sara na veituvaki eda na sotava, se cava sara na kena beci na ivakatagedegede oqo, se cava sara na nodra rawai eso, eda na sega ni rawai, ni da sega ni rawai. . . .

"Sa vakinikori vei iko na isolisoli ni Yalo Tabu. Ena voqa mai na vosa malua rogo vinaka ni veivakadonui se veivakaroti mo vakinulewa kina. Sa rawa vua na Yalo Tabu me kauti iko tani mai na veika butobuto ka kauti iko lesu mai ke ko sa yali tu se sega ni kila na nomu salatu. Kakua ni guilecava ni ko sa luvena tagane ka luvena yalewa na Kalou. E sega ni rawa vei Setani me vesuki iko tu vakinadua. Sa dau tu ga vei iko na idola mo veivutuni rawa mo dolava rawa na katuba ni valeniveivesu."

Peresitedi Boyd K. Packer, Peresitedi ni Kuoramni i Apositolo Le Tinikaru, "The Standard of Truth Has Been Erected," Liahona, Nove. 2003, 26.

sara na nona a "vakasalataki" keimami e dua na qasenivuli. A vakamau ni se qai biu vuli oti ga mai na koronivili torocake, ka mai tini vaka-ca, a qai kaya kina vei keimami "ni levu tu na ika e wasawasa." E tukuna tiko ni vuqa sara na ka e tu me vakanovolei yani, ka vuqa na tagane me keimami tovolea. Au nanuma lesu na noqu kurabui ni kaya vakaoqo e dua na qasenivuli. Mai na gauna o ya au dau vakanamataka o ya, io, ni ra vuqa tu na tamata, ia au sega ni vinakata me levu na tamata!

Jonathan: E dua au kila ni a kaya ni gauna e vakanitau tiko kina, e vinakata me raica ni rau veidomoni vinaka kei koya na tamata o ya. A tukuna sara na gauna a nona itau tiko kina e dua e na tagane e taleitaka, ni gauna rau sa laki veimoceri kina, e vakila ni rau sega ni veidomoni vinaka ka sega ni tini vinaka na nodrau veitau tiko. A tukuna oqo me donu kina na nona ile, ka vaka me veivakauqeti sara toka. E muri, au a qai vakanacalataka vua niu vakabauta ni vuqa tu na sala e rawa ni da veikilai kina vakinaka sara, ni ko vakanacora oqo ka taracake na veivakabauti ni bulataki tiko na lawa ni tiko savasava, ena yaco vakalevu sara na veivinakati vinaka ni ko sa vakamau.

Any: Na ile rogolevu duadua au dau rogoca wasoma o ya ni gauna e rau veidomoni kina e rua na tamata, ni sa dodonu vinaka; na veimoceri sa ivakaraitaki ga ni veidomoni.

Martin: E dua na ka au vakasamataka niu rogoca na iulubale o ya "Keirau veidomoni" e dua na malanivosa nei Peresitedi Spencer W. Kimball. E kaya ni vakinuqa me dau curu tiko mai katuba na garogaro ca ena gauna era nanuma kina eso ni ra sa veidomoni.³ Oqori na ka e yaco ki na vuqa na tamata ni ra veimoceri ni bera na vakamau: e garogaro ca e

dina ga ni ra nanuma ni ra sa veidomoni. Kevaka era sa veidomoni dina, era na veirokorokovi cake vakalevu, veitokoni vakai ira, ka kila vakanakana ni na yaco ga mai na gauna ni veimoceri. Ia kivei au, na veimoceri ni bera na vakamau e vakaraitaka tiko ni ko sega sara ga ni veitokoni vakai kemudrau ena kena vakanananu drau rawata rawa. Baleta kevaka mo drau sega ni veivukei vakai kemudrau ena nomudrau bulataka na nomudrau ivakatagedegede ena gauna oqo, sa qai rawa vakacava mo drau veitokoni vakai kemudrau ena gauna mai muri?

Kaylie: Eso era sega ni vakabauta na Kalou era nanuma ni sa sega ni yaga na iVolatabu kei na lawa ni tiko savasava. E tiko eso na noqu itokani e koronivili era sega ni vakabauta na Kalou se ra tawavakabauta—ka tiko e dua na noqu itokani e sega ni vakabauta na ivakavuvuli ni nona lotu. E bula voli ga o koya ena veika e vinkata, kei na veika e kila ni dodonu vua. Na nona nanuma, ni veimoceri vakayago, e veivakacegui dina, ni dua na ka mena tarova na veivakacegui o ya sa ka ca sara.

Au vakabauta ni a kurabui o noqu itokani oqo niu vakabauta na iVolatabu kei na nona vunau na Kalou, ia au a saga meu vupei koya me kila vakinaka niu sega ni raica na vunau me ivakatatao; au bulataki niu kune marau kina vakalevu. E dina ga ni keirau duidui kina, e dokai au o koya, ka keirau veitokani vinaka tikoga.

Liz: O ira kece na ile oqo sa tu na kedra isau ena ivakavuvuli taumada ni kospipeli. Ena gauna o vakabauta kina ni tiko e dua na Kalou, na gauna o vakabauta kina ni tiko e dua na itu-vatuva cecere, kei na gauna o vakabauta kina ni ko na soli itukutuku, ka vakabauta ni tiko e dua e lomani iko ka kauwaitaki iko tiko, ka vakabauta

ni ko sa itaukei dina sara ni ko sa luvena na Kalou—sa na qai rawa mo raici iko ni ko sa tamata yaga dina ko na qai doka kina na yagomu. Na gauna era sega ni kila se vakabauta kina na tamata na ivakavuvuli oqo, era na rai yani vei ira eso tale se na veivanua mera raica kina na kedra yaga.

Na veivakauqeti se ivakaraitaki cava sa vuakea mo dina tiko ki na lawa ni tiko savasava?

Hip: E dua keirau rumu vata sa vakaunau vakamau. E dua na siga keirau a veivosakitaka tiko na siga ni nona vakamau, ka taro mai e dua, “Na nomudrau dina cava o drau nanuma ni na vuakea mo drau kaukauwa tikoga?” A sauma o noqu itokani, “Na neirau sega ni muria na lawa ni tiko savasava ena vakarusa na neirau veimaliwai. Keirau sa lewa kina me keirau kakua ni cakava e dua na ka keirau sega ni taleitaka me keirau cakava e matai bisopi se neirau itubutubu.” Se vakauqeti au tikoga na ka o ya.

“Au sega ni raica na vunau me veivakataotaki; au sa bulataka meu kune marau cake kina.”

Jonathan: Ia oqo au sa mai itabagone qase cake, ka rawarawa sara meu rogoci ira na parofita ka vakasamataka vakatitobu na veika era kaya na iliuliu ni Lotu. Meu tukuna mada, au vakabauta ni vuqa na ilesilesi sa vakataqai tu vei ira na noda itubutubu kei na matavuvale. Sa rawa ki na Lotu me vakarautaka na itukutuku kei na vuqa na veika cecere, ia na nodratou ivakaraitaki na noqu matavuvale a vuakei au dina meu kila ni sa ka vinaka sara na kospeli ka da na kune marau kina.

Liz: Na gauna au sa tubu cake tiko kina, na lewe ni Lotu keirau yabaki vata e voleka duadua e vakaitikotiko yawa ena loma ni dua veimama na auwa, ka sega tale na lewenilotu e tiko e koronivuli. Ia e dua na ka au taleitaka sara o ya ni dina ga ni sai au duadua ga, era dau gole mai na iliuliu ki na Muavata; era dau gole mai ki na semineri; era dau gole mai mera mai vakavulica na noqu lesoni—ena veigauna yadudua sara. Era sega ni kaya, “Ia, e dua ga na gonevuli me sa kua ni vakayacori na kalasi nikua.” Au vakadinata niu sa vulica e vuqa na ka, ia na ka au nanuma deivaki tikoga o ya ni ratou bula vakaivakarau na iliuliu. Ena vukudratou, e yaco vei au na madigi meu vakila na Yalotabu.

Au vakabauta ni sega ni rawa meda vakavinavinkataka rawa vakatoi na isolisolni Yalo Tabu. E dina ga ni rau tiko na noqu itubutubu kei na noqu matavuvale kei ira na noqu iliuliu, niu dau yaco ga e koronivuli au sa tu ga vakataki au. Ia a tiko vata kei au na Yalotabu. Se cava na ka e dau tiko kina na Yalotabu ena nona bula e dua ena rawa me veivakauqeti cecere ena nona vuakei na tamata o ya me maroroya na lawa ni tiko savasava.

Lizzie: E dua vei ira na veivakauqeti cecere ki na noqu bula o ya niu sa rawata na noqu ivakadinadina

vakai au. Kevaka o sega ni kaukauwa na wakamu ena kospeli, ena rawarawa sara mo taura e dua na sala dutan. Ia kevaka mo tekiu ena nomu sa vakadeitaka ni ko sa vakayavutaki tu vakaukauwa ena kospeli, ena sema donu ga mai na veika kece.

Hip: Ni ko vinakata mo kaukauwa vakayago, mo na vakaukauwa yago, ni ko sa vakaukauwa yago, ko na taura na kena isau. Kevaka meda vakayagataka oqo ena sala vakayalo, meda sa qai vakaukauwa yalo. E vuqa sara na ka meda na cakava me baleta na vakaukauwa yalo, me vakataka na wiliki ni ivolanikalou kei na cakava na veika kecega me tiko vata kei keda na Yalotabu. E dodonu meda tuvanaka na inaki savasava ka cakacakataka yani na inaki oqori. Ia na kena rawati na inaki oqo, eda na sega ni lakova rawa vakai keda. E dodonu me tiko vata kei keda na Turaga. Eda na rawata mai Vua na kaukauwa kei na Yalotabu meda vorata rawa na noda bolebole. Meda sa qai muria kina na vakamamasu nei Peresitedi Thomas S. Monson:

“Kakua ni vakatara me vakarusa na nomudou navunavuci na lomamudou. Vorata sara na veitemaki.

“Nanuma na ivakasala mai na iVola i Momanu: ‘Sega ni kune marau ena nomu ivalavalca.’”⁴ ■

IDUSIDUSI

1. “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liahona*, Nove. 2010,129.
2. Raica na Jeffrey R. Holland, “Of Souls, Symbols, and Sacraments,” ena *Brigham Young University 1987–88 Devotional and Fireside Speeches*(1988), 77–79.
3. “Ena gauna ni ivalavalca, sa biliraki laivi e tautuba na loloma savasava ka curu mai vakailoa na garogaro ca. Na veivinakati vinaka sa qai sosomitaki ena gagano vakayago kei na loma vakatani. Sa mai vakadonui raraba na ivakavuvuli sa dau gadreva dina tu na tevoro me tauyavutaka, o ya ni sa donu vakavinaka na veimoceri tawakilikili” (*Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball [1982], 279).
4. Thomas S. Monson, “Mo iVakaraitaki,” *Liaona*, Me 2005, 113.

“Na cava na kena ibalebale me da doka na matabete ni Kalou?”

Na matabete sai koya na kaukauwa erau qarava kina na Nodrau cakacaka na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito. Sai koya na kaukauwa cecere duadua e vuravura. Na matabete, e dau qaravi kina na cakacaka vakalotu, soli kina na veivakalougatataki, rawati kina na cakacaka ni valetabu, vunautaki kina na kosipeli, ka vakayacori kina na cakacaka mana.

O ira na matabete era dau matataka na iVakabula, era sa doka tiko na matabete ena nodra cakava na veika ena cakava na iVakabula kevaka e tiko eke. Era na doka na matabete ena nodra bula kilikili kaya. Era na doka na matabete ena nodra isulusulu, nodra ivalavalala, vosa, veiqraravi, kei na vakanananu sara mada ga.

E rawa talega me ra dau doka na matabete na Goneyalewa ena nodra dinata tiko na nodra veiyalayalati ni papitaiso kei na nodra dau vakaitavi ena vakarokoroko ena cakacaka vakalotu ni matabete me vaka na sakaramede se na cakacaka ni valetabu. E rawa ni ra tokoni ira na tamadra, ganendra, kei ira tale eso na matabete ena nodra muria na ivakaro ka bula kilikili me ra qarava na nodra itavi ni matabete.

E rawa vei keda kece me da doka na noda matabete ena noda veiqraravi ena yalodina ena noda veikacivi, ena noda vakarokorokotaka na cakacaka e qaravi mai kina, kei na noda vakarokorokotaka na cakacaka vakalotu kei na veiyalayalati e vupei keda kina me da ciqoma.

iValavala Me Vaka e Dua na Mata ni Kalou

Kevaka e rawa ni da tekiu ena noda kila na vakasakiti ni nona isolisol oqo vei keda na Kalou, ena qai rawa ni rawarawa na noda doka na matabete: Vakavinavinakataka ka rokova na kaukauwa e nuitaki vei iko. Tarogi iko, Kevaka era kila na tamata kece era tu volekati au ni tu vei au na kaukauwa ni Kalou, era na raici Koya cake beka se raici Koya sobu? Oqori na ibalebale ni doka na matabete—sai koya na nomu kila ni o

matataka tiko na Kalou ka solia na nomu vi-naka duadua me vakaraitaki ena nomu ivalavalala na nomu vakarokorokotaka na Nona veivakabauti vei iko.

Mason R., yabaki 19, Colorado, Amerika

Dau iValavala Savasava

Me vaka niu dua na goneyalewa au rawa ni kaya niu sega ni gadreva meu rokova na matabete. Ia na goneyalewa kece sara e gadreva vakakina. Keimami doka na matabete ena neimami ivalavalala savasava. Keimami doka na matabete ena neimami dau vupei ira na cauravou me daus savasava na nodra vakasama. Keimami dau vakaisulu rakorako ka savasava na neimami ivosavosa. Ena neimami kitaka oqo, keimami sa vupei ira tiko kina na cauravou me ra doka na matabete, keimami sa doka tale tikoga kina na matabete.

Marisa B., yabaki 14, Arizona, Amerika

Vakayacora Nomu iTavi Vua na Kalou

Na sala vinaka duadua me da rokova kina na matabete sai koya, ena noqu nanuma, me da cakava na veika ena cakava na Turaga vakataki Koya kevaka a tiko oqo e vuravura, baleta o keda eda matataki Jisu Karisito. E kena ibalebale me da dinata na veika eda sa yalataki keda kina, itavi, kei na noda yalayala vua na Kalou ena noda tabaki ki na matabete. Ni da doka na Nona matabete, eda na muria na Nona ivakaro me “cila yani na nomudou rarama me ivakaraitaki vei ira na veimatanitu” (V&V 115:5). Eda vupei ira na tani me kilai ni ra lewevuqa na nona italai vakadonui na Kalou era tu e vuravura.

Bismarck B., yabaki 18, Santo Domingo, Dominican Republic

Na veika e tukuni me ia kina na veivuke ka vagolea na noda rai, e sega ni vakadeitaka na ivunau ni Lotu.

Vakarokorokotaka na Matabete

Au nanuma ni kena dokai na matabete sai koya na kena vakarokorokotaki kei na yalodei ena kena vakayagataki na matabete. Ni ra tu na Matabete i Eroni era dau vakarokorokotaka na matabete kei na sakaramede me vaka era tu ena neitou tabanalevu, ena levu na veika cecere ena vakilai ena kena veisoliyaki ka vakarautaki na sakaramede. Eda dau daramaka taucoko na sote vulavula kei na neketai. Eda kila ni cecere na kena mana ena tabanalevu, ka sa tarai au talega na kena mana. Au kila ni ka vinaka duadua sa yaco oti vei au sai koya na noqu taura tu na matabete.

Hansen B., yabaki 15, Texas, Amerika

Kakua ni Vakawalena na Nomu iVakatagedegede

Na dokai ni matabete e kena ibalebale na nomu sega ni biuti iko ena dua na vanua o kila ni rawa ni o vakawalena kina na nomu ivakatagedegede. Ni keimami vulica na Veiyalyalati Makawa ena semineri, keimami raica ena Nai Vakateku 39 na ivakaraitaki nei Josefa mai Ijipita ena nona doka nona matabete ka dro tani kina mai na sasaga nei wati Potifa.

E dua na sala me ra vuksi keda kina na goneyalewa me da doka na matabete me ra muria na ivakatagedegede ena Me iSakisaki ni iTabagone ka dau vakaisulu rakkorako.

Joseph B., yabaki 16, Texas, Amerika

Tutaka na Matabete

Na dokai ni matabete e kena ibalebale vei au me ra vakarokorokotaka ka tutaka na cauravou na isolisolisa solia vei ira na Turaga. Niu raica ni vakarokorokotaka na matabete e dua na cauravou, sa dau vakacegu

na yaloqu kau rokova vakalevu cake na cauravou oqori. Sa nuitaka vua na Tamada Vakalomalagi na matabete, kau nanuma kina ni sa nona itavi e dua na cauravou sega walega me taura na matabete ia me tutaka talega.

Melinda B., yabaki 16, Washington, Amerika

Nanuma na iVakabula

Na matabete duadua ga sai koya na kaukauwa ni Kalou e vuravura ka na vakaraitaka vei keda na sala me da lesu yani kina Vua. Ni da vakasamataka na dokai ni matabete, eda vakasamataka me da muria na ivakavuvuli nei Peresitedi Thomas S. Monson kei ira na vo ni iApositolo. Na sala vinaka duadua me da doka kina na matabete sai koya me da cakava na veika eda sa vakavulici kina, ka na rawa kina vei keda me da nanuma na iVakabula. Ni da dau nanumi Koya, ena tiko vata kei keda na Yalona. Ni tiko vata kei

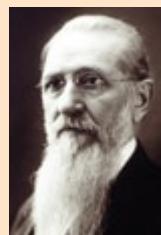
TARO E TARAVA

"Na cava meu tukuna vei ira na sega ni lewenilotu era dau taroga se cava era sega ni bulataka tiko kina na noda ivakatagedegede eso na lewe ni Lotu?"

keda na Yalotabu ena rawa kina ni da muadonu tiko ka da ivakaraitaki ni kospeli.

Kalasi ni wilivola ni Sigatabu: Kylie E., Jaiten B., Joseph E., Alexandra R., Kaylie V., Alisha F., and Haylee W. (sega ni tabaki); Idaho, Amerika

E KA TABU

"Na cauravou kei na goneyalewa . . . e dodonu me doka na [matabete] ka raica ni dua na ka tabu, . . . ena vuku ni dodonu oqori sa qaravi kina na veicakacaka vakalotu kecega ni kospeli e vuravura taucoko kei na veivanua tabu kecega, ka ra na sega ni rawa ni vakayacori kevaka e sega. O ira talega era taura tu na dodonu oqo sa dodonu me ra doka vei ira vakataki ira. Sa dodonu me ra bula me ganiti ira kina na dodonu sa soli vei ira."

Peresitedi Joseph F. Smith (1838–1918), Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Joseph F. Smith (1998), 157.

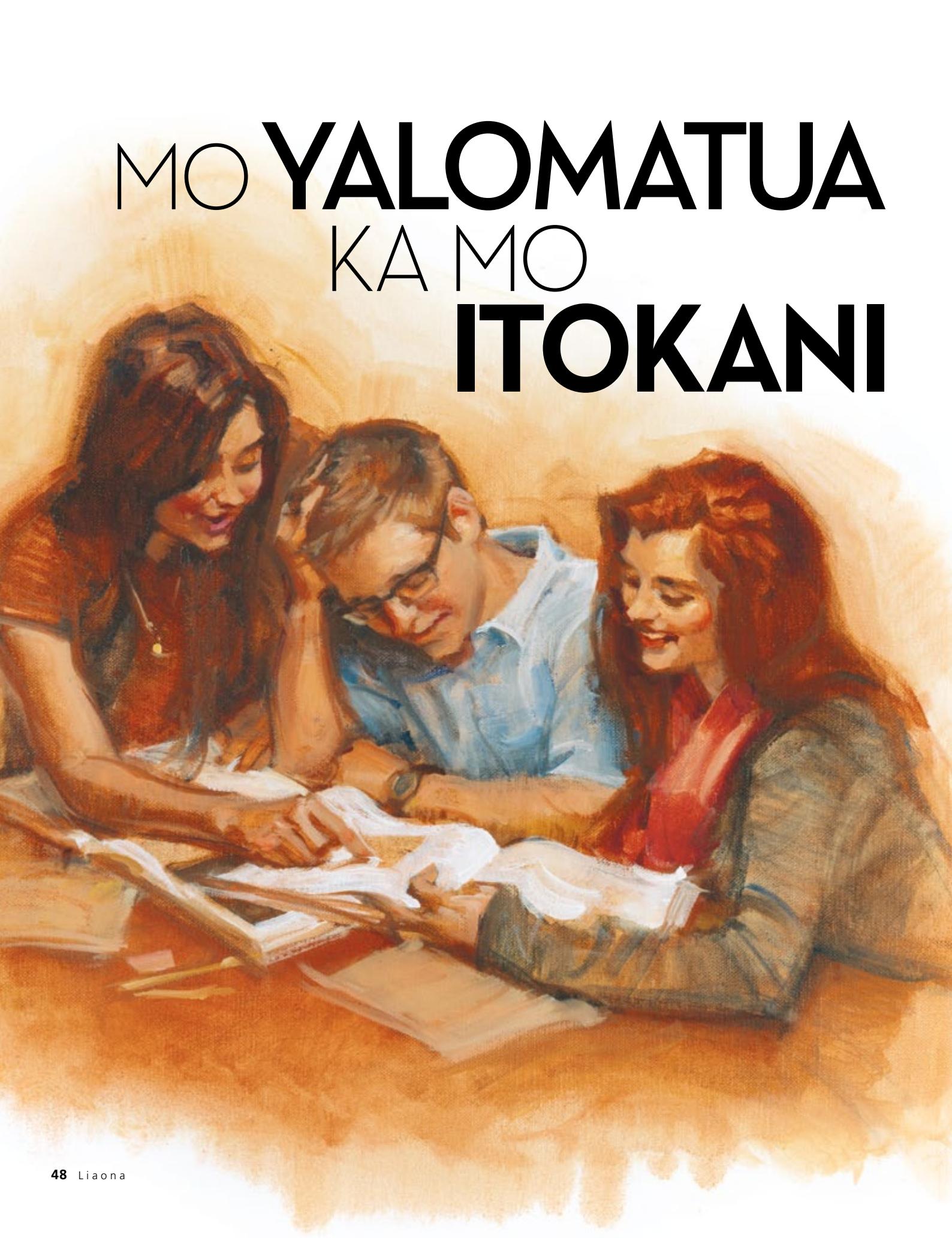
Vakauta mai na nomu isaunitaro ni bera na ika 15 ni Noveba ki na liahona@ldschurch.org se ki na:

*Liahona, Question and Answers 11/12
50 E. North Temple St., Rm. 2420
Salt Lake City, UT 84150-0024, Amerika*

Ena rawa ni moici na nomuni isaunitaro me baleta na kena balavu kei na kena matata.

Na itukutuku kei na veivakadonui oqo e dodonu me okati ena nomu i-meli se ivola: (1) yacamu taucoko, (2) tikinisiga ni sucu, (3) tabanalevu se tabana, (4) iteki se tikina, (5) nomu ivola ni veivakadonui, kei, kevaka o se bera ni yabaki 18, ivola ni veivakadonui mai vei rau nomu itubutubu (e ciqomi na i-meli) me tabaki nomu saunitaro kei na itaba.

MO YALOMATUA KA MO **ITOKANI**

A painting depicting three individuals—two women and one man—gathered around a table. They are all looking down at a stack of papers or books on the table, appearing focused and engaged. The woman on the left has dark hair and is wearing a dark top. The man in the center has glasses and a beard, wearing a light blue shirt. The woman on the right has long red hair and is wearing a red top. The background is warm and textured, suggesting an indoor setting.

**Mai vei Elder
Robert D. Hales**

Ena Kuoramni
iApositolo Le Tinikarua

*Vulica ka rawata na kila ka
kei na yalomatua ena nomu
gauna ni itabagone. Ka la-
veti ira ka vaqaqacotaki ira
era tu wavoliti iko.*

Kevaka o vinakata dina mo bula vinaka, o na gadreva mo muria na ivakasala ena ivolanikalou: "Mo nanuma na ka oqo na luvequ, ka vuli mai kina ni ko sa cauravou ga, ia mo vakamatautaki iko mo muria na ivunau ni Turaga ni ko sa cauravou tiko" (Alama 37:35). E rawa ni vakale-kalekataki ena veisala oqo na iwale-wale ni vuli oqo:

Eda na tekivu kece ena kila ka taumada. Eda na vakuria kina na kila ka ka rawa mai na vuli e koronivuli kei na wilivola. Eda vakuria ena veika eda sotava mai ena noda bula. Oti eda qai yacova yani na ikava ni ikalawa: na yalomatua. Oqori na vanua e tu vakadua kina na vuravura. Ia e tu vei keda e dua na ka e sega vei vu-ravura. Ena gauna ni papitaiso kei na veivakadeitaki, a soli vei keda na isolisolni Yalo Tabu. Ena noda yalodina ki na lawa, na cakacaka vakalotu, kei na veiyalayalati eda a ciqoma ena pa-pitaiso, me da dau lakova e veigauna na soqoni ni sakaramede kei na kena

yalayala, ka vakakina na veiyalaya-lati ni matabete kei na valetabu, ena dau tikoga vata kei keda na isolisolni Yalo Tabu me vakavulici keda ka liutaki keda. Sa dau tuberi keda na Yalotabu me da yavala ka cakava. E dui tu na noda dui isolisolni vakayalo kei na taledi (raica na V&V 46).

Na vuku kei na isolisolni vakayalo e kena isoqoni na kila ka e yaloda. "Sa ka levu duadua ga na vuku; mo rawata mada na vuku: ia na ka kece ko sa rawata mo rawata vata kei na yalomatua" (Na Vosa Vakaibalebale 4:7). Sa ka bibi me da vakatubura na vuku kei na kila ka ni da se itabagone.

E dua na ka au a sotava ena noqu gauna vakaitabagone a vakavulica vei au e dua na ka me baleta na yalomatua. O au e dua na cauravou ena siti, sa mani vakauti au kina o tamaqu meu laki cakacaka ena vanua ni susu manumanu nei vugoqu ena ra kei Utah. Niu tiko voli mai kea, au a sega ni kila rawa se cava era laki daramaka tikoga kina na bulumakau na uludra ena ruku ni bai me ra kania na co ena daku ni bai, ni tu e udolu vakaudolu na eka me ra digidigi mai kina. O sa bau vakasamataka na levu ni noda dau vakakina o keda? Eda na dau segata tikoga me da raica yani na veika e tu e taudaku, vakabibi ni da

itabagone. Ni da tamata—na tamata vakayago—e dau matau me da toro voleka sara yani ki na bai waya vakavotona ka daramaka yani na uluda ki yasana kadua. Baleta na cava?

E rawa ni da reki vakalevu ena noda bula kevaka eda sega ni siova yani na veika e tautuba. Nanuma tiko, "Sa ka levu duadua ga na vuku," me salavata kei na yalomatua, "Mo kakua ni lakova na nodra sala na ivalavalaca, kakua talega ni muria na nodra ilakolako na tamata ca. Mo biuta ga, kakua ni torova, gole tani mai kina, ka lako tani yani" (Na Vosa Vakaibalebale 4:14–15). Kua ni toro voleka mai. Kua ni daramaka na ulumu ena ruku ni baiwaya vakavotona.

E Tu Beka Nomu iTokani Vivinaka?

O na raica ni, salavata kei na iva-kavuvuli oqo ni yalomatua, e vakavu-vulitaka talega Na Vosa Vakaibalebale na kena digitaki na itokani vinaka: "Mo kakua ni lakova na nodra sala na ivalavalaca, kakua talega ni muria na nodra ilakolako na tamata ca" (Na Vosa Vakaibalebale 4:14). "Na luequ, mo kakua ni salavata kei iratou; mo tarova na yavamu mai na nodratou ilakolako: ni sa cici ki na ca na ya-vadratou" (Na Vosa Vakaibalebale 1:15–16).

O na kila vakacava ni ra vinaka na nomu itokani? Au na solia e rua na vakatovotovo. Kevaka o vakayagataka na vakatovotovo e rua oqo, o na sega ni lako ki na sala tani ka lakosese yani mai na “sala dodonu ka rabailailai sa basika ki na bula tawamudu” (2 Nifai 31:18).

1. Na itokani vinaka ena rawarawa kina vei keda na bulamuria na ivakaro ni da tiko vata kei ira. Na itokani dina ena vaqaqacotaki iko ka vupei iko mo bulataka na ivakavuvuli ni kospeli ka na vupei iko mo vosota me yacova na ivakataotioti.

2. Na itokani dina ena sega ni vakavuna mo digidigi mai na nona sala kei na nona sala na Turaga, ka kauti iko tani kina mai na sala dodonu ka rabailailai. Sa lako voli ena vuraura oqo na meca ka vinakata vakalevu sara me vakatarabetaki keda yadua. Kevaka era sa kauti iko tiko na nomu itokani ena sala ni ivalavala ca, lako tani saraga mai vei ira ena gauna oqo. Digitaka vakayalomatua na nomu itokani.

O iTokani Vakacava Beka O Iko?

Au taroga qo e dua na taro dredre: o itokani vakacava beka o *iko*?

E levu cake na ibalebale ni bula mai na noda vakabulai keda. Eda sa lesi me da laveti ira ka vaqaqacotaki ira kecega era tu wavoliti keda. E vinakati keda kece na Turaga me da lesu yani Vua.

O iko e dua na valenicina, ka sega tale ni dua na ka e rerevaki vakalevu cake mai na valenicina sa lutu tu. Nanuma tiko o cei o iko: o iko e dua na rarama ki vuravura, vei ira na nomu itokani, vei ira na tacimu kei

Mo dua na rarama ki vuravura ka liutaki ira ka tuberi ira era tu wavoliti iko kei na sala ni bula dodonu. Era sa vakararavi tiko vei iko me vaka ni o valenicina yalodina.

na ganemu. Era dau rai vei iko.

E tomana na Vosa Vakaibalebale 4:

“Ia na nodra sala na yalododonu sa vaka na rarama sa cila tu, sa levu cake tiko na kena rarama ka yacova na siga levu.

“Ia na nodra sala na ivalavala ca sa vaka na butobuto: era sega ni kila na ka era sa tarabe kina” (tikina 18–19).

Era sega sara ga ni kila na vuna era tarabe kina. E sega na nodra rarama, sega na idusidusi.

O kila beka se dau vakacava ni da vakararavi ki na dua na valenicina ni sega tu na kena cina? Sa dau basika na butobuto, ka da lakosese.

Ni sega na livaliva vua na pailate,

sa na sega na nona ivakaraitaki vavavo ga na iyaya sega ni vakalivaliva. Sa na leqa vakalevu sara kevaka e tiko ena dua na waqavuka ni vala vakataudua ka vuka tu ena 40,000 na fiti (12,200 m) e macawa ka wavoliti koya na o kei na veika tale eso vaqori. E sega nona idusidusi. Au a sotava e dua na ka vaqori, kau vakavinavinaka niu mai tu eke. Oqo e dua na ka au na sega ni guilecava rawa. De dua na siga o na tu ena dua na itutu vakaoya. E sega ni dua na ka rerevaki cake mai na valenicina sa lutu tu, vakabibi ni o vakararavi tiko ki na kena rarama.

E dua beka e vakararavi tiko ena nomu rarama me tuberi koya? Mo ivakaraitaki vinaka. Mo rarama ki vuravura ka liutaki ira ka tuberi ira era tu vakavolivoliti iko ki na veisalatu ni bula dodonu. Era sa vakararavi tiko vei iko me vaka ni o dua na valenicina yalodina. Mo tu ni gadrevi iko e dua.

Na Yalotabu sai koya na rarama veituberi ka na kauta mai na reki kei na marau. Me kakua ni cakitaki keda na Yalotabu ena vuku ni noda ivalavala. Isa, au masuta me da kakua ni tu duadua voli ka yvalorarawa ena vuravura “liwalala ka butobuto” oqo (1 Nifai 8:4).

Me tiko vata kei kemuni na nona veivakalougaatataki na Turaga ena nomuni segata mo ni vulica ka rawata na kila ka kei na yalomatua ena nomuni se itabagone. Mo ni rawata talega na yalomatua kei na vuku e yalomuni me baleta na dina ni kospeli ena talairawarawa ka vakakina ena rarama ni Yalo, kei na Yalo Tabu. Mo itokani vinaka. Laveti ira ka vaqaqacotaki ira era tu wavoliti iko. Me vuravura vinaka cake oqo ni o a tiko voli kina. Vupei ira na nomu itokani me ra tiko ga ena sala dodonu ka rabailailai, vosota ki na ivakataotioti, ka lesu yani ena lagilagi. ■

VAKAISULU

ki na dua na Danisi

Mai vei Crystal Martin

*Au a temaki meu muria na ilala oya, oti au
qai kila ni dodonu meu ivakaraitaki.*

Niu yabaki tinvakacaca, ena so na gauna e dau dredre na bulataka na kospeli. Na vanua au vakaitikotiko kina e sega ni levu kina na lewe ni Lotu, ena so na gauna era dau vakadredretaka vei au na noqu icaba ka ra sega ni lewe ni Lotu meu tiko ga ena sala dodonu.

"Daramaka qo; ena vakavotuya mai na roka ni matamu," a kaya vei au e dua na noqu itokani ni bera e dua na danisi. A vakaraitaka tu mai e dua na ivinivo e sa vakadonuya meu kerea, ia e tabaleka. Au mani nanuma meu dara na ivinivo oya kei na dua na jakete.

Niu yaco yani ki na danisi e sega tale ni dua e daramaka tiko e dua na ivinivo vakaligana, kau nanuma niu duatani kina. Ni sa tekivu meu katakata mai, era tukuna vei au na noqu itokani meu luvata ga na jakete me

vaka ka niu na rairai vinaka cake kina.

Sa vakarau sara ga meu vakadonuya me sa luva na jakete, au qai nanuma na noqu veivakalouga tataki vakapeteriaki. E tukuna vei au na noqu veivakalouga tataki ni na levu na noqu veitemaki ia kevaka au na lutu, era na muri au e lewe vuqa. Oqori na gauna au kila kina ni dodonu meu muri donu tikoga—sega ni baleti au walega ia me baleti ira talega era dau raici au cake. Au sa mani lewa meu dara tikoga na jakete.

Ena so na gauna au dau dredrevaki niu sega ni dau cakava na veika era cakava tiko na tamata kecega, ia au a tudei tikoga kau vakalouga tataki kina. Au qai kila e muri ni vuqa na tamata era dau raici au cake. Eso na noqu itokani era dau tukuna vei au ni ra rokovi au ena noqu dau muria tiko na noqu ivakatagedegede. Era dau kerea

na veivosoti ena nodra dau dredrevaki au ena noqu sega ni dau cakava na veika era dau cakava na tamata kecega mai koronivuli.

Baleta niu a dau muria na ivakatagedegede ni Lotu ka tovolea meu ivakaraitaki, a rawa kina niu vakila na itovo ni bula vakadaukaulotu kau vakavulica na kospeli vei ira na tani. Ena sega beka ni rawa niu veivakauqeti vei ira tale eso kevaka au a sega ni tikoga ena sala dodonu. ■

IVAKATAGEDEGEDE NI ISULUSULU

"Kakua ni vakalolovirataka na ivakatagedegede ni nomu isulusulu. Kakua ni vakayagata e dua na gauna digitaki me iulubale ni tawa kilikili. . . Me dau levea na gonyalewa . . . na isulu e sega ni ubia na taba."

Me iSakisaki ni iTabagone (ivolalailai, 2011), 6, 7.

iSulusulu kei na iRairai: “ME VEIDUSIMAKI NA YALO TABU”

**Mai vei
Mary N. Cook**

iMatai ni Daunivaka-sala ena Mataveiliutaki Raraba ni Goneyalewa

Ni da matataka na Karisito, eda na vakarokorokotaka na yagoda “ena veigauna kecega kei na veika kecega, kei na veivanua kecega” ena noda muria e dua na ivakatagedegede.

Edau vakaisulu rakorako e veigauna kecega o Kim. Au a tarogi koya ena siga oya ena nona rai me baleta e dua na liku rakorako, dua na kote rakorako, kei na dua na isulunisili rakorako. A sega ni tukuna mai na kena ivakarau dodonu na belena kei na domona, keirau a veitalanoataka na ivakavuvuli e baleta na rakorako kei na dredre ni noda kunea na isulu rakorako rairai vinaka. Keirau lalasa toka ena neirau veisolivaka-sama ena sala me vakabalavutaki kina e dua na liku. Oti sa qai tukuna mai o Kim, “Kevaka au sega ni dau logavinaka ena imatai ni gauna au tokara kina e dua na ka, sa kena ibalebale ni sega ni rakorako kau na sega ni logavinaka keu dara. Au sa vulica meu kua sara ga ni volia. Au na biuta lesu ga ena kena ililili.”

Ni segata o Kim me bula kilikili, ena rawa ni liutaki koya na Yalo Tabu ena nona digitaka na nona isulu. Dau bulataka ena lomasoli o koya na ivakatagedegede ni ivakarau dodonu ka sega ni dau segata me moica na lawa ni vakaisulu kei na irairai. E kila o koya

ni yagona e valetabu (raica na 1 Korinica 3:16) ka sa nona itavi me qarauna, taqomaka, ka vakasuluma vakamatau.

Ni dau tara e dua na valetabu, sa dau qaruni na kena taqomaki ka ukutaki vakavinaka na lomana kei na taudaku. E dua na ka bibi ena kena tuvai e dua na valetabu na kena kiali ni valetabu e *matataka* na Turaga—oqori na Nona vale. Eda *rokova na* valetabu ni ra sa ka tabu ka ra na curu ga kina o ira era bula-kilikili tu. Eda *rokova na* valetabu baleta ni veicakacaka vakalotu tabu kei na veiyalayalati eda laki cakava kina ena rawa kina vei keda me da lesu tale vei Tamada Vakalomalagi.

E vakamareqeti cake na yagomu mai na valetabu totoka duadua e vuravura. O iko na luvena tagane se yalewa lomani na Kalou! Na ivakavuvuli—veisosomitaki, na veidokai, kei na vakarokoroko vata oqo—me vakayagataki vakalevu cake sara ki na nomu qarauna ka taqomaka na yagomu.

Veimatataki

Ena veimacawa ni da vakaivotavota ena sakaramede, eda sa taura vei keda na yacana na iVakabula. Eda Nona mata e vuravura. E dua na idusidusi ena *Me iSakisaki ni iTabagone* e tukuna vaqo: “Ena nomu isulusulu kei na kemu irairai, sa rawa ni o vakaraitaka kina [vua na Turaga] ni o kila na kena vakamareqeti na yagomu. Sa rawa mo vakaraitaka ni ko tsaiapeli i Jisu Karisito ka ni o lomani Koya.”¹

Ni wilika e dua na goneyalewa na

itukutuku oqori, sa lewa kina ni sega mada ga ni vinakata me torova yani na isulusulu sega ni rakkorako. Ena gauna vata oqori e kauta tani kina mai na nona kovate ni isulu na veika kecega e sega ni ganita e dua e matataka na iVakabula. E kaya kina, “Au na vuku cake kevaka au sega mada ga ni tovolea e dua na ka mai na sitoa au kila ni sega ni dodonu meu daramaka. Na cava mo temaki kina?” Na ivakavuvuli ni veimatataki e vuksi koya ena nona vakatauca na lewa tudei oya.

Veivakarokorokotaki

Ni da nona mata na Karisito, eda vakaraitaka ni da rokova na yagoda “ena veigauna kecega kei na veika kecega, kei na veivanua kecega” (Mosaia 18:9) ena noda vakadonuya me da bulamuria eso na ivakatagedegede. E gadrevi na Turaga me ra curuma na valetabu o ira ga era savasava. Na nomu digitaka mo ivalavalava savasava sa ivakadinadina ni nomu vakarokorokotaka na Turaga kei na yagomu.

Sa dodonu me da dau vakarokorokotaka talega na yagodra na tani ka vuksi ira me ra bulataka na bula ni ivalavalava savasava. E kaya o Elder M. Russell Ballard ena Kuoramni ni iApositolo Le Tinikaru: “Me ra kila tiko na [Goneyalewa] ena gauna era daramaka kina na isulu sa rui oso, rui lekaleka, se sa rui lako sobu na kena ikoti, e sega walega ni rawa ni ra vakauta e dua na itukutuku cala vei ira na cauravou era dau veimaliwai kaya, ia era sa vola tale tikoga ena nodra vakasama na itukutuku lasu ni kena yaga e dua na marama e vakatau ga vakatabakidua ena nona rawa ni vakayadrata na gagano. Oqo e sega vakadua ka na sega sega sara ni rorova yani vakalailai na kena ivakamacala dina e dua na luvema yalewa yalodina na Kalou.”²

Kemuni na goneyalewa ni rokova na yagomuni ka vuksi ira na tani, vakauasivi o ira na cauravou, me ra dau maroroya na vakasama savasava kei na ivalavalava. Rokova na yagomu, ni o kila ni bula dodonu e *veisiga* ena solia vei iko na veika e *tawamudu* na kena yaga.

Vakarokoroko

E vakavuvulitaka vei keda o Elder Robert D. Hales ena Kuoramni ni iApositolo Le Tinikaru:

“Me vaka ga ni vakaraitaka na lomanibai ni valetabu na tabu kei na kena rokovi na veika e vakayacori ena loma ni valetabu, sa vakaraitaka vakakina na noda isulu na totoka kei na savasava ni lomada. Na ivakarau ni noda isulu e vakaraitaka ni da vakarokorokotaka dina tiko na . . . cakacaka vakalotu kei na veiyalyalati tawamudu kei na noda sa vakarautaki keda tiko me da ciqoma.”³

Vakaraitaka na nomu vakarokorokotaka na nona isoro ni veivakaduavatataki na iVakabula ena nomu daramaka na nomu “iSulu vinaka duadua ni Sigatabu” mo laki vakaitavi ena cakacaka vakalotu ni sakaramede. “E gadrevi vei kemuni na cauravou mo ni vakasulu dokai ena gauna ko ni qarava tiko kina na cakacaka tabu ni sakaramede.”⁴ Kemuni na goneyalewa, ni vakaisulu rakkorako.

Tucake! Mo ivakaraitaki ni isulusulu rakkorako mai vale, koronivuli, e baravi, ena gauna ni danisi, se ena qito. Muria na ivakaraitaki nei Kim ni o digitaka na nomu isulu, ka laiva me liutaki iko na Yalo Tabu ena nomu vakatulewa. Tarogi iko mada, “Au na yalo vakacegu beka ena kequ irairai kevaka meu a tucake tu ena mata ni Turaga?”⁵

Kevaka o na bulataka na tolu na ivakavuvuli oqo—veimatataki, veidakai, kei na vakarokoroko—ena gauna o digia tiko kina na isulu mo daramaka, o *na* “rarama mai” (Vunau kei na Veiyalyalati 115:5) me vaka ni da nona mata lomani na iVakabula. ■

IDUSIDUSI

1. *Me iSakisaki ni iTabagone* (ivolalailai, 2011), 6.
2. M. Russell Ballard, “Tina kei na Lvedra Yalewa,” *Liaona*, Me 2010, 20.
3. Robert D. Hales, “Modesty: Reverence for the Lord,” *Liaona*, Okosi. 2008, 20.
4. *Me iSakisaki ni iTabagone* 8.
5. *Me iSakisaki ni iTabagone* 8.

VAQAQACOTAKI

ENA VOSA

*Era vakadinadinataka na itabagone
yabaki tinivakacaca na veigauna
eso e vakavulici ira kina,
vakacegui ira, ka tuberi
ira na ivolanikalou.*

DAU VEIVUKE NA IVOLANIKALOU ENA GAUNA NI LEQA

"Na ivolanikalou sa vaka na pakete ni rarama dau vakararamataka na noda vakasama ka basika kina na veituberi kei na veivakauqeti mai lagi. . . . E rawa ni basika na kaukauwa cecere ena noda wiligusutaka na ivolanikalou. Ni da wiligusutaka rawa e dua na ivolanikalou eda sa bukia tiko kina e dua na isema vou ni veitokani. E vaka na noda qai raica vakadua e dua na tamata ka na rawa ni veivuke ena gauna ni leqa, me solia na veivakauqeti kei na vakacegu, ka ivurevure ni veivakauqeti me baleta na veisau e gadrevi."

Elder Richard G. Scott ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, "Na Kaukauwa ni iVolanikalou," Liaona, Nove. 2011, 6.

Keimami a kerei ira na itabagone me ra tukuna mada e dua na gauna a veivuke kina vei ira e dua na ivolanikalou era dau wiligusutaka tu, me vaka a tukuna o Elder Richard G. Scott ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ena konifredi raraba ni Okotova 2011 (raica na itukutuku e tutuna). Oqo e vica na ka era a tukuna mai.

Vakacegu Kina na Yaloqu

“Ia na luvequ, me vakacegu na yalomu; raica sa leka-leka wale ga na gauna ni nomu rarawa kei na vutugu” (V&V 121:7).

Na ivolanikalou sa dau vakacegui au vakalevu sara ena loma ni veiyabaki oya na Vunau kei na Veiyalayalati 121:7, ni tiko voli na Parofita o Josefa Simici ena Valeniveivesu mai Liberty ka tagica tiko na veivuke vei Tamada Vakalomalagi. Au dau wiligusutaka na tikina oqo ena semineri kau dau nanuma lesu ena gauna au gadreva kina meu vakacegui. E vakananuma tale vei au ni lomani au na Tamaqu mai Lomalagi ka kila tiko na veivakatovolei au sotava tu. Au dau vakayagataka na tikina oqo me solia vei au na vakacegu ena gauna ni lomaocaoca kei na malumalumu.

A vupei au na tikina oqo ena gauna au a tiko kina ena dua na soqo ni marau ka qai vuki me dua na draki ni bula au kila ni sega ni dodonu meu tiko kina. Au tukuna vakamalua vei ira na noqu itokani na sega ena gauna era kerei au kina meu gunu se vakatavako. A solia vei au na tikina oqo na kaukauwa au gadreva meu tutaka kina na noqu vakabauta.

A vupei au talega na tikina oqo meu vakatauca e dua na lewa dredre. E lima na veiyabaki na neirau sega ni

Sa Yaco me Qaqo na Veika Malumalumu

Ni vo e vica na vula me caka na veitarogi ki na vuli torocake, au vakila niu sega tu ni vakarau. Au kila ni na sega ni rawa ni vinaka na ka au rawata. Au mani goleva kina na Tamaqu Vakalomalagi ena masu. Niu masu tiko, qai votu mai noqu vakasama na veimalanivosa oqo: “Au sa vota vei ira na tamata na malumalumu vakayago. Au sa vota vei ira na tamata na malumalumu vakayago me ra yalomalaumalumu kina; ia na noqu loloma sa rauti ira kecega sa vakamalumalumutaki ira vei au; ia kevaka era sa vakamalumalumutaki ira ka vakabauti au, au na vakaukauwataki ira ena veika era sa malumalumu kina” (Ica 12:27).

Au qai kila ni gauna au masuta kina na Tamada Vakalomalagi me baleta na igu meu sotava kina na veika dredre kei na veivakatovolei, sa dau vakalougatataki au ko Koya ka vupei au meu lako sivita na noqu malumalumu. Na vakatulewa vinaka duadua au rawa ni vakayacora sai koya meu vakaraitaka vua na Turaga na noqu lomaleqa. O Koya na qasenivuli vinaka duadua, kau kila ni a vupei au.

Irvin O.

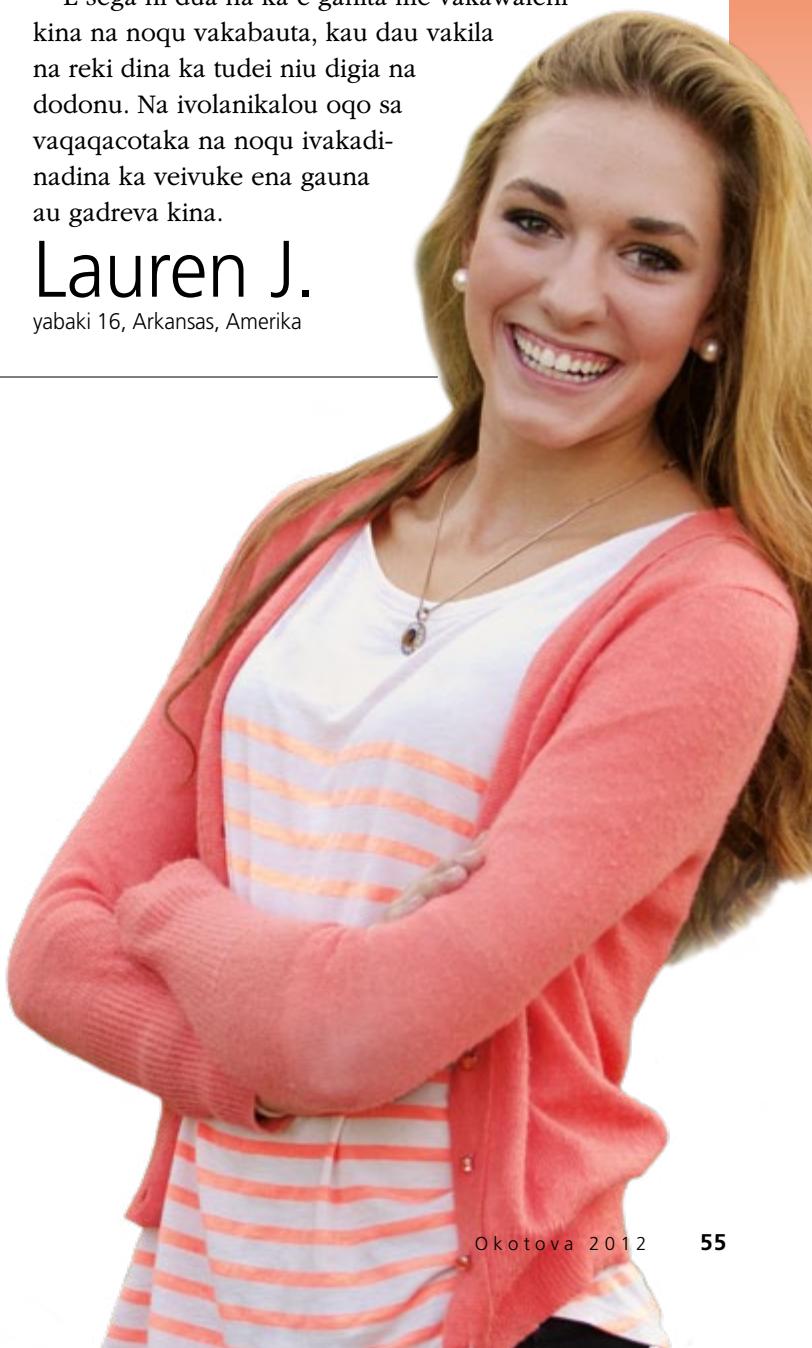
yabaki 16, El Salvador

rawa ni veitawasei kei na noqu itokani. Keirau dau qito vata, gade vata, ka dau veitomani voli ena veimuanimacawa. Ia sa tekivu me dau veitokani vata kei na dua na ilawalawa era qase cake kau sega ni taleitaka meu muri ira. Qai kena itinitini meu digitaka meu na veitokani vata kei koya se meu sa na muria ga na veika au vakabauta ena vuku ni Vosa ni Vuku kei na lawa ni tiko savasava. Au a rarawataka sara. Au a sega vakadua ni kila ni na rawa ni dredre sara vaqo na noda tutaka na noda vakabauta. Ia au mani digitaka me so na noqu itokani vou, kau dau nanuma tikoga na nona yalayala na Tamada Vakalomalagi vei Josefa Simici ni na donu mai na ka kecega.

E sega ni dua na ka e ganita me vakawaleni kina na noqu vakabauta, kau dau vakila na reki dina ka tudei niu digia na dodonu. Na ivolanikalou oqo sa vaqaqacotaka na noqu ivakadi-nadina ka veivuke ena gauna au gadreva kina.

Lauren J.

yabaki 16, Arkansas, Amerika

Masu Tikoga

"Mo gumatua ena masu mo rāwa na ka kecega; ia, io me kakua ni rawai iko ko Setani kei ira na nona talai ka ra na segata me ra tarova na cakacaka oqo" (V&V 10:5).

Na tikina oqo e vukei au meu sotava na veivakatovolei. Ni vakarau meu cakava e dua na ka au kila ni cala, sa dau votu mai noqu vakasama na tikina oqo kei na kena ibalebale. Ena veigauna yadua au masu kina ni oti na veivakauqeti oqori, sa dau soli mai na veivuke meu gadreva meu vorata kina na veitemaki au dau sotava.

Jesse F.

yabaki 17, Utah, Amerika

VAKADA-VORA E DUA NA TAKETE

Vakasamataka mo vakadavora e dua na takete mo wiligusutaka eso na ivolanikalou. E rawa ni o wiligusutaka na veitiki ni ivolanikalou vulici ena semineri se me baleta na itavi Vua na Kalou se Torocake Yadudua.

Au sa Tiko Vata Kei Kemuni

"Mo dau vosota sara, raica ena yaco vei iko e vuqa na ka ni veivakararawataki; ia mo vosota ga, raica au na tiko ga kei iko ena gauna tau-coko ni nomu bula" (V&V 24:8).

Na noqu wiligusutaka na ivolanikalou oqo sa ka ni veivakalougatataki, vakabibi ena gauna au dau rere kina se galili. Ena gauna ga au nanuma kina, sa dau yaco mai na yalo-qqa kau lomavinaka. Me vaka ni keimami cauravou ka goneyalewa, keimami gadreva na veituberi kei na veitokoni, vakauasivi ena gauna keimami sotava kina na veivakatovolei dredre kei na bolebole. E dina ni so na gauna e vaka me dau veilecayaki ka veivakayalolailaitaki na vunilagi, au kila ni rawa niu vakabauta na Turaga ka vakila wavokiti au na Ligana dau veivakatakatai.

Niu se gonelailai, au a vakavulici mai vale kei na Lalai ni na dau tiko ga e yasaqu na Turaga kevaka au cakava na noqu itavi. Ena vuku ni ivakuvuuli oqori kei na ivolanikalou oqo, au kila ni rawa niu dau nuitaki Koya tikoga.

Sofia I.

yabaki 15, Uruguay

E DODONU KA RABALAILAI NA **KENA SALA**

E vuqa tu na sala me da digitaka, ia e dua
ga ena basika ki na bula tawamudu.

(Raica na 2 Nifai 9:41; 31:17-21; Alama 7:9.)

Toso Yani mai na

NA CAVA NA CAURAVOU?

Na Matabete i Eroni—Qaravi Ira na Tani ena Vukuna na iVakabula

Votai ni Sakaramede
Kumuni isolisoli ni lolo
Vaqaqacotaka nomu matavuvale

iTavi Vua na Kalou

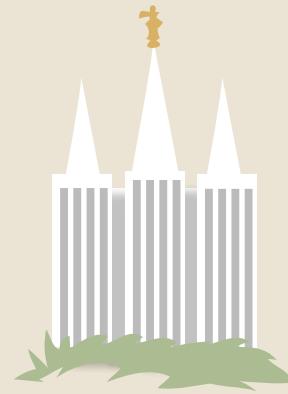
Vuli ka cakava na veika vovou
Veiwasei kei ira tale eso
Tara e dua na isema voleka ni
veiwekani kei Tamada Vakalomalagi

Me iSakisaki ni iTabagone

iVakatagedegede mo
vakaukauataki kina

Vakarautaki Iko

Ki na kaulotu
Ki na vakamau kei na bula vakatama

Lako ki na Valetabu

Papitaiso ena vukudra na mate
Vakavakarau mo veiyalayalati
Vakila na Yalo Tabu

iTaviqaravi

Veiqaravi kei na nomu kuoram
Veilasamaki ena muavata!

Kemuni na gonetagane ena Lalai,

Ni o sa yabaki 12, o sa na yacova na kena yabaki mo ciqoma na Matabete i Eroni. Sa rui bibi sara oqori. Ni sa solia vei iko na Kalou na Nona matabete, sa tukuna tiko kina vei iko ni vakabauti iko. Sa na nomu itavi tabu kina mo qaravi ira na tani me vaka ena vakayacora na iVakabula.

Oqo na gauna me da sa tekivu vakavakarau kina. Saravi ira ka vakarogoci ira na matabete era wavoliti iko tu ena nodra masulaka ka veivotayaka na sakaramede, veipapaitosaki, veivakalougatataki, laki kaulotu, ka liutaka na veimatavuvale. Dau solia na nomu vinaka duadua mo bulataka na ivakatagedegede vakospeli.

O sa na vakarau tu kina ki na siga cecere oya mo na ciqoma kina na Matabete i Eroni.

Wekamuni dina,
David L. Beck
Peresitedi raraba ni Cauravou

Lalai

*Ni sa gauna me da toso yani ki na Cauravou se Goneyalewa
oqo eso na ka mo ni vakanamata kina!*

NA CAVA NA GONEYALEWA?

iTokani Vovou

Vuli vata ka veilasamaki
Veitokoni

Vakalevutaka nomu vakabauti Jisu Karisito

Tutaka na dina kei na bula dodonu
Wasea nomu ivakadinadina

Me iSakisaki ni iTabagone

iVakatagedegede mo qaqia kina

Torocake Yadudua

Veika vovou mo vuilica
Vakatutu kei na tubucake ni buladodonu

Lako kina valetabu

Papitaisotaki ena vukudra na mate
Vakila na Yalo Tabu
Vakarau mo veiyalayalati

iTaviqaravi

Veiqaravi vata
Veilasamaki ena muavata!

Vakarautaki iko ni ko luve ni Kalou

Mo iliuliu ka ivakaraitaki
vinaka
Mo tina ka marama
vakabauta

Kemuni na goneyalewa lomani ena Lalai,

Keimami sa nanamaki tu ki na siga o ni sa na lewena kina na Goneyalewa! O kemuni na luvena yalewa lomani na Tamada Vakalomagi. O ni na vulica ena Goneyalewa mo ni na tu ka Kena ivakadinadina ena veigauna kecega ena veika kecega kei na veivanua kecega. O na ciqoma e dua na itaube me vakananuma vei iko mo dau tutaka na dina kei na bula dodonu ka vakacilava yani na nona rarama na iVakabula ki vuravura kecega. Ena vuakea na nomu vulica na ivolanikalou, vakadavora na nomu takete, ka tosoi yani ena sala ki na valetabu na nomu ivola ni Torocake Yadudua. Na veika kece oqo ena vuksi iko ena nomu vakavakarau mo marama vakawati ka tina ka iliuliu cecere e vuravura.

Wekamuni dina,

Elaine S. Dalton

Peresitedi Raraba ni Goneyalewa

ITABA © BUSATH PHOTOGRAPHY

Kivei Amiga

Bula mai Mexico! Au taleitaka niu ciqorma na nomu ivola ka rogoca niu sa roro mai na nomu siganisucu. E vaka vei au ni vaka mo rere vakalailai ni o sa vakarau biuta na Lalai. E rawa niu tukuna mada vei iko na gauna au sa toso ki na ki na Goneyalewa?

Au a lomaleqataka talega na noqu sa vakarau biuta na Lalai. Au a leqataka de sega na noqu itokani. Au a rerevaka niu na dua vei ira na goneyalewa gone duadua ka sa sega ni dua vei ira na qase duadua.

la a yaco me sega ni dua na leqa. A vakatarogi au na bisopi ni bera noqu siganisucu ka tukuna ni na dua na ka vinaka na veisau. Ena Sigatabu, au se madua voli ga kau mani tiko ga ena rumu ni Lalai. Kalougata, ni qai raici au e kea e dua na veiliutaki ni Goneyalewa. Qai kaya, "Au kila niu na raici iko eke! Lako mai, sa gauna ni kalasi."

A kidavaki au o Sisita Diaz ena gauna ni idola ni kalasi, ka solia vei au o koya e tolun na ivola sa yaco meu taleitaka sara ena gauna oqo: Me iSakisaki ni iTabagone, Torocake Yadudua ni Goneyalewa, kei na dua na ivolaniveisiga. Niu veiraiyaki ena rumu, au kila niu kilai ira eso na goneyalewa e kea mai na Lalai. Eso na goneyalewa au sega ni kila era vakabula mai vei au. Seg a ni dede au sa vakacegu ka sega na rere.

A vinaka cake tikoga na veika kece mai na gauna oya. E taleitaki vei au na itaviqaravi ni muavata baleta ni ra vakavulica vei au na ivakarau ni kena bulataki na kospipeli kei na sala meu vukea kina na noqu matavuvale kei ira na noqu itokani. Ka dau taleitaki vakalevu vei au na keba ena veiyabaki! Oqo niu sa tiko ena iSakisaki, au nuitkaaka meu na vakacavara ena dua na gauna ga oqo na Torocake Yadudua. Au sa sega ni rawa ni waraka meu daramaka na metalni Goneyalewa me vakananuma vei au na noqu sa voleka cake tikoga yani vei Tarmada Vakalamagi ena loma ni veiyabaki sa otii.

Kakua ni lomaleqa noqu itau. Tevuka na tabamu mo vuka yani ki na Goneyalewa. Au yalataka ni o na sega ni veiyutunitaka.

Loloma,
Maribel

Kidavaki e dua na Gauna Vou ni Bula

Mai Vei Marissa Widdison

Mekasini ni Lotu

Ovakaitikotiko li ena dua na vanua e dau veisau kina na roka ni vunikau me vakavakarau ena vulaibatabata? E vakakina vei iratou e lewe va na veitokani. Eratou vakaitikotiko kece vakinikitiki ena baravi ni tokalau kei Kenada, ena Yanuyanu o Prince Edward, o Noah B., Dylan L., Patrick M., kei Ben M. Me vaka ga na vunikau, eratou sa vakavakarau tu na gonetagane oqo ena dua na gauna vou ni bula. Eratou sa na yabaki 12 ena loma ni dua nodratou yabaki vata vakai iratou, ka sa kena ibalebale na vakamoce ki na Lalai ka vakabula ki na Cauravou. Oqo na ka era na kaya me baleta na tubu cake kei na toso ki liu.

Mo Tudei

Ena gauna a toki mai kina eke o Noa, era vupei koya nona itokani vou me vakamatautaka na bula ena yanuyanu. Ena gauna oqo, me vaka ni sa qase duadua ena ilawalawa, sa vupei ira tiko me ra vakamatautaka

tiko na bula ena Cauravou. A kaya vaqo o Noa me baleta na tekivutaki ni Cauravou, "Au lomaleqataka noqu na ciqomi kei na noqu veikilai kei ira eso tale". "E veivuke vinaka sara na vakaitavi ena itaviqaravi." Na sere ni Lalai taleitaki nei Noa sa ikoya me baleta na mataivalu nei Ilamani, ka sa ikoya oqori nona raica na kuoramu ni matabete—me cokovata, duavata.

Nona ivakasala? "Mo Tudei."

Rokova na Matabete

Vei Patrick, na ciqomi ni matabete e sega ni baleta ni sa yacovi e dua na yabaki ni bula. Sa ikoya e baleta na kilikili kei na vakavakarau. "O sega ni ciqoma na matabete baleta wale ga nomu yabaki 12," a kaya o Patrick. "E dodonu mo vakavakarautaki iko."

E kila tu o Dylan na kena bibi na vakavakarau. E tovolea me dau yaco ki valenilotu ni vo e 15 na miniti me vakavakarautaki koya ena votai ni sakaramede. "Au sa vota na sakaramede vakatolu se vakava, kei na veigauna yadua e tara na

lomaqu na Yalotabu. Au sega ni vakabauta niu na vakamatautaki au kina," a kaya.

A kaya o Ben ni kena votai na sakaramede e vakalesuya mai vua na iOtioti ni Kana Vata: "A tucake tu e kea o Jisu. Eda a tucake vata tu kei Jisu, ka vinakata o Koya meda tu e kea."

Rai ki na Valetabu

Sa cakacakataka tiko o Ben me rawata nona iCocovi ni Vakabauta na Kalou ka sa vakanimata tiko nona papitaisotaki ira na mate ena imatai ni gauna. "Au se bera mada ni lako ki na valetabu, ia e wasoma nodra dau soli ivakadinadina eso na tamata ena kena maleka ka totoka na veika era vakila ni oti nodra lako kina," a kaya o Ben.

A lako wale ga oqo o Noa ki na valetabu ena imatai ni gauna. A kaya ni o ira na cauravou ena nona kuoramu era kauwaitaki koya me vaka na matavuvale. "E rawa mo vakila na rere, ia era na tu e kea na tamata me vupei iko, "a kaya. "O na vakila nomu kidavaki." ■

Bau Mai, Jisu

Vakarawarawa

$\text{♩} = 72-84$

Mai na *iVakabula kei Vuravura:*

Nona Sucu kei na Veivueti ka tabaka na Lotu

1. Su - cu, Ji - su, lo - qi be - ci; Lo - ma - ni, ma - ta - mu - ni?
 2. Bau, mai Ji - su, niu ma - vo - a, Ya - lo - lai - lai, vu - tu - ri.
 3. Bau, mai Ji - su, vei - vu - e - ti, Ra - ra - ma ni to - ka - lau.

Dau vei - bul, i ta - wa - ki - lai, Va - nua be - ci no - mu - ni.
 La - mi, dau lo - lo - ma di - na. Meu ce - gu vei ke - mu - ni.
 Kei - ma - mi lu - ve - mu di - na; Wai - ni - ma - ta, ta - vo - ya!

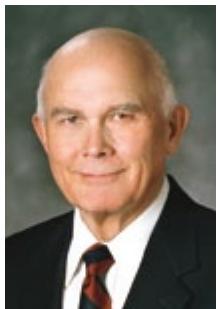
Ra - ra - ma, sa ca - dra mai; No - da, I - ma - nu - e - li.
 La - gi - la - gi ya - co mai; Liu - ta - ki ke - da e - dai.
 La - gi - la - gi ya - co mai; Liu - ta - ki ke - da e - dai.

Su - cu, Ji - su, lo - qi be - ci; Mai Tu - ra - ga, Mai!
 Meu va - ka - rau - ta - ki au tu; Mai, Tu - ra - ga, Mai!
 Meu va - ka - rau - ta - ki au tu; Mai, Tu - ra - ga, Mai!

A volai ka buli na *iVakabula kei Vuravura: Nona Sucu kei na Veivueti* ena ruku ni nodra
veidisimaki na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramni i^opositolo Le Tinikarua.

ITEKITERIWI: NA IKARUA NI LESU MAI, MAI VEI HARRY ANDERSON © IRI

© 2003 IRI Dodonu kece e taqomaki. Me na lavetaki ga na sere oqo baleta na cakacaka taurivaki,
veivale sega ni rawa iyau kei na lotu. Me na vakabiri na notisi oqo ki na ilavelave yadua.

O Elder

Dallin H. Oaks
ena Kuoram
ni iApositolo
Le Tinikarua e
wasea eso na
vakanananu
me baleta na
iulutaga oqo.

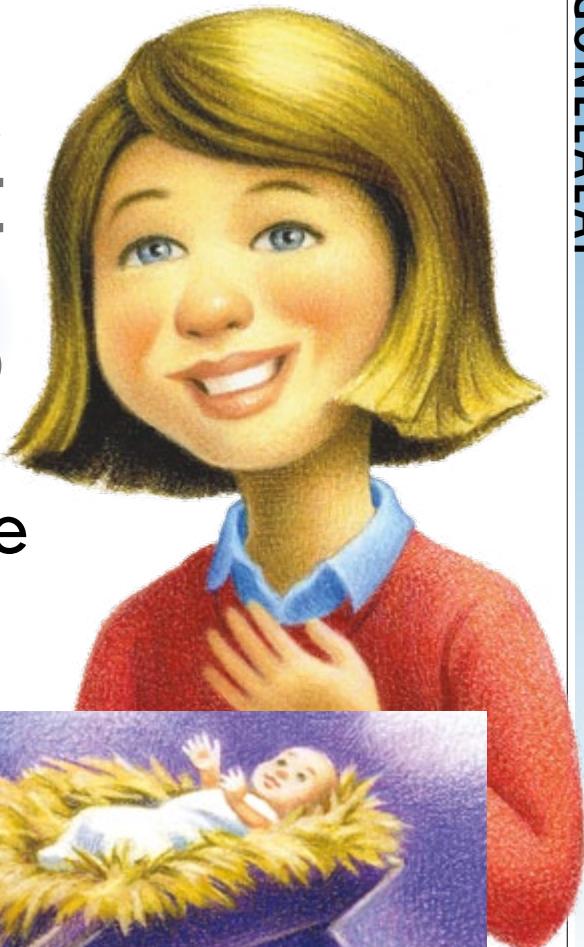
Na cava na Vuna e **SA RUI KA BIBI KINA, Meu Muri JISU KARISITO** tikoga kina ena Yalodina, Veitalia se E Veiga Au Tu?

○ Jisu Karisito sa ikoya
na Luvena Duabau ga ka
Gone ni iToko ni Kalou.

○ Koya na noda
Dauniveibuli. O Koya na
Rarama kei Vuravura. O
Koya na noda iVakabula mai
na ivalavala ca kei na mate.

Sa ikoya oqo na kila ka
bibi duadua e vuravura,
ka sa rawa mo kila oqo
vakataki iko.

○ ikeda eda daumuri
Jisu Karisito. E sega tale
na lomatarotaro.

E rawa ni o vakayagataka na leseni kei na itaviqaravi oqo mo vulica kina eso tale na ka me baleta na ulutaga ni Lalai ena vula oqo.

Sa Vakarautaki Tu me Noda na Veivakalouugatataki ni Matabete

Adua na nodrau taro o koya vata kei na nona vunivola o Oliver Cowdery, ena nona vakadewataka tiko na iVola i Mo-mani o Josefa Simici. Rau a gole ena loma ni veikau ka lai masulaka. Ni rau masumasu tiko, "sa rairai vei keirau e dua na italai mai lomalagi, ka sa lako sobu mai ena o lumilumisa."

Na italai oqo o Jone na Dauvei-papitaiso. A tabaka na uludrau o Josefa kei Oliver ka solia vei rau na Matabete iEroni. O Jone na Dauvei-papitaiso a qai vakaroti Josefa kei Oliver me rau veipapitaisotaki vaka'irau. Ena dua na gauna lekaleka e muri, eratou a lako mai vuravura na iApositolo o Pita, Jemesa, kei Joni ka lesi Josefa kei Oliver ki na Matabete iMelikiseteki. Sa tiko tale e vuravura na matabete ni Kalou. (Raica na Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:68–72.)

Mai na matabete e rawa meda ciqoma na veivakalouugatataki qoroi kei na cakacakatabu vakalotu. Na veivakalouugatataki oqori e oka kina na kena

e soli kivei ira na gone sucuvou, kivei ira na tauvimate, kei ira na gone mai vei ira na tamadra se mai vei ira eso na vakaitutu kilikili ena matabete. E dodonu tale ga meda ciqoma eso na cakacakatabu vakalotu ni matabete meda lesu kivua na Tamada Vakalomalagi. Eso na cakacakatabu vakalotu oqo e oka kina na papitaiso mai na tabadro-muci ena wai, ciqomi na isolisolni Yalo Tabu, kei na cakacakatabu vakalotu ni valetabu ni rawa me vacua na matavuvale me tawamudu. Ena valetabu tale ga, e rawa me vakayacori kina na cakacakatabu vakalotu me baleti ira na tamata era sa mate ka sega ni ra a vakalouugatataki ena kosipeli. Sa vakarautaki tu me noda na veivakalouugatataki ni matabete! ■

Sere kei na iVolanikalou

- Digitaka e dua na sere me baleta na matabete mai na *Sere ni Lalai*
- Vunau kei na Veiyalayalati 84:35

ITAVIQARAVI NI DND

Na Matabete e Vukei ira na Tamata

Na matabete sa ikoya na kaukauwa ni Kalou me veiqaravi ka vakalouugataki ira na tamata mai na cakacakatabu vakalotu kei na veivakalouugatataki. Ena iyaloyal oqo, kauti iko yani ki na veika me raici.

O Iko Ga

Ena Mataniciva Talei, raica na Josefa Simici—iTukutuku1:68–73. Vakayagataka na veitikina oqori me vukea nomu vakalewena na vanua lala e ra. Ena dua tale na tiki ni pepa, vola kina na veika o vulica mai na nomu wilika na veitikina oqo.

1. "Na Matabete iEroni . . . ka solia vei kemudrau na kaukauwa kei na lewa ni _____, kei na kospeli ni _____."

2. _____ me isevu me papitaiso.

3. papitaisotaki o Oliver Cowdery

_____.

4. O Joni na Dauveipapitaiso a cakacaka ena ivakaro nei _____,

_____.

kei _____.

5. Pita, Jemesa, kei Joni eratou qai solia e muri na _____
Matabete kivei Josefa kei Oliver.

O ira na lewe ni matabete era vakalouugataka ka veivotayaka na sakaramede. Gole voleka yani ki na idabedabe balavu, vakarau mo ciqoma na sakaramede.

E rawa me vauci vata na matavuuale mai na cakacakatabu vakalotu ni valetabu. Vakagolei iratou yani na nomu matavuuale ena mata ni valetabu.

Na papitaiso kei na ciqomi ni isolisolni Yalo Tabu era cakacakatabu vakalotu ni matabete. Gole yani ka laki tucake tu ena mata ni tobu ni veipapitaisotaki.

Vakaruataki na Veivakalouugatataki

Sotavi Sophie kei Elodie A. e Antananarivo, Madagascar.

Mai vei Richard M. Romney

Mekasini ni Lotu

Erau tiko e Madagascar na drua yalewa yabaki tini o Sophie kei Elodie. Oqori e dua na yanuyanu levu ena baravi kei Aferika. E dua tiko na italanoa dina ka taleitaki ni nodratou matavuvale. "A kila o tamaqu, ni dina na Lotu, ena imatai ga ni gauna a sota vata kina kei rau na daukau-lotu," a kaya o Elodie. "A dua na curuvou ka a saumaki saraga ena gauna vata ga oya." Ena vica na vula e muri a qai papitaiso o tinadrau.

Ni bera nodrau sucu na gone-yalewa, e rau a lolo ka masumasu nodrau itubutubu me rawa ni dua nodrau goneyalewa. "la mai na kena dodonu me dua ga na goneyalewa, a rua na nei Nau," kaya o Sophie.

Mai na gauna o ya sa vakaruataki na veivakalouugatataki! ■

Eratou maroroi ilavo na matavuvale nei Sophie kei Elodie ena tolu na yabaki me ratou gole ka lai vauci vata ena Valetabu mai Johannesburg ena Ceva kei Aferika. E sivia e 1,300 na maile (2,100km) na vanua eratou lakova ka takosova na Indian Ocean me ratou yaco yani ki kea.

*Voleka ena nodratou
vale e tiko kina na
vanua ni veigaravi
vakavuniwai nei
tinadrau na gonyalewa. Eratou veivuke
ena kena samaki ka
vakasavasavataki.*

*E rua nodrau
pusi o Sophie
kei Eldie, ka rau
dau taleitaka na
mokoti rau.*

*Ena kuila kei Madagascar, na
vulavula e matataka na savasava,
damudamu e tutaka na tu vaka
ikoya, kei na drokadroka e mata-
taka na inuinui.*

*E rau dau taleitaka na
lotu vakamatavuvale
vata kei na rua na tacidrau tagane, vugodrau,
kei na tamadrau kei na
tinadrau o rau na dru.*

*Na lemurs kei na chameleons
e rua na manumanu a kune
e Madagascar.*

Ena Seg a Beka ni Rawa Meu **PAPITAI SO** Talega?

"Ia me ra papitaiso na luedra ni ra sa yabaki walu, me bokoci kina na nodra ivalavala ca" (V&V 68:27).

Nuno kei Miriam, e rawa mo drau muria na ivakaraitaki i Jisu Karisito ka papitaiso ena Vakarauwai mai oqo?" Taroga o Sisita Silva.

Sega ni vakabauta o Paulo na ka e rogoca. O irau na sisita daukaulotu e rau se qai sureti tacina tagane yabaki 10 kei na tacina yalewa me rau papitaiso!

"Io! Io!" rau kaya na drua ena mamarau.

E sega ni tarova rawa o Miriam nona matadredredre. A sabica o Nuno na ligai Sisita Lopes. A dredre toka mai nodrau Bubu ena nona idabedabe damudamu ena tutu ni vale.

Sa vica na macawa na nodrau vakavulici Paulo tiko kei ira na tacina ena vale nei Bubu o irau na sisita daukaulotu ena yanuyanu drokadroka, cagicagi e São Miguel—1,000 na maile (1,600km) na kena yawa mai na vanua levu o Portugal. E dau taleitaka o Paulo me dolava na veimama e cake ni imatai ni katuba nei Bubu ka vakila na cagi ni wasaliwa ena nona vaka-raici Sisita Lopes kei Sisita Silva ena nodrau taubaletaka mai na gau-nisala ka mai vakavulici koya ena kospeli.

E rau kaya na sisita daukaulotu ni na dua na lesoni kilai tani nikua. Sa qai kila oqo o Paulo na vuna. E rau sa na papitaiso o Nuno kei Miriam, me vaka a vakavulica o Jisu!

A vinakata tale ga o Paulo me muria na ivakaraitaki ni i Vakabula.

"Kemudrau na sisita, e rawa tale ga meu papitaiso ena Vakarauwai mai oqo?" a taroga yani ena vakanuinui, ni roqota matua tu nona i Vola i Momani vakaiyaloyalo.

A matadredredre o Sisita Silva ka kurea na uluna. "Vosoti au, Paulo. E tukuna vei keirau na Turaga ni gadrevi vei keda kece meda qai papitaiso ia me yacova sara ni da sa yabaki walu ot. Baleta ni o se qai yabaki ono wale ga, e se bera ni rawa mo vakayacora nomu digidigi."

"Ia, kemudrau na sisita," a sa-qata yani o Paulo, "Au masulaka ka wilika tiko na i Vola i Momani vata kei na noqu matavuvale, me vaka o drau vakavulici au kina. Ena veimacawa au lako ki na Lalai vata kei Bubu kei Momo Mário. Au kila ni dina na Lotu! E sega ni rawa meu papitaiso vata kei Nuno kei Miriam?"

"O sa cakava e dua na cakacaka vinaka nomu bulataka na ivakaro ka vulica na kospeli," kaya o Sisita Lopes. "Ia e se gadrevi tiko ga mo se tei wawa tale mada me rua tale na yabaki ni bera ni o qai papitaiso."

Sa tekivu kama na itilotilo nei Paulo, ka luvuci ena wainimata kata-kata na matana. A lade cake ka ciciki nona rumu ena doka ni vale, ka

lai moce vata kei ira na tacina lalai.

Ni oti e vica na miniti nona tagi ena nona ilokoloko, a rogoça o Paulo ni dua e kabata tiko mai na ikabakaba ni doka ni vale. A dabe o Momo Mário ena idavodavo nei Paulo.

“Na cava sa yaco, Paulo?” Taroga o Momo Mário.

“E rau kaya o Sisita Silva kei Sisita Lopes ni sega ni rawa meu papitaiso, ia o Nuno kei Miriam e rawa,” kaya o Paulo. “Au vinakata meu lewe ni Lotu! Au taleitaka na lagata na serenilotu ena soqoni ni sakaramede ka vulica na ivolanikalou ena Lalai. Au sega ni via biu laivi tu mai.”

“Paulo, e se rawa tiko ga mo dua na tiki ni Lotu, kevaka mada ga o se bera ni matua sara mo papitaiso,” a kaya vakamalua o Momo Mário.

“E Caka Vakacava? A mamakeukeu yani ena nona ilokoloko o Paulo.

“Ia, o sa kila ni Lalai e sa vakarautaka tiko e dua na parokaraumu

ena soqoni ni sakaramede,” kaya o Momo Mário. “E kaya vei au nomu qasenivuli ni Lalai ni vakasaqrarai ira tiko na voladía me ra wasea nodra ivakadinadina ena parokaramu. E dua na sala oqori e rawa mo vakatavi kina ena lotu,” a vakamacalata o Momo Mário.

“E dina?” A duri cake o Paulo ka qaravi nona momo. A vakasama ena dua na miniti. “De rairai rawa meu wasea tale ga noqu ivakadinadina ena nodrau lotu ni papitaiso o Nuno kei Miriam!”

“Sa dua sara na vakasama totoka oqori!” Kaya yani o Momo Mário. “E dina ga ni o se rui gone mo papitaiso, e se rawa tiko ga ni dua nomu ivakadinadina.”

A lade mai nona idavodavo o Paulo ka vakatotolo sobu sara ki na ikabakaba.

“O lako kivei, Paulo?” Kaci mai o Momo Mário.

“Au lako meu lai vakatovotovotaka noqu ivakadinadina kivei rau

na daukaulotu!” A kacivaka lesu mai o Paulo ena mamarau. “Au sa na laki wasea ena noqu waraka tiko meu papitaiso!” ■

“Na yalomalua e kena ibalebale wawa ka vosota vakadeda dina. E kena ibalebale na vosota toko e dua na ka qai vakyacora tiko na levu ni ka eda rawata—ena cakacakaka, ena vananuinui, kei na cakacakataki ni vakabauta.”

**Peresitedi Dieter F. Uchtdorf,
iKarua ni Daunivakasala ena
Mataveiliutaki Taumada, “Vosota
Tikoga,” Liaona, Me 2010, 56.**

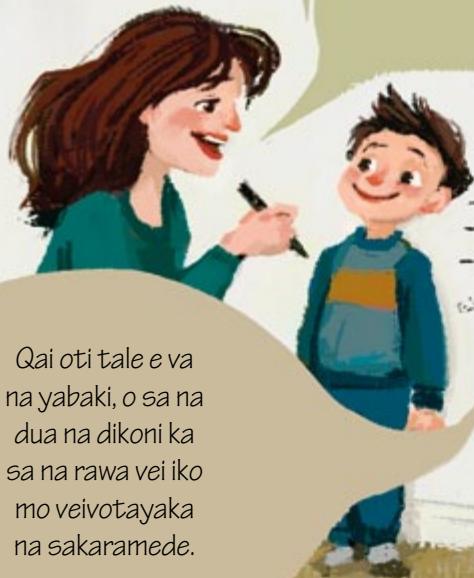
iSulusulu ni dua na Dikoni

Mai vei Hilary M. Hendricks

E italanoa dina

1. Nikua na siganisucu nei Eli. Sa yabaki va o koya.

Ena va tale na
yabaki, o na qai
papitaiso.

Qai oti tale e va
na yabaki, o sa na
dua na dikoni ka
sa na rawa vei iko
mo veivotayaka
na sakaramede.

2. Vakalailai ni oti o ya, a vukei Eli o Na
me veisau mai na nona itarausese ni
moce ki na nona isulu ni lotu.

3.

Sega. Era dau dara
ga na itarausese
vinaka na dikoni.

4.

Era dau dara
li na dikoni na
sote duatani
ki lotu?

5.

Au via dara e dua na sote vulavula kei na tarausese vinaka. Au via vakaisulu vaka e dua na dikoni.

A vupei Eli o Na me dara nona tarausese vinaka, sote vulavula, kei na neketai.

6. Ena lotu, a roqo liga o Eli ena nona saravi ira na dikoni nodra veivotayaka na sakaramede.

7. Ena nona kauta mai e dua na dikoni na sakaramede vei Eli, a taura o Eli e dua na tiki ni madrai ka qai vakadewataka na terea kivei Na.

8. A matadredredre vei Eli o Na.
A marautaka o koya nona veivuke.
A vakila o koya ni vaka sara ga me dua na dikoni.

TYALOYALO VUNITAKI

E vinakata o Eli me vakaisulu vaka e dua na dikoni. Vukei koya ena nona vakasaqara na veika ena nona rumu ka na vukea nona vakaisulu vaka dikoni.

TABANA NI ROKAROKATAKI

Eda sa ciqoma na cakacakatabu vakalotu ni veivakabulai ni matabete.

“Ia ko ira sa vakabauta na ilesilesi vakabete oqo, era sa vakabauti au, sa kaya na Turaga” (V&V 84:35).

iTukutuku mai na Lotu

Sikova na news.lds.org me baleta na ikuri ni itukutuku kei na veisoqo ni Lotu.

Sema na iTabagone ni Brazil ki na Tuva Kawa, kei na Cakacaka ni Valetabu

Mai vei Melissa Merrill

iTukutuku kei na Soqo ni Lotu

Sa wanonova matua tiko o José A. Moscão e dua na itosotoso: O ya ni a levu sara na “nodra gauna ni wawa,” o ira na itabagone era gole tiko ki na Valetabu e Campinas Brazil.

E kila vakavinaka o Baraca Moscão, na dairekita ni valenivolavola ni tuva kawa ka tiko tikiva na valetabu, ni vuku ga ni balavu ni vanua mera lakova mai na itabagone ki valetabu, e vuqa vei ira era lako mai kina ena karevani ka ra mai tu me vica vata na siga. E sega kina ni rawa me levei na maliwa ni gauna ena nodra gauna yadua ena tobu ni papitaiso kei na gauna ni kana mera waraki ira tiko na nodra itubutubu kei ira na iliuli era vakaitavi tiko ena cakacakatabu vakalotu tale eso ena gauna o ya.

Ia e a nanuma o koya, ni na rawa beka, mena vakayagataki ira na itabagone oqo ena dua na itavi me kakua kina ni ra tu wavoki ga ena rara ni valetabu ena nodra gauna galala.

A qai vakayacora vakakina.

Me ra Sa Sureti

Sa tekiu sureti ira sara na itabagone ki na valenivolavola ka solia na nona gauna me vakavulici ira mera cakava na ituatuva vakamatanivola ena FamilySearch.

Era a madua se lomatarotaro eso ni se qai tekiu. Ia a kaya o Baraca Moscão ni gauna a vosa kina vei ira baleta na nodra vakabulai na tamata mai na butobuto ka kauta mai na yacdra ki na rarama ni talairawarawa ki na nona vosa e dua na parofita bula, e a tarai sara ga na yalodra na itabagone (raica na David A. Bednar, “Ena Vagolei na Lomadra na Gone,” *Liahona* kei na *Ensign*, Nove. 2011, 24–27).

Sa ka bibi kina na nodrau mai toka vata ga ena dua na vanua na valetabu kei na valenivolavola ni tuva kawa; me vakamatatataki kina vakaituvaki vakayago ni cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa e rau gacagaca ni dua ga na sasaga cecere. E kaya kina o George A. Oakes, na peresitedi ni Valetabu e Campinas Brazil, ni o ya e dua na ka era sa tekiu

vulica tiko na itabagone era tiko ena tikina ni valetabu.

“Ni bera na kena vakamatatataki vei ira mera vakaitavi ena tuva kawa kei na ituatuva vakamatanivola, a nodra inaki bibi ga ni gole ki valetabu mera laki papisotaki ena vukudra na mate. A kaya o koya, ia ena gauna oqo sa mai tiki tiko ni nodra cakacaka o ya na nodra kila na ituatuva vakamatanivola.”

Na Veivakilaitaki

Ni ra gole mai na itabagone ki na valenivolavola, e ratou veivakilaitaki vakalekaleka ka vakarawarawa o Baraca Moscão kei rau na daukaulotu veiqaravi na ivakavuvuli oqo:

- Ni ra sa tekiu veivakabulai tiko ena ulunivanua o Saioni (raica na Opetaia 1:21).
- Era sa vakamuria tiko na nona ivakasala e dua na parofita (raica “Ena Vagolei na Lomadra na Gone”).
- Era sa vakabulai ira tiko na tamata mai na butobuto —na butobuto ni iyaloalo guilecavi makawa tu mai kei na veivola tauvi duka ni veivalenivolavola kei na valenilotu. Na tuva matanivola era vakaramataki mai kina na yaca ni tamata ka rawa mera vakasaqarai me ra kilai rawa mai vei ira na nodra dui matavuvale.
- Ena nodra vakayacora na cakacaka oqo, era sa na vakaitavi sara tikoga ki na dua tale na “lagilagi [ni] ilutua ni veika kecega sa tukuni e na itukutuku vinaka, ko ya na veipapitaisotaki ena vukudra na mate” (V&V 128:17).
- Era na vakayagataka tiko na nodra gauna ena cakacaka cecere ni nodra vakabulai na mate, ka ra na vakalouga tataki kina na matavuvale.
- Oi keda taucoko eda sa tiki ni matavuvale ni Kalou, ni gauna era tuva vakamatanivolataka kina na yacdra na tamata era sega tu ni kila, era se vukei ira tikoga na nodra matavuvale.
- Ni gauna era sa tekiu kila vakavinaka kina na tuvatuva vakamatanivola, sa rawa me ra laki vakatavulici ira nodra matavuvale kei ira eso na itabagone ena

Ena veigauna ni ilakolako ki valetabu, era laki vakaitavi na itabagone era tiko ena tikina ni Valetabu e Campinas Brazil ena itu-vatuvu vakamatanivola ni FamilySearch ena veigauna galala ni bera se ni sa otí na papitaiso.

nodra dui tabanalevu kei na tabana mera vakaitavi talega kina.

Sa vakayagataka kina o Baraca Moscão kei rau na daukaulotu na kompiuta ena valenivolavola me vakaraitaka vei ira na itabagone na sala ni kena teki-vutaki na tuvatuva vakamatanivola kei na sala ni kena vakacurumi ka vakayagataki na gacagaca vakompiuta ni ra sa lesu ki vale. Ni gauna era sa kila vakavinaka kina, e kaya o Baraca Moscão, era “tekivu tuvatuva matanivola ena kena kaukauwa duadua era kila.”

Na Maqusataki ni Kena Cakacaka

Na iwiliwili sa ivakaraitaki tiko ni maqusa oqo. Ena imatai ni rua na vula ni 2012, era tuvatuva matanivolataka rawa na vulagi e 6,370 na yaca, e 3,305 mai na iwiliwili oqori era a tuva matanivolataka na itabagone yabaki 12 ki na 18. E laki yaco, me vakabalavutaka na valenivolavola ni tuva kawa e Campinas na nona auwa ni cakacaka taumada o ya mai na 8:00 ena mataka ki na 6:00 ena yakavi me yacova sara na bogi ena 10: 00 na kaloko me qarava rawa kina na levu ni kena taleitaki tiko na ituvatuva vakamatanivola.

Ia era sega ni biuta tu mai na itabagone na ituvaltuva vakamatanivola ni ra biubiu mai na valetabu. Ni ra sa yaco ki vale, era laki tomania tale na nodra ile-silesi ka vakatoka tu o Baraca Moscão me “mataivalu ni 170,000 vakacaca ni dau tuvatuva vakamatanivola

gugumatua ni Lotu ena gauna oqo.” E vuqa vei ira era sa vakayaco inaki tiko ni iTavi Vua na Kalou kei na Torocake Yadudua mai na nodra cakacaka ni tuvatuva vakamatanivola.

E Dua na Veivakayayarataki ni Vinaka

Ena itekiteku ni yabaki oqo, a gole vata yani kei tinana kei tacina ki valetabu o Isabela A., yabaki 16, mai Vila Velha, e Espírito Santo, mai Brazil, na iotioti ni siga ni igolegole oqo sa na vakananumi tiko kina na yabaki dua ni mate nei buna. A papitaisotaki o Isabela ena vukui buna oqo, ka laki vakayacora o tinana na veicakacakatabu vakalotu tale eso baleti buna.

A vakamacalataka vakaoqo o Isabela, “Au a vakiла ena ilakolako oqo, ni dodonu me’u vakayacora e dua na ka vinaka. Au a gadreva sara me’u vulica na ituvatuva vakamatanivola, ka a vukei au kina o Baraca José Moscão.

“Ni gauna, au sa papitaisotaki kina ena vukui buqu, a tara sara vakatitobu na yaloqu na Yalotabu. Au kila kina ni vuqa sara na tamata era sa wawa tu mai vakabalavu ena daku ni ilati, era a gadreva tiko na noqu veivuke. Au kila kina ni sa rawa me’u solia eso na noqu gauna me’u veiqaravi ka na vuqa sara na ka au rawa ni cakava ena vukudra o ira oqo. Na qaravi ni ituvatuva vakamatanivola e cakacaka ni loloma.” ■

Me ikuri ni italanoa oqo, sikova na news_lds.org.

Tauyavutaki na iSevu ni iTeki mai Idia

Mai vei Elder E. Jack kei Sister Pamela Kellerstrass

Tabana ni Kaulotu e Idia Bangalore

E laurai e matanalevu na nodra taleitaka ka vakavinavina nakataka vakalevu e sivia na 1,500 na lewenilotu kei na itokani ena nodra kumuni vata yani ena Novotel Convention Center e Hyderabad, mai Idia, ena kena laki tauyavutaki na iTeki o Hyderabad Idia, na isevu ni iteki ena matanitu o ya, ena ika 27 ni Me, 2012. A dabe vatakulewa kina o Elder Dallin H. Oaks ena Kuoramni ni iApositolo Le Tinikarua ka a tomansi koya kina o Elder Donald L. Hallstrom ena Mataveiliutaki

ni Vitisagavulu vata kei Elder Anthony D. Perkins ena Vitisagavulu, na Peresitedi ni iWasewase o Esia. Era a tomani ira talega ena koniferedi oqo na dui marama watidra na iliuli oqo.

A tokoni kina o John Gutty me peresitedi ni iteki kei Suresh Natarajan me imatai ni daunivakasala kei Rajaratnam Bushi me ikarua ni daunivakasala. Sa mai isevu ni peteriaki kei Idia o Prasad Rao Gudey, na peresitedi vakacegu ni tikina.

Ena nona vosa kivei ira na ivavakoso levu duadua ni

E volekata ni 600 na isausauvou mai Idia, Nepali, kei Sri Lanka era a so-qoni vata yani ki na dua na koniferedi ni bera na kena mai tauyavutaki na isevu ni iteki e Idia.

ITABA MAI VEI JAMES DAIRYMPIE

Yalododonu e Idia, a kaya kina o Randy D. Funk, na peresitedi ni Kaulotu e Idia Bangalore ni “Oqo sa dua dina na ivakaraitaki lagilagi ni itukutuku ni veigauna edaidai, e dua na siga ka da na daunanuma tu ga. Eda na daunanuma tikoga ni a tiko eke e dua na iApositolo ni Turaga.”

A vakaraitaka o Elder Perkins

Na mataveiliutaki ni iteki vou sa tauyavutaki e Hyderabad Idia (imawi ki na imatai): Suresh Natarajan, imatai ni daunivakasala; John Gutty, peresitedi; Rajaratnam Bushi, ikarua ni daunivakasala.

na nodratou iloloma na Matavei-lutaki ni iWasewase na Esia vei ira na lewenilotu e Idia ka kaya kina, "Eda sa raica oqo na kena sa tekivutaki e dua na cakacaka totoka ena vanua oqo. Na kena tubu na Lotu kei na tauyavutaki na iteki sa mai vakayacori tiko ena ivakarau ni vakavuvuli ni kospeli tawamudu vakakina na ivakarau ni matabete sa tauyavutaki oti tu."

Ena nona vakamacalataka ni o koya na ikarua ni ivakadinadina bula ena nodra kacivi na mata-veiliutaki vou ni iteki, a vakamacalataka kina o Elder Hallstrom na sala ni ivakatakila mera dau digitaki kina na veiliutaki ena dua na iteki vou. A kaya o koya, me vaka ni lewe ni Vitisagavulu, sa nona ilesilesi oqo me tadu mai kina sega ena veitotaki se vakatulewa cala. E lako mai kina oqo ena sala ni Turaga, ka vakararavi ga ki na Nona Yalotabu me ciqoma na ivakatakila. A kaya kina o Elder Hallstrom, "Sa lewa ni Turaga o ya me sa peresidi ni iteki o Peresidi Gutty".

O Kristen Oaks, ka tomani turaga watina tiko mai, a vosa me baleta na nodra tuberi na gone me rawa ni ra vakabauta "na nodra ivakavuvuli na tinadra" (raica na Alama 56:48).

Ni vakayatuyatutaka vakaitintini ni vosa ena soqoni, a tukuna kina o Elder Oaks na nona vakanavinaka ki na matanitu o Idia, e dua na vanua e soli kina na galala ni sokalou era vakadonui kina na lewe ni Lotu "mera soqoni vata ka vosataka na ivakavuvuli ni noda vakabauta."

A vakadinadatataki kina o Elder Oaks ni sa mai

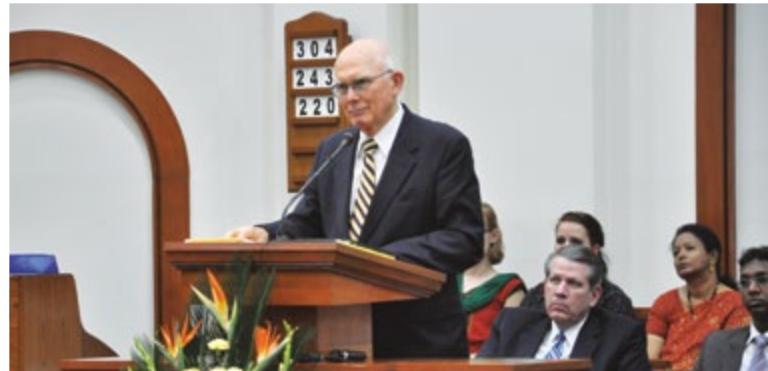
ivakadinadina bula ni Yalotabu o ya ni Turaga sa mai vakarau-taka ka digitaki ira na iliuli era sa mai kacivi. A vosa vakakina o Elder Oaks me baleta na ilesilesi vou ni dua na iteki.

Ena Veiyalayalati Makawa a vakatautauvatataki Isireli na paro-fita o Aisea ki na dua na valelaca sa vakarurugi ira na luvei Isireli. Nikua na Lotu sa ikoya na vale-laca. Eda sa kila tiko ni valelaca e dodonu me tokoni ena iteki. Ia oqo ni sa mai dua na iteki kei

veivakalougaatataki cecere," a kaya o Elder Oaks. "Na veiva-kalougaatataki vakapeteriaki e vakaraitaki talega mai kina na veivakalougaatataki kei na yala-yala eda rawa ni taura kevaka eda sa yalodina tiko."

"Ena kena sa tubu tiko na Lotu e Idia, ena yaco na gauna me na vakauqeti kina vakayalo na paro-fita me tara e dua na valetabu e Idia," a tomana. "Na kena tauyavutaki na veiiteki yadua sa vaku-vurea na sasaga ni na tara rawa

*Ena ilakolako
ni veisiko oqo
e Hyderabad, e
Idia, e a sotavi
ira e drau na
lewenilotu mai
Idia, Nepal, kei
Sri Lanka o
Elder Oaks kei
na so tale na
iliuli ni Lotu.*

Saioni o Hyderabad, sa namaki tiko mo ni kalawa mai ki liu ka vakarautaka na veitokoni e ce-cere ena ikatini kei na kaulotu."

Ena kena sa mai tauyavutaki e dua na iteki, sa rawa kina vei ira na lewenilotu e Hyderabad mera ciqoma na nodra veivakalougaatataki vakapeteriaki. A vakamacalataka o Elder Oaks na veika era umani tu ena veivakalougaatataki vakapeteriaki, ka tukuna tiko ni veivakalougaatataki era sa "ivola-nikalou ni tamata yadudua."

"Ena vakaraitaki mai ena nomu veivakalougaatataki va-kapeteriaki na nomu kawa dina ni mataqali cava e Isireli ka na ciqomi mai kina na

e dua na valetabu. Ni gauna era vakaraitaka kina na nodra bula kili-likili ka gugumatu na lewenilotu, sa na tarava sara mai na valetabu."

A tinia o Elder Oaks ena nona vakatikora na veivakalougaatataki oqo: "Ena isevu ni iteki oqo ena matanitu levu o Idia, au sa vakalo-ugatataki kemuni mo ni nanuma tiko na ivakavuvuli ni auwa oqo. Au sa vakalougaatataki kemuni mo ni nanuma tiko na veiyalayalati ko ni a vakayacora ena gauna ni nomuni papitaiso. Au sa vakalo-ugatataki kemuni ena vakasama donu kei na gugumatu mo ni maroroya tiko na ivakaro ni Kalou mo ni marautaka kina na Nona veivakalougaatataki." ■

Vakatabuya na iApositolo na KNK Vou e Filipaini

Na Koronivuli ni Kaulotu e Filipaini, ka a vakatabuya ena ika 20 ni Me 2012 o Elder Russell M. Nelson ena Kuoramni ni iApositolo Le Tinikarua, e rawa ni ra qaravi kina e 144 na daukaulotu mai Filipaini, Cambodia, Hong Kong, Idia, Indonesia, Mongolia, Pakisitani, Sri Lanka, Taiwan, kei Thailand. Era sa vakavulici vakavinaka tu na daukaulotu oqo ena nodra vosa ni vanua.

Na valelevu e rua ni koronivuli e tiko kina e dua na vanua ni soqoni, vanua ni vakkavakadewa, e dua na vanua ni kompiuta, vanua ni savasava, rumu ni veivakatavulici tara vata tu kei na kena iyaya ni iyalovalo, nodra icili na daukaulotu, rumu ni kalasi, kei na valenivolavola.

Ena nona cabora na masu ni kena vakatabui na koronivuli vou, a vakaraitaka kina o Elder Nelson na nona vakavinavinakataka na Veisorovaki i Jisu Karisito kei ira na daukaulotu yalodina kei ira na lewe ni Lotu e vuravura raraba era lomana ka qarava na Turaga. A kerea kina me vakalougataki na Vanua o Filipaini me ra "tomana tikoga na nodra yalo ni veiciqomi" vei ira na italai ni Turaga ka a masulaka talega o koya mera vakalougatataki na lewenivanua raraba ena "bula galala kei na tauri ilesilesi mera tubu cake ena valavalava dodonu, vakayago ka vakayalo talega."

E volekata ni 144 na daukaulotu mai Filipaini, Cambodia, Hong Kong, Idia, Indonesia, Mongolia, Pakisitani, Sri Lanka, Taiwan, kei Thailand era sa tuberi tiko ena nodra vosa ni vanua ena Koronivuli vou ni Kaulotu e Filipaini.

TABA MAI VEI NOEL MAGIAQUE

Sa iKa 138 tiko ni Valetabu e Vuravura Raraba na Valetabu e Manaus Brazil ka kena iKa Ono e Brazil

Ena ika 10 ni June, 2012,—a vakatabuya kina o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, na iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada na Valetabu e Manaus Brazil—na kena ika 138 e vuravura raraba ka kena ika ono e Brazil

Na nodra vakabauta kei na gugumatu na Yalododonu Edaidai mai Brazil, ka ra tiko kina e sivia e dua na milioni na lewenilotu, era sa rawa ni vakatauvatani ki na Uciwai Levu na Amazon, ena nona a kaya o Peresitedi Uchtdorf—ni sa kui vakatitobu ka vakaukauwa tale tikoga.

Sa volekata oqo e 20 -na yabaki, na nodra dau gole tiko mai na lewenilotu mai Manaus, e dua na siti e tawasei koya tiko na uciwai lelevu kei na veikau loa, ki na valetabu e São Paulo, e Brazil—ka 15 na siga na kena dau lakovi wavoki ena waqa kei na basi—ni bera na valetabu e Caracas, mai Venezuela—ka 8 na siga na kena dau vodo basitaki.

Ena gauna a dolavi kina ena 1990, a veiqravi taumada vaka peresitedi ni Kaulotu e Brazil Manaus o Elder Claudio R. M. Costa ena Vitusagavulu.

"Au sa nuitaka tiko ni na oosooso sara na Valetabu e Manaus, ena veisiga taucoko, baleta ni ra taleitaka na lewenilotu na

valetabu," a kaya o Elder Costa. "Era dau vakatavulici ira na luvedra mera taleitaka na valetabu. Sa dau ka cecere sara vei ira na valetabu."

Era Marautaka na Lewe ni Lotu e Samoa na iKa 50 ni iVakananumi ni Tu Vakataki Koya, kei na iSevu ni iTeki

Ena Vakaraubuka, 1 ni June, 2012, era a duavata yani e 350 na Yalododonu Edaidai mai Samoa kei ira na lewenivanua e kea mera vakaitavi ena tayabe ni marautaki ni tu vakataki koya ena korolevu o Apia. Ena limasagavulu na yabaki sa oti, ena 1962, a rawata na matanitu oqo me tu vakataki koya mai vei Niu Siladi.

Era a vakaitavi kina na veimataisoqosoqo, koronivuli, na veimatalotu, kei ira na veimataisoqosoqo mai na veimatanitu eso. Era a veivakamarautaki na gonevuli ni Yalododonu Edaidai vei ira na tini vakadolu na dausarasara mai vei ira na nodra mataivakatagi tayabe.

Ia ena mua ni macawa vata talega oya era a marau tale tikoga kina na Yalododonu Edaidai mai Samoa; na 50 talega ni yabaki ni kena a mai tauyavutaki na nodra isevu ni iteki ni matanitu, mai Apia.

Ena Siga Tabu, na ika 3 ni June, rau a vosa kina o Elder James J. Hamula kei Elder Kevin W. Pearson ena Vitusagavulu, ka rau lewe ni Mataveiliutaki ni iWasewase na Pasivika, vei ira na Yalododonu Edaidai kei ira na vulagi dokai ena dua na soqoni digitaki ka kaburaki raraba yani ki na veivalenilotu ni YDE ena vanua taucoko.

Ki na veisiga ni mataka, era sa lavaka tiko na Yalododonu Edaidai mai Samoa mera tomania tikoga na nodra qarava ka vakaqaqacotaka na nodra matavuale, koro, kei na matanitu, a kaya vakaqo o Elder Hamula, ka veiqravi tiko vaka-Peresitedi ni iWasewase. "Sa totoka sara na noda tubu cake tiko vaka-Lotu ena vanua oqo, ka da sa tubu cake tiko ena noda bulu vakamatavuale vakakina vakaikeda yadudua ena noda saga tiko meda muria na ivakavuvuli kei na ivakaraitaki i Jisu Karisito," a kaya o koya. ■

E Tara Cake na Noqu iVakadinadina

Vakatekivu mai na 1967, au sa dau wilika ka vulica vagumatum na Liaona ka sa vukea me'u tubu kina vaka-yalo. Ena veivila au dau waraka na mekasini me'u vakatataki cake kina, vakila ni vosa malua vei au na Yalotabu ni Turaga, ka tarai cake na noqu ivakadinadina me baleta na kospeli. Au a taleitaka vakalevu na "Vakatomuria ka Doka na Noda iTubutubu Vakalomalagi" (Liaona, Fepe. 2012, 80). Au a kila rawa na veika e tukuna tiko o koya e vola na ivola baleta ni'u daudroini talega.

Fabio Fajardo, Colombia

E Qasenivuli ka iTokani

Au taleitaka na Liaona—baleta ni vakatavulici au, tokoni au, ka vakadonutaka na noqu bula. Ni'u wilika na veika vinaka ena matakia lailai, au dau saga me'u vinaka cake ena siga tau-coko. Sa qaqaco cake tikoga na noqu loloma kei na vakabauta ni'u wilika na mekasini. Au dau lolomataka talega na Liaona vei ira na noqu itokani. Vinaka vakalevu sara ki na qasenivuli vinaka oqo ka itokani!

Anastasia Naprasnikova, Ukraine

Yalovinaka ni vakauta yani na nomuni nanuma se vakatutu ki na liahona@ldschurch.org. Ena rawa me tuvai vou na ivola tauoko me rauta na kena balavu se matata.

Na ilavelave ogo era umani tu kina na itukutuku kei na itaviqaravi e rawa ni ra vakayagataki ena lotu vakamatavuvale. Ogo eso na kena ivakaraitaki.

"Na Bula Vakavakarau ena Vakar-utaki keda Ki na Veisiga ni Mataka,"

tabana e 12: Wilika na ono na tikina e vakamacalataki tiko ena itukutuku meda rawa ni bula-rawati keda kina. Na cava eso na oga tubu koso se leqaleqa ena rawa ni tarovi ena kena tarai cake na bula-rawati koya ena gauna vakaqo? Sureti ira na lewe ni matavuvale mera vakasamataka ena masumasu na veitikina eso mera na vakatorocaketaka ka lavaka na inaki eso me vakatorocaketaki kina na bula-rawati koya ena veika vakaqo.

"Bula Savasava tiko ena Vuravura Tawa Savasava," tabana e 42: Dou veivosaki vakamatavuvale me baleta na taro e tiko ena itukutuku. Sa rawa mo wasea na ivakavuvuli kei na veika eso o sa sotava ka ra sa vaqaqacotaka na nomu ivakadinadina me baleta na tiko savasava. Me veivosakitaki na sala me bulataki rawa kina na ivakasala oqo mai na itukutuku.

"Mo Yalomatua ka Mo iTokani,"

tabana e 48: Tekivu ena nomu wilika na taro nei Elder Hales mera kilai kina o ira na itokani vinaka. Sa rawa me veivosakitaki na kena bibi mo itokani vinaka. Sureti ira yadua na lewe ni matavuvale mera vakasamataka mada e tolu na sala e rawa ni itokani vinaka kina o koya.

"Kivei Amiga," tabana e 60, kei na **"Kidavaka e dua na Gauna Vou ni Bula,"** tabana e 61: Wilika na kedra italanoa na Lalai oqo kei na sala era sa vakavakarau lewena tiko kina na Goneyalewa kei na Cauravou. Vakamatavuvale, sa rawa mo dou veivosakitaka na veika era sa cakava na gonelalai oqo mera vakavakarau kina. Sureti ira na lewe ni matavuvale mera wilika na *Toro Cake Yadudua se na ivola-lailai iTavi Vua na Kalou* mo raica kina eso na itaviqaravi e ratou taleitaka me ratou vakayacora ena veisiga ni matakia.

Dua na Lotu Vakamatavuvale, Rua na Lesoni

Ena dua na bogi ratou a veisiko mai na noqu itubutubu kei rau na itubutubu i tinaqu me keitou lotu vakamatavuvale. E ratou dau taleitaka yadua na luequ e tolu na vakatavi, ia na bogi oqo sa gauna me na soli lesioni kina o luequ tagane yabaki vitu. Keitou sa vakarautaka rawa toka e dua na ivakaraitaki lailai, biu cake sara na veiyaloyalo ni kena Buli na Vuravura, ka vakadikeva ka raicalesu na veika mena veivakatavulici kina o koya. Sa vakavakarau ka maqusa toka o luequ.

Ena gauna ni lesioni, keimami a vakarorogo matua sara ki na veika a vakamacalataka tiko o luequ. Ni sa oti o koya, sa gadreva talega o Samuel, yabaki tolu, me solia talega e dua na lesioni. A taura cake na iyaloyalo kei na ivakaraitaki ka tuva tale ena teveli.

Mai na voqa malumu ni domona ka vaka me mama na nona vosa ena so na gauna, a tuberi keitou o Samuel ena lesioni ni lotu vakamatavuvale. Ka dina ga ni a sega ni vakavakarau kina, a vakarorogo matua toka. A vakamacalataka vei keitou na kena buli ko vuravura ka tukuna na nona lomani keda yadudua o Jisu Karisito.

Keitou a kurabui ena rawarawa ni nona vakatavulica na lesioni—me vaka ga a vakayacora o tuakana. E ratou a kurabui ka marau o noqu itubutubu kei rau o tukaqu kei buqu. Keitou raica rawa kina na nodra taleitaka dina na gonelalai vakaqo na kospeli—kei na nona lomani ira tiko o Jisu Karisito.

Lizbeth Sánchez Fajardo, Mexico

TOSO TIKO GA NA YACO MAI NI VEIKAVINAKA

Mai vei Caitlin A. Rush

Ena dua na bogi ni Vakaraubuka ka tautauvata ga kei ira na kena vo. O ira noqu itokani voleka vei au keimami a dabe tiko ena noqu rumu ni oti neimami sara iyaloyalo, vakasolokakana vagauna ka qai veidredrevaki ena domo levu. A vakalala na macawa e dua na yalo ni vakacegu dina, kau sa sega ni tarova rawa noqu matadredredre ena kena cowiri wavokita na rumu na italanua kei na vakasama. Eso vei ira na tamata au qai sotavi ira walega ni bera e dua na vula; eso au sa kilai ira tu mai ena 25 na yabaki ni noqu bula taucoko.

Ena dua na gauna e dua vei ira na noqu itokani makawa sara keirau veiwaseitaka na veigauna makawa me baleti ira neirau itokani vakavuli mai na vica na yabaki sa oti. Neirau veitalanoa tiko, au vakasamataka sara noqu sa calati ira na itokani oqo, na neimami dau veilasamaki, kei na neimami dau veivolekati sara. Eda sa tauri ivola ena gauna oqo ka toso ki na veivanua kece sara e vuravura, ka da sa lai tu ena itutu eda sega vakadua ni bau tadra. Au cegulevu ena noqu vakanananutaka yani na veika era sa yali, kau qai raica wavokita na rumu na matadredredre ka ra vakavolivoliti au tu ena gauna o ya kau, ka cariba mai ena noqu vakasama na vakanananu: *toso tiko ga na lako mai ni veika vinaka*.

Na vakasama rawarawa o ya e sa rui bibi sara ga vei au, vakabibi ena veigauna au dau sotava kina na veisau dredre kau sa dau vakataratutu meu laiva na veika vinaka. Au sa calata na gauna sa oti e dina ga ni sa tu na gauna oqo, sasaga vakaukauwa meu rekitaka na gauna meu bula yani kina oqo ena qaqua-rauni kei na gugumatua. Au kila ni gauna au taukena kina e dua na ka vinaka, au vinakata meu taura matua ka kakua ni laiva me lako, na bogi vucesa ka marautaki ni Vakaraubuka oqo sa dua vei ira na gauna vinaka. Sa kena

*Me vaka e dua e
rarawataka na
totolo ni veisau
ni gauna oqo
me sa yaco me
gauna ma-
kawa, au vaka-
vinavinakataka
na veivakadreti
me marautaki
ga na gauna ka
vakanamata ki
na veika sa tu
mai liu.*

ivakarau ni gauna au kidava kina na vinaka ni veika sa yaco tiko, au dau tekiu namuma sara mai vakatotolo na kedra sa tasevu tiko yani vakatotolo na veika kece, ni ra sa dau yali yani kei gauna se ena kedra ituvaki.

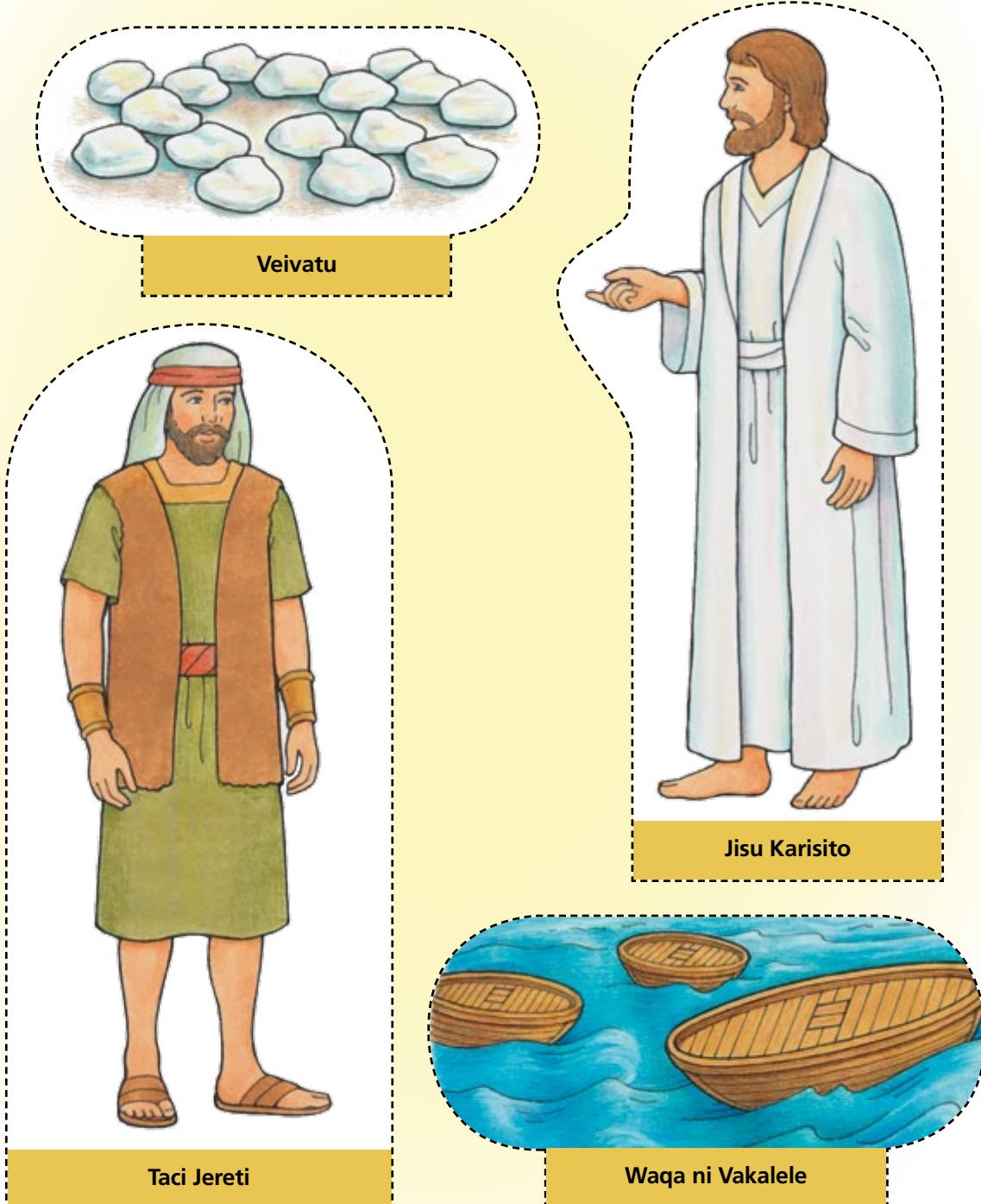
Ia na bogi oqo a sega ni yaco mai na veivutuni e loma. Niu dabe toka ena vakadirorogo, vakavolivoliti mai vei ira na tamata au lomana, au kila ni dina ga ni so na veika vinaka ena dodonu ga mera na tini ka sega ni vakatitiqataki ni na levu ga mai na veika dredre mai liu, ia era na toso tiko ga mai na veika vinaka. Ka ra na dau yaco dina tu ga—keu vakatara me yaco vakakina. E dina ni ra sa toso ki liu o ira au dau lomana, na lala oya era na vakatawana na tamata vou ka veivakurabuitaki kei na veika dau yaco kau sega vakadua ni a se bau vakanananutaka mada.

Eso na gauna e sa dredre na toso ki liu, ia sa dodonu vei keda. Kei na toso ki liu e sega ni kena ibalebale mo guilecavi ira na itokani, vakasaurarataka na seyavu ni balolo ni vakanananu. E kena ibalebale meda dolava na lomada ki na marau e levu cake kei na veika levu cake me sotavi.

Ena vica na macawa ni oti na Vakaraubuka o ya, a mai vakacegui kina na mataveiliutaki ni noqu isoqosoqo ni uabula ni tabana. Me vaka e dua mai na dua na tabana lailai e rawa beka me vakadinadinataka, ni sa dredre dina me vakasamataki se cava ena yaco ni sa na mai oti na vakararavi vei ira na turaga oqo kei na marama veiwatini oqo, ka sa mai tubu cake sara vaka-levu na neimami lomani ira ka dau vakabauta, talega. Ia au a bobo ka tokaruataka vei au na vei vosa a tarai au ena Vakaraubuka o ya: *toso tiko ga na lako mai ni veika vinaka*. Au a vakacegu ka vakavakarau me baleta na veisau.

Na veisau sa ikoya na sala ni Turaga. E vinkinati keda o Koya meda marau ka tubu cake, meda vakauqeti ka toso ki liu ena noda bula. Na bula sa dua na ilakolako, kei na noda se marautaka tiko na gauna oqo ka vakavakarau tiko ki na veibolebole sega ni levei rawa, sa dodonu meda toso ki liu, ka yalodei tiko ga, me tadola na lomada ki na veika eda sotava kei na veika vinaka e sega ni vakatitiqataki na kedra sa lako tiko mai. ■

Ena yabaki oqo e levu vei ira na ilavelave ni *Liaona* ena tiko kina e dua na iwase kedra iyaloyalo o ira mai na iVola i Momani. Me vakaukauwataki ira ka rawarawa ni vakaya-gataki, kotivi ira ka dregata se vakabira ki na pepa vavaku, taga pepa lalai, se cobara ena kau lalai. Maroroya na iwase yadua ena dua na waqanivola se taga, vata kei na yaca ka tukuna na vanua me kunei kina na italanoa ni ivolanikalou ka rau salavata kei na iyaloyalo.

Eratou vakavulica na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru ni “yavu ni matavuvale vinaka kei na bula veilomani vakaveiwatini na nodra vakavulici ena vakabauta, masumasu, veivutuni, veivosovosoti, veidokai, veilomani, yalololoma, gugumatua, kei na ivakasala vinaka mera vakamarautaki kina” (“Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba”). Na vakasama eso me baleta na kena vakayagataki na ivakavuvuli oqo ena nomu bula, raica na tabana e 4, 16, 20, kei na 22.